

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra botaniky a fyziologie rostlin

Význam malého a středního podnikání pro rozvoj regionu

Diplomová práce

**Autor práce: Bc. Tomáš Kuba, DiS.
Obor studia: Rozvoj venkovského prostoru**

Vedoucí práce: RNDr. Milan Skalický, Ph.D.

© 2020 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci "Význam malého a středního podnikání pro rozvoj regionu" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 08. července 2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval mému vedoucímu diplomové práce RNDr. Milanu Skalickému, Ph.D. za ochotu, cenné rady a pomoc při zpracování této práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině za podporu a podporu při celém mém studiu.

Význam malého a středního podnikání pro rozvoj regionu

Souhrn

Předkládaná diplomová práce se zabývala zkoumáním vlivu malého a středního podnikání (dále jen MSP) pro rozvoj regionu z pohledu zvýšení zaměstnanosti, vlivu na společenský život. První část práce byla zaměřena na vysvětlení základních pojmů týkajících se problematiky podnikání, včetně vymezení jeho postavení a významu v rámci české ekonomiky. Tento teoretický rozbor posloužil jako exkurz do již publikovaných údajů o podnikání v České republice a tím pomohl k vysvětlení principů tohoto odvětví národní ekonomiky. V národním měřítku zde byl definován význam malých a středních podniků, možnosti podpory malého a středního podnikání a jeho vlivu na hrubý domácí produkt a nezaměstnanost. Dále byla v této části využita charakteristika krajů NUTS II v regionu Severovýchod, který zahrnuje Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj. Ukázalo se, že malé a střední podniky tvoří významnou část ekonomiky celé země.

Součástí práce a jejím dílčím cílem byla analýza krajů regionu NUTS II Severovýchod se zaměřením na města Jaroměř a Dvůr Králové nad Labem s porovnáním významu malého a středního podnikání těchto dvou měst pro rozvoj jejich regionu. K ověření stanovených hypotéz byla využita metoda sociologického výzkumu, konkrétně výzkumu kvantitativního. Shromážděná data byla následně vyhodnocena prostřednictvím SWOT analýzy a znázorněna v grafech. Ve vztahu k významu MSP pro regionální rozvoj bylo realizováno dotazníkové šetření mezi obyvateli obce Dvůr Králové nad Labem a obyvateli obce Jaroměř. Dotazník byl distribuován v online podobě a jako výzkumný vzorek byli využiti náhodně oslovení respondenti, jejichž část byla tvořena zaměstnanci středních a malých podniků obou uvedených měst. Na základě provedeného šetření bylo možné konstatovat, že malé a střední podniky v uvedeném regionu zaměstnávají většinu pracující populace. Dále se také ukázalo, že takřka všichni respondenti využívají služeb malých a středních podniků, či kupují jejich produkty. Podnikatelé MSP jsou sponzory mnoha společenských, kulturních a sportovních akcí, podporují rovněž obecně prospěšné instituce v regionu. Ukázalo se, že v obou městech zkoumaného regionu hraje sektor MSP důležitou roli, rovněž ve vztahu k zaměstnanosti. Tam kde je to možné, respondenti preferují zaměstnání ve větších podnicích, které podle respondentů poskytují větší jistotu stálosti zaměstnání. Přesto je MSP motivací pro mladé lidi, aby z měst neodcházeli, což má významný vliv na rozvoj regionu.

Klíčová slova: Malé a střední podnikání, podnikání, podpora malého a středního podnikání, region soudržnosti NUTS II Severovýchod.

Importance of Small and Medium-sized Enterprises for Regional Development

Summary

This thesis deals with the research of the influence of small and medium-sized enterprises (SMEs) on the development of the region from the point of view of increasing employment and impact on social life. The first part of the work was focused on the explanation of basic concepts related to the issue of business, including the definition of its position and importance in the Czech economy. This theoretical analysis served as an excursion to the already published data on business in the Czech Republic to help to explain the principles of this branch of the national economy. Nationally, the importance of small and medium-sized enterprises, the possibilities of supporting small and medium-sized enterprises and its impact on gross domestic product and unemployment were defined here. Furthermore, the characterization of the NUTS II regions in the Northeast region, which includes the „Liberec“, „Hradec Králové“ and „Pardubice“ regions, was used in this part. It turned out that small and medium-sized enterprises make up a significant part of the country's economy.

Part of the work and its partial aim was to analyze the regions of the NUTS II Northeast region with a focus on the cities of „Jaroměř“ and „Dvůr Králové nad Labem“ with a comparison of the importance of small and medium-sized enterprises of these two cities for the development of the region. The method of sociological research, specifically quantitative research, was used to verify the hypotheses. The collected data were then evaluated by SWOT analysis and shown in graphs. In relation to the importance of SMEs for regional development, a questionnaire survey was conducted between the inhabitants of „Dvůr Králové nad Labem“ and the inhabitants of „Jaroměř“. The questionnaire was distributed in an online form, and randomly addressed respondents were used as a research sample, part of which was comprised of employees of medium and small enterprises in both cities. The survey showed that SMEs in the region employ most of the working population. It has also been shown that almost all respondents use the services of SMEs or buy their products. Entrepreneurs of SMEs are sponsors of many social, cultural and sporting events, and also support charitable institutions in the region. In both cities of the region examined, the SME sector has been shown to have an important role, also in relation to employment. Where possible, respondents prefer employment in larger enterprises, which, according to respondents, provide greater job security. Yet SMEs are a motivation for young people not to leave towns, which has a significant impact on the region's development.

Keywords: Small and medium-sized enterprises, enterprises, support of small and medium-size enterprises, region

Obsah

1 Úvod	8
2 Cíl práce a vědecké hypotézy práce	9
3 Literární rešerše.....	10
3.1 Regionální politika	11
3.2 Regionální politika v ČR	12
3.3 Legislativa EU k řešení problematice	15
3.4 Nástroje regionální politiky.....	16
3.4.1 Makroekonomické nástroje	16
3.4.2 Mikroekonomické nástroje	16
3.5 Podnikání, podnik, podnikatel.....	17
3.6 Malé a střední podnikání.....	18
3.6.1 Výhody a nevýhody malých a středních podniků.....	20
3.6.2 Podpora malého a středního podnikání.....	21
Operační program Doprava	22
Integrovaný regionální operační program	22
Operační program Výzkum vývoj a vzdělávání	22
Operační program Životní prostředí	23
Program rozvoje venkova	23
Operační program Zaměstnanost.....	23
Operační program Technická pomoc.....	23
Operační program Praha – pól růst.....	24
Operační program Rybářství 2014 – 2020.....	24
Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.....	24
3.7 Region soudržnosti NUTS II Severovýchod a jeho kraje.....	26
3.7.1 Charakteristika regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod	27
3.7.2 Charakteristika krajů NUTS II Severovýchod.....	28
Liberecký kraj.....	28
Královéhradecký kraj.....	29
Pardubický kraj.....	30
4 Metodika	32
5 Výsledky.....	33
5.1 Základní údaje o podnikání v České republice	33
5.1.1 Malé a střední podnikání v České republice.....	36
5.1.2 Význam malých a středních podniků	39

5.1.3	Hrubý domácí produkt	42
5.1.4	Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD).....	43
5.1.5	Nezaměstnanost	44
5.1.6	Význam MSP v krajích regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod	45
	Význam MSP v Libereckém kraji	46
	Význam MSP v Královéhradeckém kraji	48
	Význam MSP v Pardubickém Kraji.....	50
5.2	Analýza malých a středních podniků ve Dvoře Králové nad Labem.....	53
5.3	Analýza malých a středních podniků v Jaroměři	56
5.4	Charakteristika výzkumného souboru.....	59
5.5	Dotazníkové šetření.....	63
5.6	Výsledky dotazníkového šetření.....	75
6	Diskuze	76
7	Závěr.....	78
7.1	Ověřování hypotéz	78
8	Literatura.....	80
	Tištěné zdroje.....	80
	Internetové zdroje	81
	Judikatura	85
9	Seznam použitých zkratk a symbolů	87
10	Samostatné přílohy	I

1 Úvod

Cílem každého státu by měla být snaha vytvořit co nejpříznivější podmínky a prostředí pro založení a fungování podniků v daném státě. Přičemž podnikání hraje důležitou roli v ekonomickém a společenském rozvoji jednotlivých krajů a zároveň i celé České republiky. Každý podnik ve státě má svůj význam pro ekonomiku daného státu a to ať už se jedná o malý, střední či velký.

V podnikatelském sektoru tvoří malé a střední podniky významnou skupinu, která je zdrojem hospodářského růstu. Tyto podniky zvyšují dynamiku trhu a přispívají k zaměstnanosti tvorbou mnoha pracovních míst. Dále svou činností směřují na okrajové oblasti trhu, které bývají pro velké podniky neatraktivní. Této skupině je věnována náležitá pozornost a to proto, že se jedná o stěžejní součást hospodářství, kdy je vnímána jako nezastupitelná a stěžejní.

Malé a střední podniky mají různé problémy v oblasti legislativy, administrativy a v neposlední řadě i v oblasti ekonomické, kdy se musejí oproti velkým podnikům vyrovnat s omezenými zdroji a nedostatkem kapitálu. V této souvislosti mají problémy s novým vstupem na trh a dále při zavádění moderní technologie. Za tímto účelem si Evropská unie stanovila za jednu ze svých priorit podporu malých a středních podniků. Touto podporou Evropská unie prostřednictvím svých fondů umožňuje členským státům čerpat finanční prostředky a jiné výhody, které jim napomáhají ke zvýšení konkurenceschopnosti na trhu.

2 Cíl práce a vědecké hypotézy práce

Cílem diplomové práce je zhodnocení vlivu malého a středního podnikání na rozvoji regionu. V první části diplomové práce jsou uvedeny a vysvětleny základní pojmy, které se týkají dané problematiky. V následujících částech se práce věnuje vymezení postavení a významu malého a středního podnikání v rámci české ekonomiky, jeho kvalifikaci, rozboru údajů o něm a posouzení možnosti jeho podpory. Na závěr se diplomová práce bude věnovat analýze krajů regionu NUTS II Severovýchod, s konkrétním příkladem na městech Dvůr Králové nad Labem a Jaroměř, jež bude porovnávat ohledně významu malého a středního podnikání pro rozvoj regionu.

Při zpracování diplomové práce byly v souladu s cíli, které si autor vytyčil, stanoveny následující vědecké hypotézy:

Hypotéza 1: V regionu měst Dvůr Králové nad Labem a Jaroměř má MSP nezanedbatelný vliv na rozvoj regionu a jeho ekonomiku.

Hypotéza 2: V regionu Severovýchod je zaměstnání v podnicích, spadajících do malého a středního podnikání veřejností, vnímáno jako rovnocenná příležitost k zaměstnání u velkých podniků.

Hypotéza 3: MSP se podílí nejméně z 50 % na zaměstnanosti v regionu.

V práci bude použita metoda sociologického výzkumu, konkrétně kvantitativní výzkum, kde poznatky, které autor získá prostřednictvím dotazníkového šetření, budou dále použity jako podklad ke SWOT analýze.

3 Literární rešerše

Pojem region není jednoduché definovat a to proto, že má různé významy. Většinou se k charakteristice regionu přistupuje podle toho, k čemu bude toto vymezení sloužit. Regiony lze obecně rozlišit z hlediska fyzického, administrativního a funkčního. V souvislosti s obecným rozlišením je fyzické rozlišení to, které je vytvářené územím se stejnými přírodními podmínkami a které jsou vymezené přírodními bariérami, jako jsou například pohoří, velké vodní toky. Administrativní regiony jsou ty, které mají pevně určeny hranice a vymezují se pro potřeby výkonu státní správy a územní samosprávy. Za funkční region je považováno území, které funguje jako jeden celek. Tyto regiony jsou vymezeny z hlediska vazeb vzájemného propojení formou sítí mezi bydlišti obyvatel a jejich pracovišti.

Regionem mohou být označena různě velká území. Mezi tato území spadá střední Evropa, kraje, ale i menší oblasti označované jako mikroregiony. V České republice se jeden či více krajů nazývá regionem soudržnosti. Tyto regiony jsou řazeny do úrovně soustavy klasifikace NUTS II. Pro začlenění do této úrovně v České republice tyto kritéria splňuje celkem osm regionů.

Mezi takzvané regiony soudržnosti patří:

1. Praha – území hlavního města Prahy,
2. Střední Čechy – Středočeský kraj,
3. Jihozápad – Plzeňský a Jihočeský kraj,
4. Severozápad – Karlovarská a Ústecký kraj,
5. Severovýchod – Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj,
6. Jihovýchod – Kraj Vysočina a Jihomoravský kraj,
7. Střední Morava – Olomoucký a Zlínský kraj,
8. Moravskoslezsko – Moravskoslezský kraj.

Region soudržnosti je zřízen pro potřeby spojené s koordinací a realizací politiky hospodářské a sociální soudržnosti, využívajících finančních prostředků zejména ze strukturálních fondů.

Regionální rozvoj je chápán jako rozvoj samostatného území i jako činnost, kterou provádějí představitelé veřejné správy, aby rozvoj daného území podpořili. Především se jedná o rozvoj hospodářský a sociální. Mezi další rozvoje můžeme dále zařadit rozvoj dopravy, podnikání apod. Hlavním cílem a smyslem rozvoje regionu je zlepšování podmínek tak, aby rostl blahobyt obyvatel. V hospodářské oblasti znamená zlepšování podmínek ekonomický růst, a také změny ekonomiky, které umožňují přizpůsobení se regionu měnícím se podmínkám. V sociální oblasti se jedná o zlepšování podmínek ve zdravotnictví a školství. Součástí zlepšování podmínek v regionu je i zlepšování kvality životního prostředí obyvatel. Toto zlepšování podmínek samo o sobě k rozvoji nevede, ale vytváří podmínky pro rozvoj hospodářství a rozvoj v sociální sféře. Mezi aktéry regionálního rozvoje řadíme obyvatelé, firmy, veřejnou správu a neziskové organizace (Maier 2012).

3.1 Regionální politika

K této politice lze obecně říci, že snahou regionální politiky je snížit rozdíly mezi jednotlivými regiony a přiblížit se tak hospodářským a sociálním vývojem k nejrozvinutějším ekonomikám světa (European Commission 2007).

K. Maier uvádí definici, v níž *„regionální politika představuje všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností, respektive které se pokouší napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky pro dosažení dvou vzájemně závislých cílů: ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů“* (Maier 2012).

M. Žák charakterizuje regionální politiku jako *„určitou koncepční a cílevědomou činnost veřejných orgánů usilující o eliminaci negativních důsledků teritoriálně nerovnoměrného ekonomického rozvoje a probíhajících strukturálních změn“* (Žák 1999).

A podle J. Blažka a D. Uhlíře je regionální politika chápána jako *„součást souboru ekonomických a sociálních (i ekologických) politik, pomocí nichž se státy snaží dosáhnout národních cílů, jako jsou ekonomický růst, udržitelný rozvoj, kvalitní životní prostředí, sociální a politická stabilita, rovnost šancí obyvatel i rozdělování příjmů způsobem, který většina obyvatel považuje za spravedlivý a který je současně ekonomicky stimulační“* (Blažek a Uhlíř 2011).

V souhrnu můžeme tedy tvrdit, že regionální politika směřuje k tomu, aby i méně vyspělé, ale i ekonomicky úspěšné a konkurenceschopné regiony zlepšovaly svoji prosperitu a výkonnost.

V souvislosti s tímto bývá regionální politika Evropské unie často označována názvem „kohezní politika“ nebo „politika soudržnosti“. Takováto politika prosazuje především princip solidarity a soudržnosti ke všem členům unie. O významu těchto principů svědčí fakt, že na regionální politiku jde více než třetina celého rozpočtu Evropské unie.

Tvorba politik v Unii a sledování národních hospodářství členských států a hospodářské a měnové unie vyžaduje srovnatelné, aktuální a věrohodné informace o hospodářské struktuře a vývoji hospodářské situace každého členského státu nebo regionu. Komise by se měla podílet na sledování národních hospodářství členských států a hospodářské a měnové unie, a zejména podávat Radě pravidelné zprávy o pokroku, kterého členské státy dosáhly při plnění svých závazků týkajících se hospodářské a měnové unie (REGULATION (EU) No 549/2013).

Fondy EU podle posledních odhadů posílily český HDP za posledních 10 let o více než 4 % – investováním do infrastruktury, do více než 30 000 malých a středních podniků a do výzkumu a inovací (New cohesion policy – Czech Republic 2020).

Česko má prostřednictvím 11 národních a regionálních programů prospěch z financování z ESIF ve výši 23,9 miliard EUR. To představuje průměrně 2 270 EUR na osobu z rozpočtu EU v období 2014 – 2020 (Country Details for: Czechia 2020).

Článek 174 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouvy o fungování EU“) stanoví, že za účelem posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti se Unie má zaměřit na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, přičemž zvláštní pozornost má být věnována venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami. Článek 175 Smlouvy o fungování EU požaduje, aby Unie podporovala dosahování těchto cílů činností, kterou provádí prostřednictvím orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, Evropského sociálního fondu, Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropské investiční banky a jiných nástrojů. (REGULATION (EU) No 1303/2013)

Hlavním principem regionální politiky je především zamezení vzniku výrazných regionálních rozdílů a dále zvětšování těchto rozdílů. Státy, které jsou v Evropské unii bohatší, přispívají na rozvoj chudším státům a jejich regionům. Důvodem přispívání je zvýšit životní úroveň a kvalitu života obyvatel celé Evropské unie. Hlavními příjemci finančních zdrojů regionální politiky Evropské unie jsou státy východní a střední Evropy. Mezi tyto státy patří i Česká republika (Kohézní politika: Osídlení v České republice 2009).

3.2 Regionální politika v ČR

Regionální politika se v České republice postupně začala vyvíjet od druhé poloviny devadesátých let 20. století. Za počátek regionální politiky můžeme považovat usnesení č. 759/1992 s názvem Zásady regionální hospodářské politiky vlády České republiky. Podstatným přelomem pro českou regionální politiku se stal rok 1998, kdy bylo přijato usnesení č. 235/1998 Zásady regionální politiky ČR, což znamenalo hlavní obrat proti dosavadnímu systému státních politik. Cílem této politiky byla podpora ekonomicky efektivních projektů.

Důležitým milníkem byl rok 2000, kdy od tohoto roku je legislativně regionální politika v České republice zajišťována zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon stanovuje podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje. Dále vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti. Díky tomuto zákonu se ČR významně přiblížila legislativní úpravě regionální politiky v rámci Evropské unie (Majerová et al. 2011).

Dále zákon definuje oblasti podpory regionálního rozvoje. Tato podpora má být zaměřena hlavně na rozvoj podnikání, rozvoj lidských zdrojů a další opatření v oblasti trhu práce, výzkum a technologický vývoj, rozvoj cestovního ruchu, zlepšování vybavení regionu infrastrukturou a zajištění dopravní obslužnosti, rozvoj tělovýchovných, sportovních

a mládežnických aktivit a kultury včetně, rozvoj občanské vybavenosti, rozvoj sociálních služeb, zajištění dostupnosti a zlepšování úrovně poskytování zdravotnických služeb, opatření k ochraně životního prostředí, vznik právnických osob, provádění pozemkových úprav, atd.

Od roku 2013 zákon vymezoval státem podporované regiony do dvou skupin:

1. regiony se soustředěnou podporou státu

- strukturálně postižené regiony,
mezi které patří území s vysokým zastoupením průmyslu a vysokým stupněm urbanizace, jejichž průmyslová základna prochází výraznou restrukturalizací a poklesem spojeným s nadprůměrnou nezaměstnaností. Mezi tyto regiony patří území okresů Sokolov, Chomutov, Most, Teplice, Ostrava-město, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín,
- hospodářsky slabé regiony,
pro které je charakterizující nadprůměrná míra nezaměstnanosti, dále nízká životní úroveň, nízký stupeň ekonomické výkonnosti, nízká hustota zalidnění a nízký průměrný příjem obyvatel. Především se jedná o oblasti venkovské s nižším stupněm urbanizace. Mezi tyto regiony patřili Louny, Třebíč, Znojmo, Hodonín, Svitavy, Šumperk, Jeseník, Bruntál, Opava, Přerov, a území bývalých vojenských újezdů Ralsko a Mladá
- venkovské regiony,
ty jsou charakteristické nižším stupněm urbanizace a ekonomického rozvoje, nízkou hustotou zalidnění, poklesem počtu obyvatel a vysokým podílem zaměstnanosti v hospodářství

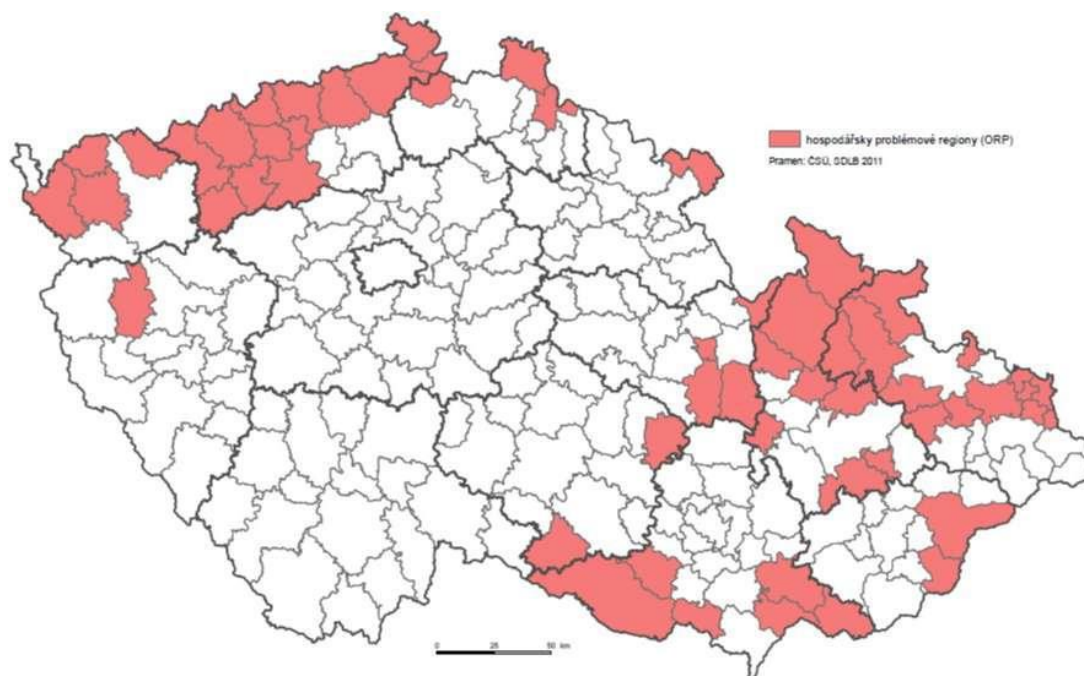
2. ostatní regiony, u kterých je podpora státem žádoucí z jiných důvodů, kdy se jedná o pohraniční regiony, regiony postižené živelními pohromami, regiony se silně narušeným či poškozeným životním prostředím, regiony s vyšší průměrnou nezaměstnaností, než je průměrná úroveň v České republice. Mezi tyto regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností do roku 2013 patřili území okresů *Děčín, Ústí nad Labem, Litoměřice, obcí s rozšířenou působností Ostrov, Frýdlant, Králupy, Bystřice nad Pernštejnem, Bučovice, Mikulov, Štamberk, Uničov, Kroměříž, Rožnov pod Radhoštěm a Valašské Klobouky* (Kutscherauer 2020).

Základním nástrojem regionální politiky, za kterou odpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj, je nyní Strategie regionálního rozvoje České republiky platná pro období 2014 – 2020. Jedná se o střednědobý dokument, který definuje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. Rovněž zabezpečuje provázanost národní regionální politiky s regionální politikou Evropské unie a s ostatními odvětvovými politikami ovlivňujícími rozvoj území.

Oproti Strategii regionálního rozvoje 2007 – 2013 vymezuje tento dokument, v rámci regionů se soustředěnou podporou státu, pouze hospodářsky problémové regiony, viz obrázek č. 1 (Ministerstvo pro místní rozvoj 2018), které v rámci republikového srovnání vykazují

z hlediska vybraných hospodářských a sociálních ukazatelů podstatně nižší úroveň, než je průměrná úroveň v České republice. Tyto regiony jsou charakteristické především nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti, nízkou životní úrovní, nízkým stupněm ekonomické výkonnosti, nízkým průměrným příjmem obyvatel a nepříznivým demografickým vývojem.

Podle článku 176 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) je úkolem Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), aby pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly v Unii. V souladu s uvedeným článkem a s čl. 174 druhým a třetím pododstavcem Smlouvy o fungování EU má tak EFRR přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů, mezi nimiž má být zvláštní pozornost věnována regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony (EU regulations 1301/2013).

Obrázek č. 1: zobrazuje hospodářsky problémové regiony, Zdroj: (Ministerstvo pro místní rozvoj 2018)

Globálním cílem regionální politiky České republiky je „zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro posílení konkurenceschopnosti jednotlivých územně správních celků“ (Ministerstvo pro místní rozvoj 2013).

Mezi hlavní cíle regionální politiky České republiky byly stanoveny podpora zvyšování konkurenceschopnosti a využití potenciálu regionů, zmírnění prohlubování negativních regionálních rozdílů, poslední environmentální udržitelnosti a optimalizování institucionálního rámce pro rozvoj regionů.

Základní cíle regionální politiky České republiky, jsou u většiny členských zemí Evropské unie, vymezovány regionální politikou Evropské unie (Viturka 2010).

3.3 Legislativa EU k řešené problematice

Boj proti chudobě zůstává hlavním cílem rozvojové politiky Unie, jak je stanoveno v hlavě V kapitole 1 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) a v části páté hlavě III kapitole 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), v souladu s rozvojovými cíli tisíciletí a dalšími mezinárodně sjednanými závazky a cíli v oblasti rozvoje schválenými Unií a jejími členskými státy v rámci Organizace spojených národů (OSN) a na dalších příslušných mezinárodních fórech (REGULATION (EU) No 233/2014).

Evropská rada na svém zasedání dne 17. června 2010 potvrdila návrh Komise ohledně strategie Evropa 2020 pro zaměstnanost a inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění (dále jen „strategie Evropa 2020“), který stanoví pět hlavních cílů (včetně takových, jež se týkají zaměstnanosti, boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení, a vzdělávání) a sedm stěžejních iniciativ, které představují ucelený rámec politiky pro nadcházející desetiletí. Závěry Evropské rady obhajovaly úplnou mobilizaci vhodných nástrojů a politik Unie na podporu dosažení společných cílů a vyzvaly členské státy, aby rozšířily své koordinované postupy (REGULATION (EU) No 1296/2013).

Vzhledem k tomu, že jsme členy EU, vztahuje se na řešenou problematiku též platná, rozsáhlá, legislativa společenství. Např. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1287/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Program pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků, uvádí ve svém textu: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ (dále jen „strategie Evropa 2020“). Toto sdělení v červnu 2010 schválila Evropská rada. Strategie Evropa 2020 reaguje na hospodářskou krizi a jejím záměrem je připravit Unii na příští desetiletí. Vytyčuje pět ambiciózních cílů v oblasti klimatu a energetiky, zaměstnanosti, inovací, vzdělávání a sociálního začlenění, jichž má být dosaženo do roku 2020, a identifikuje klíčové hybatele růstu, jež mají dodat Unii větší dynamiku a větší konkurenceschopnost. Zdůrazňuje také význam posílení růstu evropského hospodářství při současném zajištění vysoké míry zaměstnanosti, nízkouhlíkového a energeticky účinného hospodářství účinně využívajícího zdroje a sociální soudržnosti. Zásadní úlohu při dosahování cílů strategie Evropa 2020 by měly hrát malé a střední podniky. Vypovídá o tom skutečnost, že malé a střední podniky jsou zmiňovány v šesti ze sedmi stěžejních iniciativ strategie Evropa 2020 (REGULATION (EU) No 1287/2013).

Podle článku 176 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen "Smlouva o fungování EU) je úkolem Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), aby pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly v Unii. V souladu s uvedeným článkem a s čl. 174 druhým a třetím pododstavcem Smlouvy o fungování EU má tak EFRR přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů, v rámci nichž má být zvláštní pozornost věnována venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony (REGULATION (EU) No 1299/2013).

Měla by být stanovena zvláštní ustanovení ohledně druhu činností, které lze podporovat prostřednictvím Fondu soudržnosti s cílem přispět k investičním prioritám v rámci tematických cílů uvedených v nařízení (EU) č. 1303/2013 (REGULATION (EU) No 1300/2013).

3.4 Nástroje regionální politiky

Nástroje regionální politiky jsou děleny do dvou základních skupin. První skupinou jsou nástroje makroekonomického charakteru a druhou skupinu tvoří nástroje mikroekonomického charakteru. Užívají se ale i ostatní nástroje, které mají ekonomický rozsah.

3.4.1 Makroekonomické nástroje

Použití makroekonomických nástrojů je pro řešení regionálních problémů omezeno ostatními národohospodářskými cíli, jako je např. snižování míry inflace, vyrovnanost platební bilance, udržitelnost přijatelné míry nezaměstnanosti či realizace cílů průmyslové politiky.

Mezi makroekonomické nástroje regionální politiky patří:

- **Fiskální politika** je součástí hospodářské politiky. Hlavním cílem je prostřednictvím veřejných rozpočtů udržovat stabilní ekonomický vývoj státu. Základní úlohou fiskální politiky je udržování rovnoměrného ekonomického růstu, rozhodování o celkovém použití zdrojů mezi produkcí veřejných a soukromých statků a přerozdělování důchodů (Ochrana et al. 2010).
- **Monetární politika** je prováděna centrální bankou. Ovlivňuje množství peněz v ekonomice. Základním nástrojem jsou operace centrální banky na volném trhu (nákup nebo prodej cenných papírů), úroňová politika a bankovní regulace.
- **Protekcionalismus** státní ovlivňování dovozu prostřednictvím dovozních limitů a cel na produkty, jejichž výroba je koncentrována v upadajících regionech. Smyslem tohoto opatření je ochránit domácí trh před zahraniční konkurencí. V rámci této ochrany mají podniky příležitost, aby snížením nákladů, zvýšením produktivity práce a zlepšením kvality obnovily konkurenceschopnost svých produktů.

3.4.2 Mikroekonomické nástroje

Hlavním úkolem mikroekonomických nástrojů je cílené ovlivňování ekonomických subjektů při rozhodování o prostorové lokalizaci. Lze je rozdělit do dvou skupin a to na nástroje ovlivňující prostorový pohyb pracovních sil a nástroje působící na prostorový pohyb kapitálu. Mezi tyto mikroekonomické nástroje patří:

- **realokace pracovních sil** – hlavním cílem je zaměřit se na přilákání kapitálu do problémového území a tvorba nových pracovních příležitostí,
- **realokace kapitálu** – hlavním cílem je ovlivnění tvorby nových pracovních příležitostí v regionu (např. podpora existujících firem a nových firem).

Běžně mají podobu určitých finančních částek, které jsou poskytovány účelově. Pokud tyto částky plynou ze státního rozpočtu, jedná se o konkretizaci fiskální politiky. Částky jsou také uvolňovány z rozpočtů regionálních nebo lokálních. Cílem mikroekonomických nástrojů je obnovení rovnováhy na regionálních trzích práce tím, že dochází k ovlivňování práce nebo kapitálu (Úvod do regionálních věd a veřejné správy 2008).

Na sektor malého a středního podnikání jsou zaměřeny spíše mikroekonomické nástroje, které se snaží napomáhat problémovým územím. Hlavním cílem mikroekonomických nástrojů je zaměřit se na přilákání kapitálu do problémového území a tvorba nových pracovních příležitostí v regionu. Mezi tyto nástroje patří např. dotace, výhodné půjčky či daňové úlevy.

3.5 Podnikání, podnik, podnikatel

V této kapitole jsou vymezeny základní pojmy týkající se oblasti podnikání.

Základním motivem podnikání je snaha o zhodnocení vloženého kapitálu, což znamená ve většině případů dosažení zisku. Zisk se dosahuje uspokojováním potřeb zákazníků, které zprostředkuje podnikatel svými službami a výrobky prostřednictvím trhu. Podnikatel na sebe bere odpovědnost a je na něj přeneseno riziko vyplývající z podnikání. Míra rizika záleží na mnoha faktorech jako například oboru podnikání, ekonomické situaci, dynamice trhu a v neposlední řadě i na povaze podnikatele. A proto by se měl podnikatel snažit vytvořit vhodnou strategii, která by rizika minimalizovala.

Obchodní zákoník dříve definoval podnikání jako: *„soustavnou činnost prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku“*. Dle tohoto zákoníku byla podnikatelem osoba, která byla zapsaná v obchodním rejstříku, nebo podnikala na základě živnostenského či jiného oprávnění. Podnikem se rozumí *„soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem ke své povaze mají tomuto účelu sloužit“* (Zákon č. 513/1991 Sb.).

Současný zákon platný od 01. 01. 2014 č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích již podnikání ani osobu podnikatele nedefinuje. Zákon se věnuje zákonné úpravě obchodních společností, a to, veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti a družstev.

Listina základních práv a svobod nastoluje v České republice právo na podnikání či provozování jiné hospodářské činnosti. Podnikat může buď právnická, nebo fyzická osoba. Fyzickou osobu neboli podnikatele vymezuje občanský zákoník.

Podnikatel je podle Občanského zákoníku definován od 01. 01. 2014 jako ten *„kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku“* (Zákon č. 89/2012 Sb.). Na rozdíl od Obchodního zákoníku nevyžaduje Občanský zákoník podnikatelské oprávnění pro to, aby byla osoba považována za podnikatele. Samostatnou

činností se rozumí, že osoba, která činnost provozuje, může rozhodovat o době a místě výkonu, je zodpovědná za financování činnosti a sama rozhoduje o použití zisku. Dále dle tohoto zákona se za podnikatele považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku a osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění.

Veškeré náležitosti spojené se živnostenským podnikáním v České republice upravuje Živnostenský zákon č. 455/1991 Sb., který uvádí například definici živnostenského podnikání, vymezuje, které konkrétní činnosti nepatří mezi živnosti, či druhy živností (ohlašovací a koncesované) a podmínky pro splnění udělení živnosti v České republice (Zákon č. 455/1991 Sb.).

Pojmy podnikatel a podnik jsou mnohými autory charakterizovány odlišně. Například Veber a Srpová (2012) definují podnikatele jako: „osobu realizující podnikatelské aktivity s rizikem rozšíření nebo ztráty vlastního kapitálu, osobu schopnou rozpoznat příležitosti, mobilizovat a využívat zdroje a prostředky k dosažení stanovených cílů a ochotnou podstoupit tomu odpovídající rizika a iniciátora a nositele podnikání, který investuje své prostředky, čas, úsilí a jméno, přebírá odpovědnost, nese riziko s cílem dosáhnout svého finančního a osobního uspokojení“ (Veber 2012). Synek definuje podnikatele jako osobu, která je nositelem a tvůrcem inovací a jako osobu využívající potenciál (Synek 2006).

Podle Vochozky a Mulače je podnikem každý subjekt vykonávající ekonomickou činnost bez ohledu na jeho právní formu a patří k základní složce národního hospodářství.

Mezi hlavní funkce podniku patří výrobní, dodavatelská, vědeckotechnická, ekonomická, sociální, politická, bezpečnostní, vzdělávací a kulturní.

Podniky se člení: z hlediska rozsahu působnosti, formy vlastnictví, podle výkonů, velikosti (podle počtu pracovníků a obratu), příslušnosti k určitému odvětví a právní formy (Vochozka a Mulač et al. 2012).

3.6 Malé a střední podnikání

Malé a střední podnikání prochází neustálým vývojem. Spolu s rozvojem každé země se mění i podmínky pro podnikání. Malé a střední podniky se vyznačují větší mírou pružnosti při reakci na změny oproti velkým podnikům. V České republice je velký podíl malých a středních podniků (dále také MSP). Český statistický úřad uvádí, že v roce 2014 představoval podíl MSP 99,84 % všech ekonomicky aktivních subjektů. Hrají tedy velmi významnou roli v ekonomice. Velmi kladně působí na růst inovací podniků, podporu konkurenceschopnosti a představují také významného zaměstnavatele. Činnosti MSP jsou velmi rozmanité a často se tyto podniky zaměřují na okrajové oblasti trhu, které jsou pro velké podniky nezajímavé. MSP většinou působí místně a napomáhají tak rozvoji regionů, menších měst a obcí. Malé a střední podniky je potřebné podporovat, jelikož ve většině případů mají omezené zdroje a nedostatek kapitálu. To jim způsobuje problémy při vstupu na nové trhy či zavádění moderních technologií (Vochozka a Mulač et al. 2012).

Malé a střední podniky se soustředí stále více na inovace, jako na zdroj konkurenční výhody s cílem chránit své domácí trhy (Susman 2007).

Definice malého a středního podniku používaná v EU vychází z Nařízení komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem ve znění novely, která byla provedena Nařízením Komise č. 1084/2017 ze dne 14. Června 2017. Mezi základní kritéria pro posouzení velikosti podnikatele patří počet zaměstnanců, velikost ročního obratu a bilanční suma roční rozvahy, viz tabulka č. 1 (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2018). Tuto definici musí splňovat všechny podniky, které chtějí žádat o veřejnou podporu (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2018).

Mikropodnik je definován jako podnik s méně než 10 zaměstnanci. Jeho aktiva uvedená v rozvaze nebo čistý obrat za poslední uzavřené účetní období nepřesahují 2 mil. EUR. Mikropodniky tedy nemají dostatek kapitálu a pracovníků na odborné činnosti související příkladem se získáváním informací, analýzou trhu, změnami legislativy a expanzí v podnikání. Mikropodniky hůře shánějí peníze od bank, mají ztížený vstup k veřejným zakázkám, dotacím a novým technologiím. Vykazují nejvýznamnější růst na trhu. Podniky rychle vznikají i zanikají a dobře se přizpůsobují podmínkám trhu. Jejich zájmy se orientují na lokální trh.

Malý podnik zaměstnává méně než 50 zaměstnanců. Jeho aktiva uvedená v rozvaze nebo čistý obrat za poslední uzavřené účetní období mohou dosahovat max. 10 mil. EUR. Splňuje kritérium nezávislosti tak, že 25 % nebo více základního kapitálu nebo hlasovacích práv nevlastní podnik nebo několik podniků, které nejsou MSP. Malé podniky se zaměřují na okrajové oblasti trhu, napomáhají k rychlejšímu rozvoji slabších regionů rozmanitostí a pružností. Orientují se spíše na lokální trh, ale mohou zasahovat spoluprací i do jiných regionů. Zajímají se o dostupnost podpory finančních institucí.

Střední podnik je pak vymezen horní hranicí do 249 zaměstnanců. Jeho aktiva uvedená v rozvaze nepřesahují 43 mil. EUR nebo má čistý obrat za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 50 mil. EUR. Střední podniky se mohou díky většímu finančnímu základu výrazněji podílet na průzkumu trhu, orientovat se v nových technologiích a mají lepší vyjednávací pozici s bankami. S 50 až 249 zaměstnanci mohou mít více odborných pracovníků, kteří se zaměřují na plánování strategie. Mají zájem i větší možnosti k přístupu k veřejným zakázkám, dotacím a novým technologiím.

Tabulka č. 1: kritéria pro vymezení MSP, Zdroj: autorské zpracování

Kategorie	Počet	Obrat	nebo	Bilanční suma
Střední podnik	< 250	≤ 50 mil.		≤ 43 mil. EUR
Malý podnik	< 50	≤ 10 mil.		≤ 10 mil. EUR
Mikropodnik	< 10	≤ 2 mil.		≤ 2 mil. EUR

Údaje k určení velikosti podniku zjistí podnikatelé v účetní uzávěrce či daňovém přiznání. Při zahájení podnikání jsou data pro první účetní období odhadnuta podnikatelem (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2015).

Informace prezentované v rozvaze a ve výsledovce by měly být doplněny údaji v příloze v účetní závěrce. Od malých podniků potřebují uživatelé účetních závěrek další informace zpravidla jen v omezeném rozsahu a pro tyto podniky může být nákladné tyto další informace shromáždit. Je proto namístě zavést pro malé podniky omezený režim uvádění informací. Je-li však určitý mikropodnik nebo malý podnik názoru, že je přínosné uvádět další informace, jež jsou vyžadovány od středních a velkých podniků, nebo jiné informace v této směrnici nestanovené, nemělo by mu v tom být bráněno (DIRECTIVE 2013/34/EU 2013).

3.6.1 Výhody a nevýhody malých a středních podniků

Malé a střední podniky mají oproti velkým podnikům řadu výhod, ale také musí čelit mnoha nevýhodám. Pro lepší představu malých a středních podniků a jejich důležitosti je potřeba zdůraznit některé informace např. pomocí SWOT analýzy.

K výhodám MSP patří:

- jednodušší řídicí představa,
- možnost pružně reagovat na změny,
- větší citovost na požadavky trhu,
- poměrně vysoká schopnost absorpce pracovních sil
- schopnost působit jako dodavatelé velkých podniků,
- tvorba příležitostí k získání příjmů,
- prostor pro podnikatelské talenty,
- napomáhají rychlejšímu rozvoji menších měst a obcí aj.

K nevýhodám MSP patří:

- složitější či nákladnější přístup ke kapitálu, informacím, zdrojům a znalostem,
- špatná orientace ve správních, legislativních a daňových předpisech,
- slabý důraz na marketing,
- nedostatek financí pro vzdělané zaměstnance, odborníky v oboru,
- relativně vysoká závislost na dodavatelích a odběratelích,
- ztížená možnost pro samostatné podnikání na zahraničních trzích.

Malé a střední podniky mohou využívat následujících příležitostí nebo se snažit maximálně eliminovat následující hrozby.

Mezi příležitostmi MSP lze zařadit:

- rozvoj obchodu – expanze na zahraničním trhu,
- inovace v podobě nových výrobků, služeb či technologií,
- široká nabídka dotačních programů na podporu MSP,
- spolupráce s výzkumnými institucemi,
- snížení energetické náročnosti,
- spolupráce s ostatními podniky, obchodními partnery.

K hrozbám, které MSP ovlivňují, patří:

- nedostatek kvalifikovaných pracovních sil v technických oborech,
- vysoká konkurence,
- legislativní omezení,
- technické a technologické zaostávání podniků apod. (Rydvalová 2011)

Vojík uvádí, že malým středním podnikům se nedostává stejných podmínek a rovných šancí, jako je tomu u velkých podniků. Nerovné postavení pak vidí i v podpoře MSP a velkých podniků (Vojík 2010).

Podle Synka jsou základní příčiny neúspěchu malých a středních firem způsobeny špatnou volbou předmětu podnikání, nevhodným umístěním podniku, nepatřičným výběrem zaměstnanců, špatným managementem a špatnou marketingovou strategií.

V praxi se lze setkat s názorem, že problémy malých podniků nespočívají v tom, že jsou malé, ale že jsou odloučeny. K překonání izolovanosti může dojít buď spojením malých podniků s velkými, nebo vytvářením podnikatelských sítí či sdružení malých a středních podniků (Synek et al. 2006).

3.6.2 Podpora malého a středního podnikání

Cílem podpory malých a středních podniků v celé Evropské unii je zachování a zvýšení jejich konkurenceschopnosti. Podpora malých a středních podniků se dělí na přímou a nepřímou formu. Přímá podpora je naopak zaměřena na zvýšení možností přístupu MSP k finančním prostředkům na realizaci jejich investičních záměrů nebo snižování nákladů. Nepřímá podpora je zaměřena na vytváření příznivého prostředí pro MSP, což znamená zjednodušení administrativy a zmírňování možných nepříznivých dopadů nových právních předpisů. V České republice vychází pravidla pro poskytování podpory malým a středním podnikům ze zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů. Přímá podpora se provádí ze státního rozpočtu České republiky na podporu podnikání nebo ze strukturálních fondů Evropské unie (Jáč et al. 2005).

V období 2014 – 2020 jsou pro Českou republiku nové programy, které jsou spolufinancovány z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF). Programy pro uvedené období byly vymezeny usnesením vlády ČR č. 867 ze dne 28. listopadu 2012. Programy byly vymezeny v návaznosti na osm tematických okruhů stanovených na národní úrovni, které představují „převodník“ mezi úrovní národních rozvojových priorit a cílů a prioritních os jednotlivých programů. Tyto okruhy se opírají o řádně zdůvodněné problémové analýzy zpracované resorty, kraji a zástupci měst a obcí a podrobeny dlouhé, důkladné a detailní debatě a systematickému ověřování ze strany partnerů.

Vzhledem k tomu, že politika soudržnosti EU v programovém období 2014 – 2020 i nadále představuje hlavní investiční nástroj EU, jenž pokrývá všechny regiony, a je příležitostí vytvořit postup na podporu udržitelného růstu, který bude fungovat více „zdola nahoru“, podporovat vytváření pracovních míst, podnikatelského ducha a inovace na úrovni místní a regionální ekonomiky, zlepšení kvality života občanů a vytvoření solidarity

a posílení rozvoje v regionech EU (The role of local and regional authorities in the European Structural and Investment Funds (ESIF) 2016).

Programy jsou připravovány v gesci příslušných resortů a projednávány s relevantními partnery regionálními, lokálními, hospodářskými i sociálními a také se zástupci neziskového sektoru. Koordinací přípravy programových dokumentů jak na úrovni ČR, tak i EU bylo usnesením vlády č. 650 ze dne 31. srpna 2011 pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

V této části budou stručně charakterizovány operační programy tohoto cíle a podrobněji bude rozebrán Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Z jednotlivých programů pro období let 2014–2020 je pro malé a střední podnikatele nejvýznamnější Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (dále jen OPPI).

Operační program Doprava

Operační program Doprava 2014 – 2020 (dále jen „OPD2“), který navazuje na Operační program Doprava 2007 – 2013 (dále jen „OPD1“), představuje nejvýznamnější zdroj prostředků pro financování výstavby dopravní infrastruktury v České republice v programovém období 2014 – 2020. Program je řízen Ministerstvem průmyslu a obchodu. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 4,6 miliard eur (cca 116,8 mld. Kč), (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Integrovaný regionální operační program

Prioritou Integrovaného operačního programu (IROP) je umožnění vyváženého rozvoje území, zkvalitnění infrastruktury, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech. Významnou složkou IROP jsou integrované nástroje, které představují 18 % z celkové alokace IROP. Celý operační program navazuje na sedm regionálních operačních programů a částečně na Integrovaný operační program z programového období 2007 – 2013. Program je řízen Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 4,6 miliard eur (cca 118,3 mld. Kč). Díky takto vysokým finančním prostředkům je tento program společně s Operačním programem Doprava největším českým operačním programem (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Operační program Výzkum vývoj a vzdělávání

Klíčovým principem OP programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) je rozvoj lidských zdrojů pro znalostní ekonomiku a udržitelný rozvoj v sociálně soudržné společnosti a je podporován intervencemi v rámci více prioritních os (PO). Na něj navazuje téma podpory kvalitního výzkumu, pro který představuje kvalifikovaná pracovní síla klíčový vstupní faktor. Intervence v oblasti vzdělávání budou zároveň podpořeny systémovými změnami, které směřují ke zkvalitnění vzdělávacího systému ČR. Program je řízen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 2,7 miliard eur (cca 70,6 mld. Kč), (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Operační program Životní prostředí

Cílem OP Životní prostředí (OP ŽP) je ochrana a zajištění kvalitního prostředí pro život obyvatel České republiky, podpora efektivního využívání zdrojů, eliminace negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zmírňování dopadů změny klimatu. Program je řízen Ministerstvem životního prostředí. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 2,6 miliard eur (cca 68,2 mld. Kč), (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Program rozvoje venkova

Operační program má hlavní cíl obnovu, zachování ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a investice zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura. Program bude také podporovat diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvyšovat hospodářský rozvoj. Podporován bude komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEANDER, která přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoj spolupráce aktérů na místní úrovni. Program je řízen Ministerstvem zemědělství. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 2,3 miliard eur (cca 58,7 mld. Kč), (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Operační program Zaměstnanost

Cílem tohoto OP Zaměstnanost je zlepšení lidského kapitálu a veřejné správy v ČR, tedy základních prvků konkurenceschopnosti. Česká republika musí těmto oblastem věnovat značnou pozornost, pokud chce v současném komplexním světě obstát. OP Zaměstnanost je zaměřený také na podporu rovných příležitostí žen a mužů, adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů, dalšího vzdělávání, sociálního začleňování a boje s chudobou, zdravotních služeb, modernizaci veřejné správy a služeb a podporu mezinárodní spolupráce a sociálních inovací v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování a veřejné správy. Program je řízen Ministerstvem práce a sociálních věcí. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 2,1 miliard eur (cca 55 mld. Kč), (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok (CONSOLIDATED VERSION OF THE TREATY ON EUROPEAN UNION 2020).

Operační program Technická pomoc

Hlavním smyslem OP Technická pomoc je role podpůrného charakteru. Zaměřuje se na nastavení takového prostředí pro implementaci Dohody o partnerství a tematických operačních programů, které umožňují a zjednodušují dosažení stanovených cílů. Nastavení

tohoto programu vychází ze základního předpokladu, kterým je existence centrálního koordinátora a kvalitního, jednotného řízení a koordinace Dohody o partnerství, dostupného jednotného monitorovacího systému a zjištění vysokého standardu administrativní kapacity. Program má umožnit a usnadnit čerpání a především zajistit efektivní využití finančních prostředků. Program je řízen Ministerstvem pro místní rozvoj. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 0,2 miliard eur (cca 5,4 mld. Kč), (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Operační program Praha – pól růst

Cílem tohoto Operačního programu Praha – pól růstu ČR pro uvedené období je zajistit plnění technických cílů. Přitom je třeba zajistit efektivní realizaci investic v Praze, které povedou ke zvýšení konkurenceschopnosti Prahy jako rozvojového pólu republiky a k zajištění kvalitního života obyvatel. Vytvoření příznivého podnikatelského prostředí a podpora vzdělání a vědy tak musí směřovat k naplnění role Praha jako hlavního inovačního centra republiky. Při tom je nezbytné zajistit efektivní hospodaření se všemi formami zdrojů – pozemky, nemovitostmi a infrastrukturou, energiemi ve smyslu zásad udržitelného rozvoje a vyvažování jejich vzájemných vazeb. Program řídí Hlavní město Praha. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 0,2 miliard eur (cca 5,1 mld. Kč), (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Operační program Rybářství 2014 – 2020

Cílem Operačního programu rybářství je udržitelná a konkurenceschopná akvakultura založená na inovacích, konkurenceschopnosti, znalostech a účinnějším využití zdrojů. Cílem je i rozvoj udržitelného chovu ryb v České republice a zajištění rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb během roku na domácí trh v požadovaném sortimentu včetně diverzifikace akvakultury (rybníkářství) pro zajištění produkce kapra a jeho dodávek na trhu a současně je také potřeba podpořit zavádění moderních intenzivních chovných systémů s cílem zvyšování produkce ryb a přispění k eliminaci negativních dopadů na životní prostředí, které budou pořizovány pro produkci lososovitých popř. dalších druhů ryb k zajištění celoročních dodávek do tržní sítě. Program je řízen Ministerstvem zemědělství. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 0,03 miliard eur (cca 0,8 mld. Kč), (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) se zaměřuje na dosažení konkurenceschopnosti a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích.

- Pojem „**konkurenceschopnost**“ zahrnuje schopnost písních firem prosazovat se na světových trzích a vytvářet dostatek pracovních míst.
- Pojem „**udržitelný**“ zvýrazňuje dlouhodobý horizont konkurenční schopnosti, což zahrnuje mj. i environmentální dimenzi hospodářského rozvoje.

Program je řízen Ministerstvem průmyslu a obchodu. Z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) bylo přiděleno pro tento OP 4,3 miliard eur (cca 110,5 mld. Kč) a

včetně národních zdrojů mu bylo přiděleno 4,91 mld. eur (cca 126,2 mld. Kč), (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012).

Operační program podnikání a investice pro konkurenceschopnost tematicky navazuje na Operační program Podnikání a inovace (OPPI), který sloužil k podpoře investic podnikatelských subjektů v období 2007 – 2013. OPPI byl odborníky na dotace v kontextu problémů ostatních programů označen za jeden z mála skutečně fungujících operačních programů. V uvedeném programovém období zvládly OPPI mezi české subjekty rozdělit cca 92 mld. Kč.

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost z velké části vznikl v letech 2013 a 2014. K definitivnímu schválení programu došlo ze strany Evropské komise v dubnu roku 2015. U uvedeného programu oproti ostatním operačním programům celková alokace programu pro podporu podnikání narostla, ale Česká republika se při vyjednávání podoby OPPIK musela smířit s požadavkem Evropské komise na snížení maximální možné veřejné podpory většiny projektů o 15 %, viz tabulka č. 2 (Kvíz 2014).

Tabulka č. 2: Maximální míra podpory dotace OPPI a OPPIK, Zdroj: Kvíz 2014 - autorské zpracování

Maximální míra podpory	OPPI 2007 – 2013	OPPIK 2014 – 2020
Malý podnik	60 %	45 %
Střední podnik	50 %	35 %
Velký podnik	40 %	25 %

I. prioritní osa: Rozvoj výzkumu a vývoje pro investice. V této ose je možné žádat o podporu v programech – Inovace, Potenciál, Pre-Commercial public procurement, Proof-of-concept, Aplikovaný výzkum, Partnerství znalostního transferu, Spolupráce, Služby infrastruktury, Inovační vouchery;

II. prioritní osa: Rozvoj podnikání a konkurenceschopnost malých a středních podniků. V této ose je možné žádat o podporu v programech – Technologie, Progres, Poradenství 1, Poradenství 2, Rizikový kapitál, Marketing, Nemovitosti, Školící střediska;

III. prioritní osa: Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin. V této ose je možné žádat o podporu v programech – Obnovitelné zdroje energie, Úspory energie, Smart Grids I, Nízkouhlíkové technologie, Úspory energie v SZT, Smart Grids II;

IV. prioritní osa: Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií. V této ose je možné žádat o podporu v programech – Vysokorychlostní internet, ITC a sdílené služby.

V roce 2018 bylo vyhlášeno v OPPIK celkem 68 výzev s celkovou částkou pro rozdělení ve výši 971,45 mil. EUR. Výzvy byly vyhlášovány v osách 1 až 4. Jednalo se o výzvy průběžné i kolové. K 31.12. 2018 se Řídícím orgánu podařilo vyhlásit výzvy pokrývající 119 % alokace programu.

V roce 2018 bylo v prioritní ose 1 proplaceno celkem 957 žádostí v celkové výši 4 006 250 926 Kč. Z toho bylo 744 žádostí proplaceno malým a středním podnikům v částce 3 122 829 189 Kč. Tím pádem byl podíl žádostí MSP na této ose 77,74 %.

V roce 2018 bylo v prioritní ose 2 proplaceno celkem 1 586 žádostí v celkové výši 3 969 755 161 Kč. Z toho bylo 1 586 žádostí proplaceno malým a středním podnikům v částce 3 969 755 161 Kč. Tím pádem byl podíl žádostí MSP na této ose 100 %.

V roce 2018 bylo v prioritní ose 3 proplaceno celkem 407 žádostí v celkové výši 1 489 866 251 Kč. Z toho bylo 297 žádostí proplaceno malým a středním podnikům v částce 798 663 174 Kč. Tím pádem byl podíl žádostí MSP na této ose 72,97 %.

V roce 2018 bylo v prioritní ose 4 proplaceno celkem 582 žádostí v celkové výši 1 007 366 946 Kč. Z toho bylo 569 žádostí proplaceno malým a středním podnikům v částce 946 559 382 Kč. Tím pádem byl podíl žádostí MSP na této ose 97,77 % (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2018).

Celkem bylo v roce 2018 v rámci dotačních programů přijato 3 081 plných žádostí v objemu 875,41 mil. EUR. Více jak polovinu programů schválily výběrové komise jednotlivých programů podpory k financování (2 069 v objemu 550,07 mil. EUR). Řídící orgán evidoval 1 856 vydaných rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši 515,31 mil. EUR, z toho nejvíce v I. Prioritní ose (884 v objemu 260,66 mil. EUR). Proplaceno bylo 3 315 žádostí o platbu za 385,26 mil. EUR (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2019).

3.7 Region soudržnosti NUTS II Severovýchod a jeho kraje

Region soudržnosti NUTS II Severovýchod patří stejně jako ostatní regiony soudržnosti mimo Hlavního města Prahy. Tyto ostatní regiony patří mezi méně vyspělé. Tato kapitola nejdříve analyzuje region soudržnosti NUTS II Severovýchod a jeho ekonomický vývoj v porovnání s ostatními regiony soudržnosti. Dále charakterizuje jednotlivé kraje NUTS II Severovýchod, ke kterým patří Pardubický, Královéhradecký a Liberecký kraj a jejich ekonomický vývoj. V této kapitole bude dále rozebráno, jakou roli hraje MSP právě v krajích regionu soudržnosti Severovýchod.

Pro to, aby se životní úroveň v České republice i nadále trvale přibližovala průměru EU, bude zásadní schopnost země diverzifikovat svou ekonomiku. Hospodářství s výrazným zastoupením průmyslu podporované otevřeností obchodu a zahraničními investicemi České republiky doposud umožňovalo trvalou konvergenci s ostatními státy EU. Je však možné, že tento model růstu narazil na své hranice. Další směřování ekonomiky bude záviset na její schopnosti diverzifikovat se a zvyšovat produktivitu a přidanou hodnotu výrobků a služeb, ale zároveň zůstat atraktivní pro investice. Budoucí růst závisí také na tom, jak Česká republika dokáže čelit výzvám souvisejícím se stárnutím obyvatelstva, technologickými změnami a potřebou zajistit environmentální udržitelnost. Faktory, jako jsou nízké investice do udržitelné dopravy, do přechodu na nízkouhlíkové hospodářství a do transformace energetiky, nepříliš silné výsledky domácího výzkumu a inovací a akutní nedostatek pracovních sil

a chybějící dovednosti, představují významnou strukturální překážku pro úspěšnou sociálně-ekonomickou transformaci. Provedení těchto strukturálních reforem by České republice pomohlo dosáhnout dalšího růstu životní úrovně a zajistit udržitelný rozvoj (COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Country Report Czechia 2020).

3.7.1 Charakteristika regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod

Region NUTS II Severovýchod má širokou nabídku služeb a lze ho charakterizovat jako průmyslově-zemědělský. Vyznačuje se dlouholetými tradicemi některých průmyslových odvětví. Na Královéhradecku je to např. strojírenství a textilní výroba, na Pardubicku potom strojírenství, textilní výroba, chemický a elektrotechnický průmysl. V Libereckém kraji to je tradiční sklářská a bižuterní výroba. Většina průmyslové výroby je soustředěna do velkých měst, popř. do jejich nejbližšího okolí. Mezi nejslabší hospodářské oblasti v Libereckém kraji patří Frýdlantsko a v Pardubickém kraji Moravskotřebovsko. Naopak nejlépe na tom je Liberecko-Jablonecká aglomerace a Hradecko-Pardubicko-Chrudimská aglomerace.

I nadále v posledních letech dochází v regionu k ekonomickému rozvoji a to díky přílivu rostoucích zahraničních investic. Mezi nejrozvinutější odvětví stále patří automobilový průmysl, výroba elektronických a optických přístrojů, kovozpracující průmysl, potravinářský průmysl a výroba strojů a zařízení. Díky zahraničním investicím velké firmy prosperují a rovněž se začíná na trhu uplatňovat stále větší počet malých a středních podniků. Díky nim se udržuje stabilní ekonomické prostředí a zdravé podnikatelské prostředí.

Vzájemná spolupráce podnikatelských subjektů je na nízké úrovni. Podniky mezi sebou spolupracují většinou jen na základě dodavatelsko-odběratelských vztahů. Nezapojují se v rámci oborových sdružení firem s účelem posilování konkurenceschopnosti, sdílení zdrojů, transferu technologií, know-how aj. Nejvýznamnější formu spolupráce krajů NUTS II Severovýchod tvoří skupiny v automobilovém průmyslu a při výrobě automobilových součástí. Dále firmy mezi sebou spolupracují ve strojírenství, textilním, potravinářském a farmaceutickém průmyslu, ve zdravotnictví včetně výroby zdravotnických pomůcek, výrobě elektroniky, bižuterie, skla a nábytku. Významnou skupinou působící v Královéhradeckém a Pardubickém kraji je skupina Omnipack, která se zaměřuje na obaly a obalovou techniku. Dále pak můžeme zmínit skupiny Hradecký IT a Czech Stone. Pro podporu konkurenceschopnosti je velmi důležitá spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, spolupráce za účelem posílení pozic na trhu a dalších společných aktivit. V posledních letech roste počet vědeckých a výzkumných institucí, které spolupracují s průmyslovými podniky a uplatňují tak výstupy vědy a výzkumu ke zvýšení konkurenceschopnosti firem (Ministerstvo pro místní rozvoj 2013).

Ekonomická situace regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod bude porovnána s ostatními regiony soudržnosti v České republice. V uvedeném porovnání nebude uveden region Praha. Ekonomická analýza se bude zabývat vybranými makroekonomickými ukazateli, kterými jsou hrubý domácí produkt na 1 obyvatele, čistý disponibilní důchod domácností a míra nezaměstnanosti.

3.7.2 Charakteristika krajů NUTS II Severovýchod

Region soudržnosti NUTS II Severovýchod tvoří tři kraje. Jedná se o kraj Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj. Z uvedených krajů je největším krajem kraj Královéhradecký a na druhém místě je kraj Pardubický. Pokud jde o Liberecký kraj, tak tento je nejmenším krajem tohoto regionu soudržnosti a zároveň patří i k nejmenším v České republice.

Liberecký kraj

Liberecký kraj se rozprostírá na samém severu České republiky. Severní část tohoto kraje tvoří 20 km dlouhá státní hranicí se Spolkovou republikou Německo, na tuto hranici směrem na východ navazuje 130 km dlouhá státní hranice s Polskou republikou. Krajským městem je město Liberec. Území kraje je tvořeno pěti okresy: Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily. Na své jižní straně kraj sousedí se Středočeským krajem, na západní straně s Ústeckým krajem a na východě sousedí s Královéhradeckým krajem. Po Praze je Liberecký kraj se svými 3 163 km² druhým územně nejmenším krajem Česka. Se svou rozlohou tvoří pouze 4 % území ČR. Z celkové výměry kraje připadá 44 % na zemědělskou půdu, kdy z této výměry orná půda tvoří 20 % a lesní pozemky pokrývají 44,5 % rozlohy kraje. Celý kraj je převážně hornatý. Součástí kraje je sever České kotliny, Jizerské hory, západní Krkonoše s krkonošským podhůřím a východní částí Lužických hor. Ke konci roku 2018 měl kraj celkem 442 356 obyvatel, což je 4,1 % celkového počtu obyvatel České republiky.

Nezaměstnanost se v kraji pohybuje kolem 3,1 %. Nejnižší nezaměstnanost je na Jablonecku, Semilsku a ve městě Liberec. Nejvyšší nezaměstnanost je pak na Frýdlantsku a Českolipsku. V kraji v současné době převažuje průmyslová výroba, která se specializuje na výrobu a zpracování plastů, strojírenství a odvětví zpracovatelského průmyslu s úzkou vazbou na výrobu komponentů pro automobilový průmysl. V posledních letech opět vzkvétá rovněž tradiční sklářský průmysl a výroba bižuterie. Tradiční textilní průmysl a těžké strojírenství je v současné době v útlumu (Český statistický úřad 2019).

Cestovní ruch je v Libereckém kraji stále nezanedbatelnou součástí ekonomiky. Výjimečná krajina, přírodní útvary a pozoruhodnosti, kulturně historické památky se stávají cílem tuzemských i zahraničních návštěvníků. V kraji je několik území (Krkonoše-západní část, Jizerské hory, Turnovsko-Český Ráj, Doksy a okolí, Lužické hory, Podkrkonoší), které mají silně rozvinuté aktivity spojené s cestovním ruchem. K historicky cenným objektům s vysokou návštěvností patří hrady a zámky (Bezděz, Zákupy, Lamberk, Frýdlant, Sychrov, Hrubý Rohozec, Valdštejn) a řada církevních objektů. Mimo jiné se bohatá kulturně historická tradice odráží ve velkém množství stavebních a historických památek, ale i kulturních zařízení. Mezi kulturní zařízení regionálního významu patří i řada muzeí a galerií v různých místech kraje. Díky tradiční výrobě skla a bižuterie mají návštěvníci možnost navštívit např. sklářské muzeum v Železném Brodě, v Novém Boru a Kamenickém Šenově. Návštěvníci jsou v těchto muzeích seznámeni s tradičním vývojem českého skla a mohou si prohlédnout širokou škálu exponátů, při jejichž výrobě bylo využito různých tradičních technologií, jako je rytí, malování či broušení. V Jablonci nad Nisou se nachází muzeum skla

a bižuterie. Okresní muzeum Českého ráje v Turnově vlastní sbírky z oblasti geologie, mineralogie a dokumentace zlatnictví a šperkařství, které jsou jedinečné nejen v rámci České republiky, ale i Evropy. Kromě kulturních a historických památek je středem zájmu i příroda kraje. Z přírodovědeckého hlediska patří Liberecký kraj k významným regionům a vyznačuje se velkou pestrostí přírodních ekosystémů, vysokou koncentrací chráněných území a botanicky i zoologicky významných lokalit. Krajinu dále obohacují vodní plochy, z nichž nejznámější je Máchovo Jezero. Rozvoji cestovního ruchu napomáhají silniční a železniční hraniční přechody i množství přechodů pro pěší v rámci malého pohraničního styku (BusinessInfo.cz 2017).

Liberecký kraj nabízí bohaté příležitosti v oblasti vzdělávání. V oblasti středoškolského vzdělávání má mládež možnost využít studia na odborných středních školách a gymnáziích, kterých bylo v roce 2018/2019 celkem 48. V případě počtu vyšších odborných škol se v posledních osmi letech jejich počet nezměnil a toto vzdělání poskytuje celkem 6 zařízení. V případě vysokoškolského vzdělání má v kraji nejvýznamnější zastoupení Technická univerzita v Liberci. Studenti mají možnost studovat na fakultě textilní, strojní, ekonomické, pedagogické, architektury a mechatroniky (Český statistický úřad 2018).

Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj leží v severovýchodní části Čech. Severní část kraje tvoří 208 km dlouhá státní hranice s Polskou republikou. Kraj sousedí s Libereckým, Pardubickým a se Středočeským krajem. Krajským městem je Hradec Králové, který je od hlavního města Prahy vzdálen 112 km. Území kraje je tvořeno pěti okresy: Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. Svou rozlohou 4 759 km² Královéhradecký kraj zaujímá 6 % rozlohy České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů. Z celkové výměry kraje představuje zemědělská půda 58 %. Z toho podíl orné půdy tvoří 40 % a lesní plocha pokrývá 31 % rozlohy kraje. Na území kraje se nachází několik chráněných území, které tvoří více jak pětinu rozlohy kraje. Jedná se o významné turistické regiony: Český ráj (rozkládá se na území tří krajů – Královéhradecký, Středočeský a Liberecký), Krkonoše, Orlické hory, Podkrkonoší a Polabí. Ke konci roku 2018 měl kraj celkem 551 021 obyvatel, což je 5,2 % celkového počtu obyvatel České republiky.

Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem. Průmysl je v kraji soustředěn převážně do velkých měst a zemědělství do oblasti Polabí. K nejvýznamnějším odvětvím průmyslu patří zpracovatelský průmysl, automobilový průmysl. Největší zaměstnanost je dále zejména v textilním a oděvním průmyslu, ve výrobě motorových vozidel a výrobě elektrických optických přístrojů. Cestovní ruch tvoří významný sektor, který se podílí na stabilizaci osídlení a přispívá k celkovému stabilnímu rozvoji kraje. V roce 2018 se v kraji v 1 078 statisticky sledovaných hromadných ubytovacích zařízeních ubytovalo 1 343 tisíc hostů, z toho 298 tisíc ze zahraničí, převážně z Německa (40 %) a Polska (22 %), kdy průměrná doba pobytu byla 4,2 dne. Většina těchto ubytovacích zařízení je soustředěna v okrese Trutnov, na jehož území leží Krkonoše.

V kraji se nachází množství průmyslových zón. Ty pak významně ovlivňují míru nezaměstnanosti v kraji. Za nejvýznamnější zónu v kraji je považována průmyslová zóna Solnice – Kvasiny (automobilový průmysl). V posledních letech také rostl význam a zapojení zahraničních firem. V současné době se rovněž rozvíjí při hranicích s Polskem mnoho forem přeshraniční spolupráce. Jednou z nich je Euroregion Glacensis, který vznikl v roce 1995 jako jeden z euroregionů působících na polsko-českém příhraničním území. Velký rozmach také zaznamenaly místní akční skupiny, v nichž se obce sdružují za účelem rozvoje svých území.

V kraji existuje velký počet středních škol (77), vyšších odborných škol (7), ale také vysokoškolských institucí. Především Lékařská a Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy a Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany, ale i Univerzita Hradec Králové, které se intenzivně podílejí na vzájemné spolupráci v rámci výzkumných aktivit s firmami kraje (Český statistický úřad 2019).

Pardubický kraj

Pardubický kraj se nachází ve východní části Čech, zahrnuje však i severozápadní okraj historického území Moravy. Část severovýchodní hranice kraje tvoří státní hranice s Polskou republikou. Dále kraj sousedí s krajem Středočeským, Královéhradeckým, Olomouckým, Jihomoravským, a Vysočinou. Krajským městem je město Pardubice. Území kraje je tvořeno čtyřmi okresy: Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Svou rozlohou 4 519 km² Pardubický kraj zaujímá 5,7 % rozlohy České republiky a je pátým nejmenším krajem České republiky. Z celkové výměry kraje představuje zemědělská půda 59,8 %. Z toho podíl orné půdy tvoří 43 % a lesní plocha pokrývá 29,8 % rozlohy kraje. Ke konci roku 2018 měl kraj celkem 520 316 obyvatel.

Pardubický kraj lze charakterizovat jako rozmanitý a plný kontrastů. Významnou tradici v kraji má průmysl. K nejvýznamnějším odvětvím v kraji patří nejsilněji zastoupené všeobecné strojírenství, dále pak průmysl textilní, oděvní, kožedělný. Nejvyšší podíl na celostátní produkci má zde průmysl chemický (Paramo, Synthesia) a energetika (elektrárny Opatovice a Chvaletice). Tato dvě odvětví zde v kraji poškozují nejvíce životní prostředí. Příslibem pro další rozvoj Pardubického kraje je cca 20 průmyslových zón a velké množství nevyužívaných prostor pro podnikání tzv. brownfields. Další výhodou pro jeho rozvoj je výhodná poloha z hlediska dopravního spojení. Územím kraje prochází 540 km železničních tratí, přičemž k nejvýznamnějším uzlům patří města Pardubice a Česká Třebová. Současná silniční síť měří 3 593 km. V Pardubicích se nachází mezinárodní letiště s vojenským a civilním provozem. Cestovní ruch v kraji není příliš rozvinutý, ale má mnohé předpoklady pro jeho rozvoj. V kraji je pestrá příroda rovinatého a horského charakteru. Je zde příznivé klima a množství příležitostí ke koupání, provozování vodních sportů a pěší turistiky. K turisticky atraktivním oblastem patří v severní a východní části podhůří Orlických hor, kde se nachází areál Buková hora a Dolní Morava. V jižní a jihozápadní části kraje se nachází řada turistických center. Mezi nejnavštěvovanější patří Sečská přehrada a oblasti u Horního Bradla. V roce 2018 se v kraji v 354 statisticky sledovaných hromadných ubytovacích s 19 071 lůžky pobývalo 468 tisíc hostů s průměrnou dobou pobytu 2,8 dne. Tento stav svědčí

o tom, že Pardubická kraj patří dlouhodobě v mezikrajském srovnání k nejnižším v počtu ubytovacích zařízení a v počtu hostů.

V kraji existuje velký počet středních škol (76), vyšších odborných škol (10). Vysoké školství zastupuje v Pardubickém kraji, Univerzita Pardubice se sedmi fakultami (Český statistický úřad 2016).

4 Metodika

Práce si kladla za cíl zhodnotit vliv malého a středního podnikání na rozvoj regionu pomocí analýzy ekonomické a sociální situace krajů NUTS II a z výsledků vlastního šetření v regionu severovýchod a to konkrétně z komparace výsledků šetření ve městech Dvůr Králové nad Labem a Jaroměř, určit význam malého a středního podnikání pro rozvoj regionů. K dosažení tohoto hlavního výzkumného cíle byly stanoveny tyto hypotézy:

Hypotéza 1: V regionu měst Dvůr Králové nad Labem a Jaroměř má MSP nezanedbatelný vliv na rozvoj regionu a jeho ekonomiky.

Hypotéza 2: V regionu Severovýchod je zaměstnání v podnicích, spadajících do malého a středního podnikání, vnímáno veřejností jako rovnocenná příležitost k zaměstnání u velkých podniků.

Hypotéza 3: MSP se podílí nejméně z 50 % na zaměstnanosti v regionu.

Ověření těchto hypotéz bylo realizováno prostřednictvím metod komparace, analýzy a syntézy získaných dat a dotazováním. K výzkumnému šetření bylo použito strukturovaného dotazníku vlastní konstrukce. Tyto dotazníky byly při tomto šetření distribuovány osobně náhodným respondentům – obyvatelům předmětných měst. Získaná data z dotazníku byla dále použita jako podklad ke SWOT analýze.

Volba výzkumné strategie byla z velké míry determinována zněním výzkumné otázky, která vymezuje rozhraní zkoumaného jevu. Při realizaci výzkumu jedním badatelem není možné, aby byly prozkoumány všechny aspekty zkoumaného problému. K dosažení cíle výzkumu byly před zahájením zkoumání vytýčeny a rozpracovány jevy, které lze považovat za hlavní, a s ohledem na to byly stylizovány také dílčí výzkumné otázky. Podoba výzkumné strategie byla tedy určena nejen pojetím výzkumu, ale i aplikací způsobu sběru dat a metodou jejich analyzování.

5 Výsledky

5.1 Základní údaje o podnikání v České republice

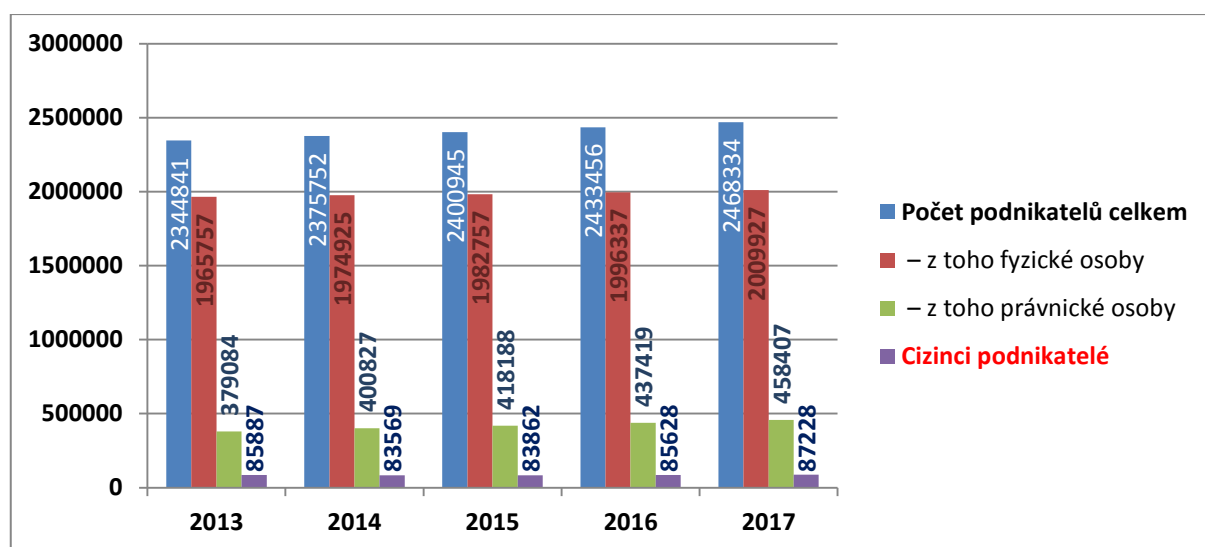
V této kapitole jsou uvedeny základní údaje o podnikání v České republice, z hlediska právní formy a velikostní struktury. Dále zde budou představeny společnosti, které jsou velmi významné pro rozvoj ekonomiky v České republice. Pozornost bude zaměřena na vývoj, význam a možnosti podpory malých a středních podniků v České republice.

Oblast podnikání je jedním ze základních faktorů ekonomického rozvoje. Pouze podniky s podnikatelsky vstřícným a hlavně kvalitním prostředím jsou schopné obstát v tvrdém konkurenčním boji. A mohou vytvářet podmínky pro konkurenceschopnost a udržitelnost podnikatelských subjektů.

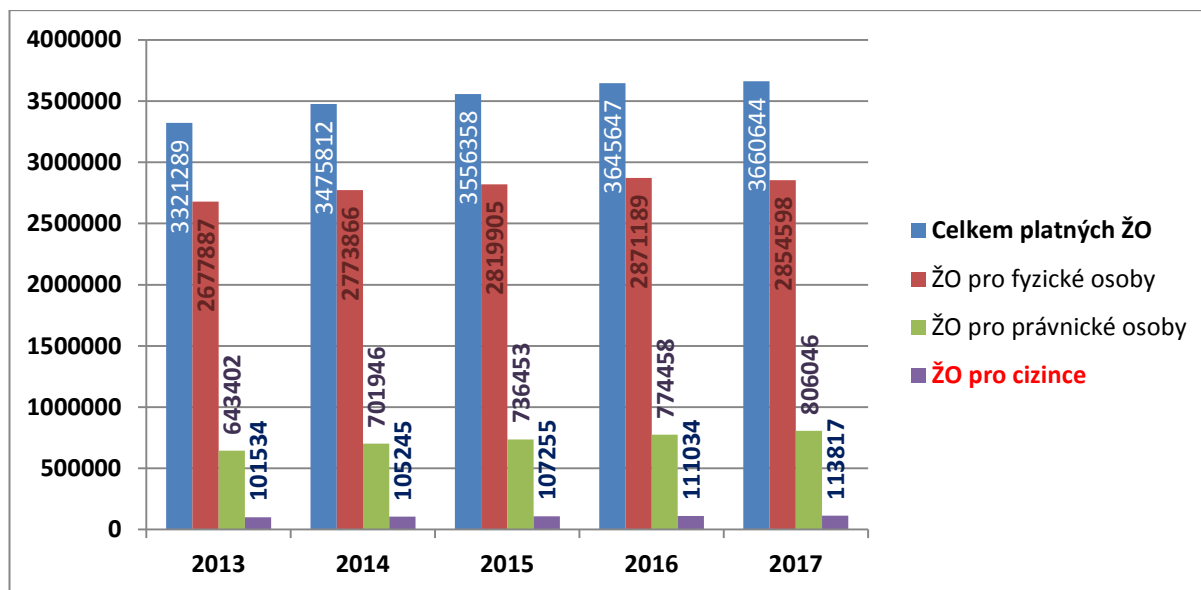
Před založením nového podniku je nejdůležitějším rozhodnutím zvolit si především vhodnou formu podnikání. V České republice můžeme podnikat jako fyzická osoba nebo jako právnická osoba. Každá z uvedených forem podnikání má svá specifika a další rozdělení. V případě, že chce člověk u nás podnikat jako fyzická osoba, stačí získat povolení k podnikání (živnostenský list). Pro podnikání jako právnická osoba existuje několik druhů:

- akciová společnost,
- společnost s ručením omezeným,
- veřejná obchodní společnost,
- komanditní společnost,
- družstvo a sdružení.

V České republice bylo k 31. prosinci 2017 evidováno 2 468 334 podnikatelů a 3 660 644 osob se živnostenským oprávněním. K 31. 12.2016 bylo evidováno 2 433 756 podnikatelů, viz graf č. 1 a 3 645 647 osob se živnostenským oprávněním, viz graf č. 2.

Graf č. 1: Počet podnikatelů v České republice v letech 2013–2017, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, autorské zpracování

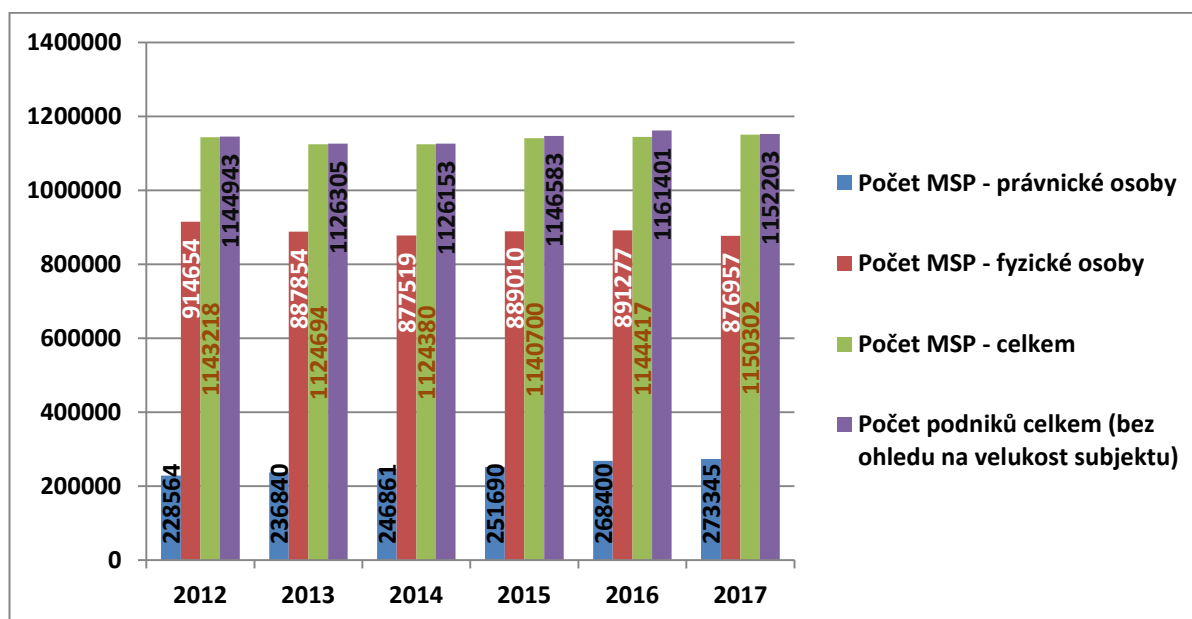

Graf č. 2: Počet platných živnostenských oprávnění v České republice v letech 2013–2017, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, autorské zpracování

Podnikatelskou činnost vykonávalo v roce 2017 v České republice (dle ČSÚ) celkem 1 150 302 právnických a fyzických osob s počtem zaměstnanců 0–249, fyzických osob s počtem zaměstnanců 0–249 bylo 876 957 a právnických osob s počtem zaměstnanců 0–249 bylo 273 345. (Ministerstvo obchodu a průmyslu 2018).

V roce 2016 tuto činnost vykonávalo v České republice (dle ČSÚ) celkem 1 144 417 právnických a fyzických osob s počtem zaměstnanců 0–249, fyzických osob s počtem zaměstnanců 0–249 bylo 881 509 a právnických osob s počtem zaměstnanců 0–249 bylo 262 908 (Ministerstvo obchodu a průmyslu 2017).

Celkově u právnických a fyzických osob s počtem zaměstnanců 0–249 došlo v roce 2017 k poklesu oproti roku 2016 o 9 375 podniků, viz graf č. 3.

Graf č. 3: Vývoj aktivních subjektů v České republice v letech 2012–2017, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, autorské zpracování

Z grafu č. 3 je patrné, že od roku 2014 byl v každém roce zaznamenán nárůst registrovaných podnikatelů oproti předchozím letům, což potvrzuje zvýšený zájem o podnikání v České republice. Největší nárůst podnikatelských subjektů byl zaznamenán v roce 2017. V tomto roce došlo k nárůstu o 5 885 podnikatelů. V porovnání s dalšími lety se počet podnikatelů stále zvyšoval. Nejčastější formou podnikání v České republice je fyzická osoba (Ministerstvo obchodu a průmyslu 2018).

Z hlediska podnikání je zajímavé zmínit se o nejvýznamnějších společnostech v České republice, z hlediska velikosti tržeb, velikosti zisku, počtu zaměstnanců či dle hodnocení spokojenosti zaměstnanců.

Sdružení Czech Top 100 pravidelně sestavuje a zveřejňuje seznam nejvýznamnějších společností v České republice na základě porovnání vybraných ekonomických ukazatelů.

Na základě porovnání vybraných ekonomických ukazatelů, je patrné, že pro skupinu nejvýznamnějších firem zveřejněných v žebříčku CZECH TOP 100, byl rok 2017 optimální. Meziroční tržby sice vzrostly o 2,4 %, ale zisky ovšem klesly o 1,1 %. Například prvních deset firem v žebříčku vydělalo v roce 2017 105 mld. Kč, což je o 23 % méně než v roce 2016 (138 mld. Kč.).

Nejvýznamnější podniky za rok 2017 podle tržeb, zisku a počtu zaměstnanců v České republice uvádí následující tabulky.

Podniky podle tržeb

Podle žebříčku CZECH TOP 100, viz tabulka č. 3 (CZECH TOP 100. 2018), tržby nejvýznamnějších firem ČR v roce 2017 vzrostli tržby o 2,4 %, zisky ovšem klesly o 1,1 %. Tržby stovky neúspěšnějších českých firem dosáhli 2,7 bil. Kč, zisky přesáhly 186 mld. Kč. Nejvýznamnější firmou ČR se podle objemu tržeb za rok 2017 stala ŠKODA AUTO a.s. následovaná společností ČEZ a.s. Třetí místo v tomto žebříčku pak patří společnosti AGROFERT, a.s.

Tabulka č. 3: Přehled 10 nejvýznamnějších firem v ČR z hlediska tržeb, Zdroj: CZECH TOP 100. 2018, autorské zpracování

Pořadí	Firma	Tržby za rok 2017 v tis. Kč	Tržby za rok 2016 v tis. Kč
1	ŠKODA AUTO a. s.	407 400 000	354 485 000
2	ČEZ, a. s.	201 906 000	203 744 000
3	AGROFERT, a.s.	155 119 453	155 305 345
4	Energetický a průmyslový holding, a.s.	153 367 700	133 299 723
5	UNIPETROL a.s.	118 633 000	98 144 000
6	Foxconn CZ s.r.o.	104 477 324	117 833 786
7	Moravia Steel a.s.	57 202 343	49 849 000
8	Bosch Group ČR	52 000 000	50 600 000
9	ČEPRO, a.s.	48 177 000	46 661 000
10	MOL Česká republika, s.r.o.	46 232 148	40 223 582

Podniky podle hospodářského výsledku.

Tabulka č. 4 (CZECH TOP 100. 2018) zobrazuje 5 nejvýznamnějších firem, které dosáhly nejlepšího hospodářského výsledku v České republice za rok 2017.

Tabulka č. 4: Přehled 5 nejvýznamnějších firem v ČR z hlediska hospodářského výsledku, Zdroj: CZECH TOP 100. 2018, autorské zpracování

Pořadí	Firma	Zisk (v tis. Kč)
1	ŠKODA AUTO a. s.	39 100 000
2	ČEZ, a. s.	22 800 000
3	UNIPETROL a.s.	9 900 000
4	O2 CZECH REPUBLIC a. s.	7 000 000
5	AGROFERT, a.s.	6 400 000

Podniky podle počtu zaměstnanců.

Tabulka č. 5 (CZECH TOP 100. 2018) zobrazuje 5 největších zaměstnavatelů v České republice za rok 2017.

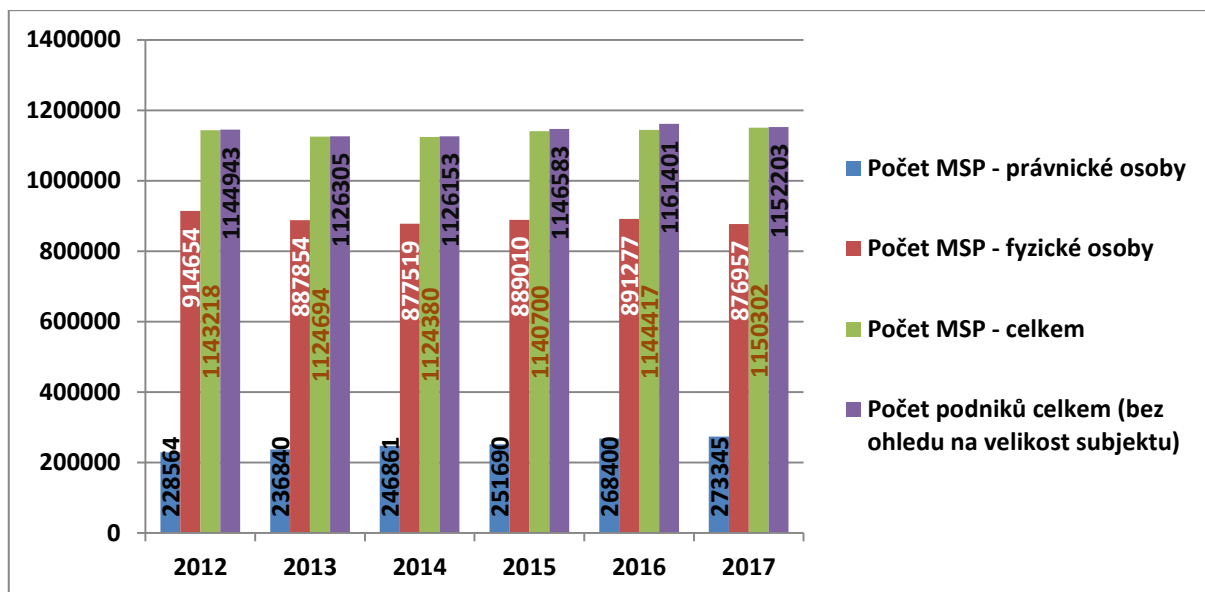
Tabulka č. 5: Přehled 5 největších zaměstnavatelů v ČR, Zdroj: CZECH TOP 100. 2018, autorské zpracování

Pořadí	Firma	Počet zaměstnanců
1	AGROFERT, a.s.	32 770
2	ŠKODA AUTO a. s.	31 626
3	Česká pošta, s. p.	30 807
4	ČEZ, a. s.	28 336
5	České dráhy, a. s.	14 800

5.1.1 Malé a střední podnikání v České republice

Prvopočátky malého a středního podnikání jsou u nás spojovány již s obdobím středověku. Na základě politických změn po roce 1989 u nás došlo k zásadnímu růstu malého a středního podnikání. V této době se náš stát vrátil zpět k tržní ekonomice. Při tomto návratu došlo k transformaci ekonomiky, privatizaci a ke změně struktury podnikání. Podíl malých a středních podniků je v celkovém počtu ekonomických subjektů od konce 90. let poměrně stabilní.

Další významný moment pro vývoj podnikání v České republice přišel po vstupu do Evropské unie, který je datován k 01. květnu 2004. Legislativa v oblasti podnikání se postupně přizpůsobovala nařízením a zákonům Evropské unie. (Rydvalová 2002) Podle Českého statistického úřadu vykazovalo podnikatelskou činnost k 31. 12. 2004 v ČR 992 132 malých a středních podniků.

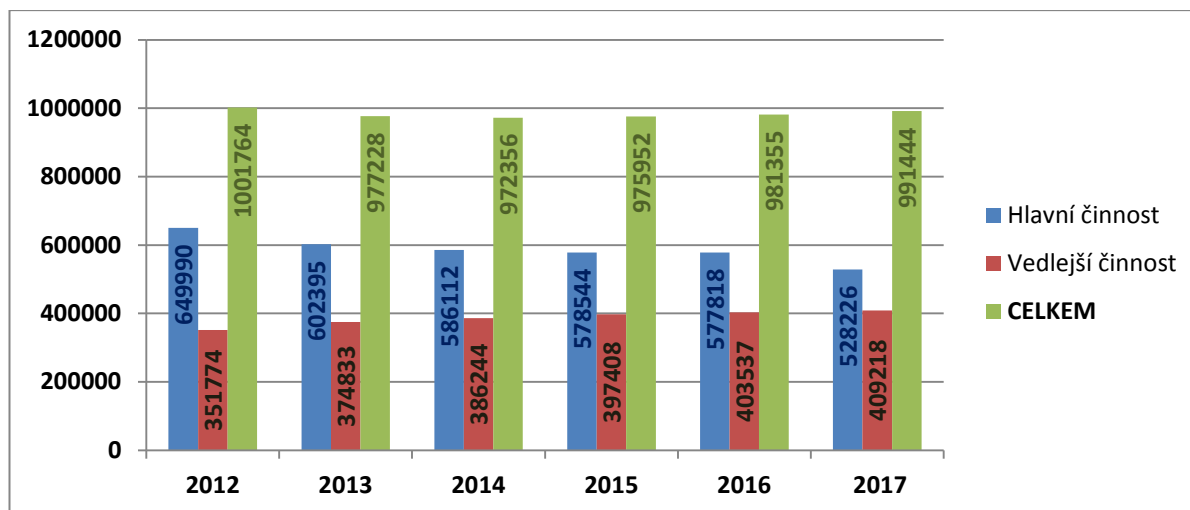
Graf č. 4: Vývoj aktivních subjektů v České republice v letech 2012–2017, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, autorské zpracování

Z grafu č. 4 je patrné, že podíl malých a středních podniků, kdy údaje vychází z definice MSP užívané Českým statistickým úřadem na celkovém počtu aktivních subjektů v roce 2017, který byl 99,8 %. Podle údajů ČSÚ bylo v České republice k 31. 12. 2017 celkem 1 150 203 aktivních subjektů, které spadají do kategorie MSP. Celkově podnikatelskou činnost vykazovalo 876 957 fyzických osob a 273 345 právnických osob.

Pokud jde o porovnání malých a středních podnikatelů, mohou být porovnání například i z pohledu právních forem podnikání a dle pohlaví podnikatelů. Od roku 2012 dochází k poklesu počtu OSVČ, viz tabulka č. 6 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018), které vykonávají hlavní činnost. V roce 2017 se počet OSVČ po pěti letech zvýšil o 4 408. V uvedeném období každým rokem naopak přibývá počet OSVČ, kteří vykonávají živnost jako svou vedlejší činnost. Znamená to, že pro mnohé zaměstnance se stává živnost dalším zdrojem příjmu, a to z důvodu nízkých příjmů u hlavního zaměstnavatele (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2018).

Tabulka č. 6: Počet OSVČ v letech 2012-2017, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, autorské zpracování

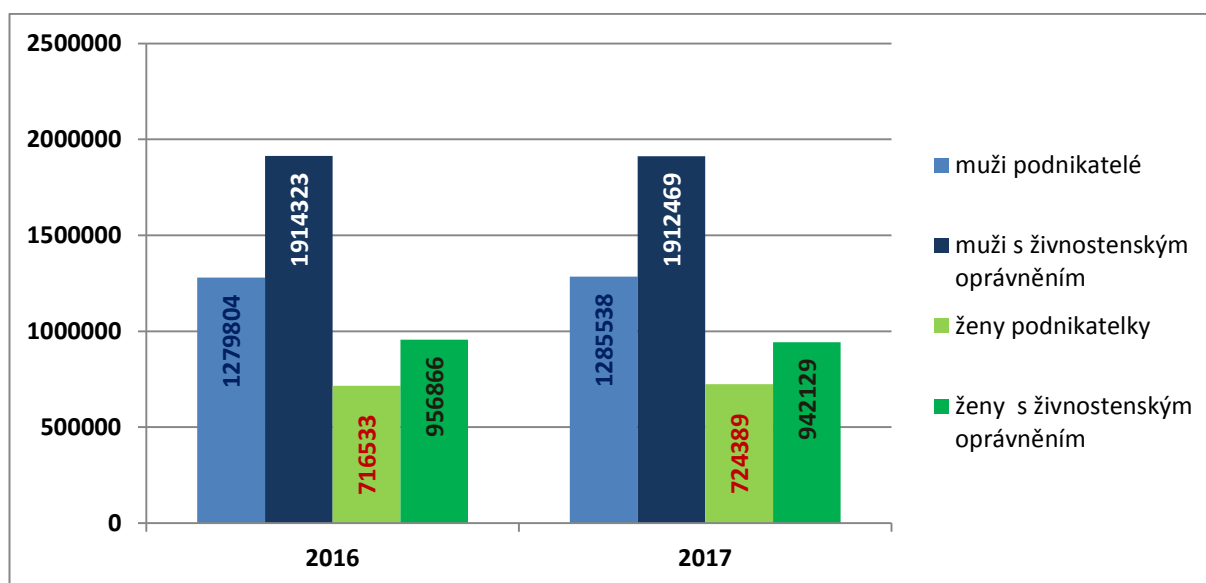
	Hlavní činnost	Vedlejší činnost	CELKEM
K 31. 12. 2012	649 990	351 774	1 001 764
K 31. 12. 2013	602 395	374 833	977 228
K 31. 12. 2014	586 112	386 244	972 356
K 31. 12. 2015	578 544	397 408	975 952
K 31. 12. 2016	577 818	403 537	981 355
K 31. 12. 2017	582 228	409 218	991 444

Graf č. 5: Vývoj počtu OSVČ v ČR v letech 2012-2017 (k 31. 12.) Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, autorské zpracování

Graf č. 5 znázorňuje vývoj počtu OSVČ v ČR v letech 2012 – 2017. K celkovému počtu zaměstnanců malých a středních podniků v roce 2017 můžeme uvést, že oproti roku 2016 tento poklesl o 5 tisíc a to je o 0,27 %. Celkový počet zaměstnanců v roce 2017 je 1 858 tisíc. Podíl zaměstnanců malých a středních podniků na celkovém počtu zaměstnanců podnikatelské sféry v roce 2017 činil 57,96 %, což představuje mírný nárůst oproti roku 2016.

V České republice v současnosti podniká 2,1 milionu lidí. Z toho je 35 % žen a 65 % mužů. Dle pohlaví podnikatelů můžeme tyto rozdělit na muže a ženy podnikatele a na muže a ženy s živnostenským oprávněním. V roce 2016 v České republice podnikalo 1 279 804 mužů a 716 533 žen. V roce 2017 to bylo o 5 734 mužů víc v celkovém počtu 1 285 538 a u žen to bylo o 7 856 více v celkovém počtu 724 389. Co se týče mužů se živnostenským oprávněním, tak těchto bylo v roce 2016 celkem 1 914 323 a v následujícím roce 2017 to bylo 1 912 469. U žen to bylo v roce 2016 956 866 a o rok později to bylo 942 129, viz graf č. 6 (Cribus.cz 2017).

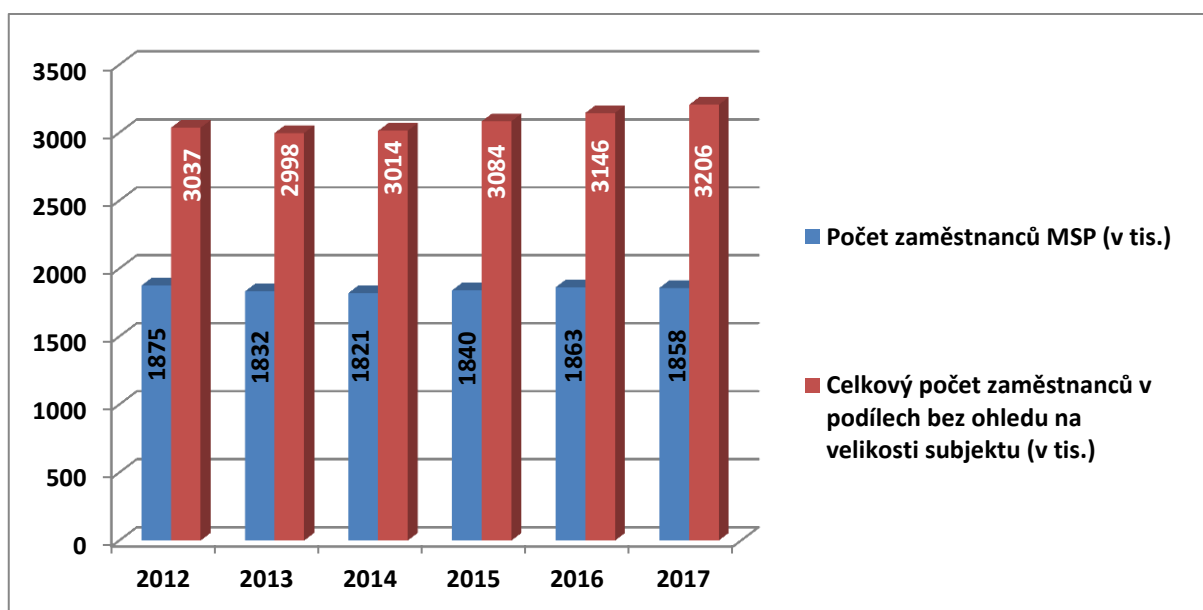
Graf č. 6: Počty podnikajících mužů a žen v ČR v letech 2016-2017, Zdroj: Cribis.cz 2017, autorské zpracování

5.1.2 Význam malých a středních podniků

Malé a střední podniky hrají velmi významnou roli v národním hospodářství. Na význam MSP je možné nahlížet z více hledisek. Například Veber a Srpová dělí význam malých a středních firem do dvou skupin. První skupina se věnuje společenskému významu a druhá ekonomickému významu.

Společenské přínosy spočívají v garanci svobody a stabilizaci společnosti. MSP poskytují příležitost k svobodnému uplatnění občanů a k samostatné realizaci lidí v produktivním procesu. Můžeme říci, že malí a střední podnikatelé jsou protipólem ekonomické a politické moci. Lidé v těchto podnicích jsou nuceni k zodpovědnosti, protože jakýkoliv omyl pro ně může znamenat konec a důsledky neúspěchu nesou osobně. MSP jsou více propojeny s regionem, ve kterém působí. Podnikatel poskytuje danému regionu nejenom zaměstnanost a ekonomické přínosy, ale sponzoruje i různé charitativní a další akce. V mnoha případech sám podnikatel v regionu bydlí, tím je méně anonymní a jeho jednání je pod neustálou veřejnou kontrolou (Veber et al. 2012).

Mikropodniky a malé a střední podniky představují 99 % společností v Evropské unii. Poskytují dvě třetiny pracovních míst v soukromém sektoru. V České republice podíl zaměstnanců MSP na celkovém počtu zaměstnanců podnikatelské sféry v roce 2017 činil 57,96 %, což představuje oproti roku 2016 mírný nárůst. Vývoj zaměstnanosti v malých a středních podnicích v ČR v letech 2012 – 2017 je dále zobrazen na grafu č. 7.

Graf č. 7: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 2012-2017, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, autorské zpracování

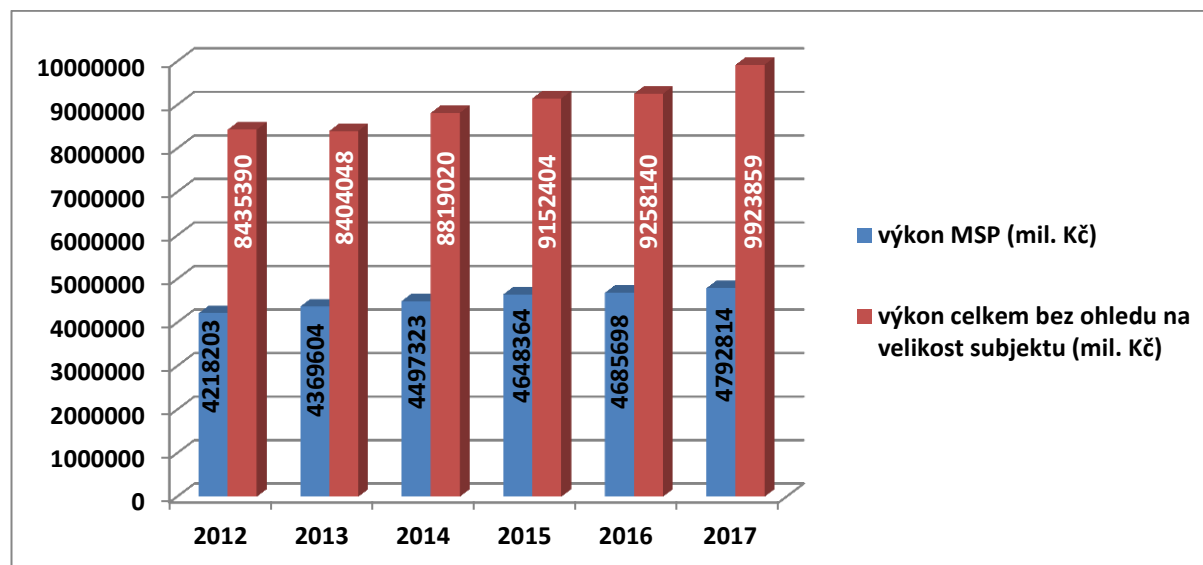
Na obrázku s grafem figurují pouze zaměstnanci MSP, nikoliv sami podnikatelé, či osoby zaměstnané na jiný než zaměstnanecký poměr. Celkový počet zaměstnanců malých a středních podniků se od roku 2009 snižuje. K vůbec největšímu poklesu zaměstnanců došlo v roce 2014, a to především v odvětví průmyslu. V roce 2014 se počet zaměstnanců snížil oproti roku 2013 o 48 tis. (o 2,62 %) na celkových 1 784 tis. zaměstnanců. Podíl zaměstnanců

MSP na celkovém počtu zaměstnanců v ČR v roce 2014 činil 59,39 %, kde došlo k poklesu oproti roku 2013. Zaměstnanost u velkých podniků se od roku 2009 pohybuje kolem 1 200 tis. zaměstnanců. K největšímu poklesu došlo v roce 2012 (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2015).

Mezi nejdůležitější znak malých a středních podniků patří flexibilita. Malé a střední podniky jsou schopny se rychle přizpůsobovat měnícím se podmínkám, přičemž se snaží o hledání co nejlepšího uplatnění na místním trhu a díky svému rychlému přizpůsobení na měnící se prostředí a potřeby zákazníka jsou malé podniky nositeli nesčetných drobných inovací. Malé a střední podniky rovněž dokáží působit v okrajových oblastech trhu. Tyto okrajové oblasti trhu nejsou pro větší podniky zajímavé.

Malé a střední podnikání se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu, na výkonech, na přidané hodnotě, na vývozu, dovozu a zabezpečuje zaměstnanost. Vývoj výkonů MSP v České republice v roce 2012 – 2017 znázorňuje graf č. 8. Podíl MSP na tomto ukazateli není tak výrazný jako v případě počtu MSP, popř. zaměstnanosti. To plyne ze samotného charakteru malých a středních firem a z omezení, se kterými se potýkají. K nevýhodám MSP patří jejich velikost, která jim neumožní dosahovat takových úspor z rozsahu jako u velkých firem. Dále se jedná zejména o omezený přístup k novým technologiím a ke kapitálovým zdrojům. Což je příčinou toho, že malé firmy často nedosahují takové produktivity jako firmy velké. Z toho důvodu je podíl na celkových výkonových hodnotách menší, než by se předpokládalo vzhledem k jejich zastoupení v našem hospodářství. Výkony se rozumí součet tržeb za prodej vlastních výrobků, tržeb za prodej služeb, tržeb za prodej zboží, změny stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby a aktivace, snížený o náklady vynaložené na prodané zboží (Veber et al. 2012).

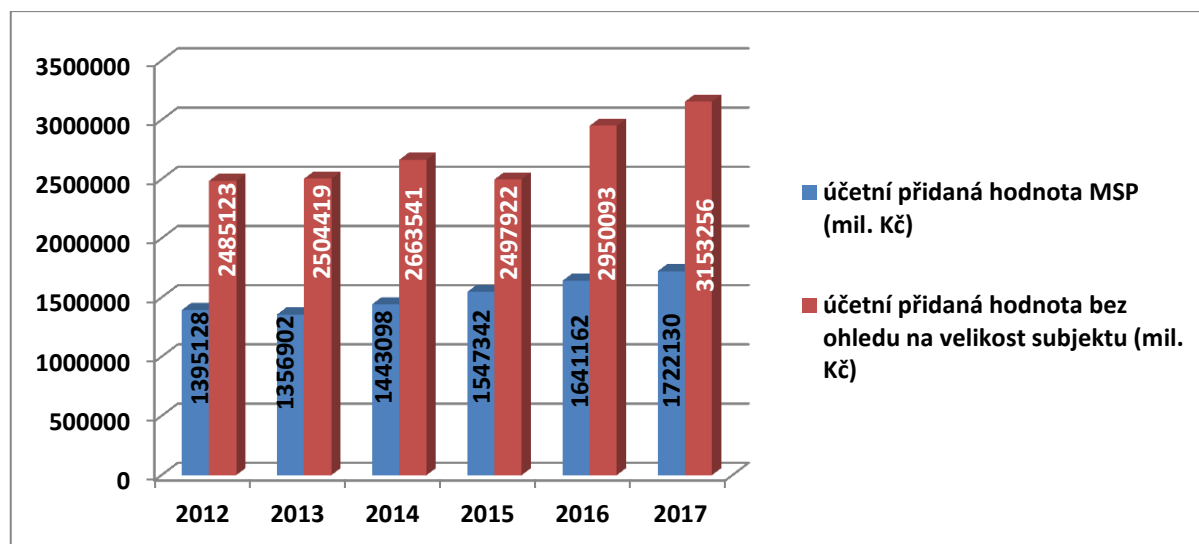
Graf č. 8: Vývoj výkonů MSP v ČR v letech 2012-2017, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, Zdroj: autorské zpracování

Výkony za rok 2017 byly ve výši 4 792 814 mil. Kč, což je oproti roku 2016 zvýšení o 107 116 mil. Kč (o 2,3 %). Podíl malých a středních podniků na celkových výkonech podnikatelské sféry v roce 2017 dosáhl 48 %, což představuje oproti roku 2016 pokles o 2,3

procentního bodu. V porovnání s velkými podniky jsou výkony velmi vyrovnané, jejich podíl činí přibližně 50 % stejně jako u MSP.

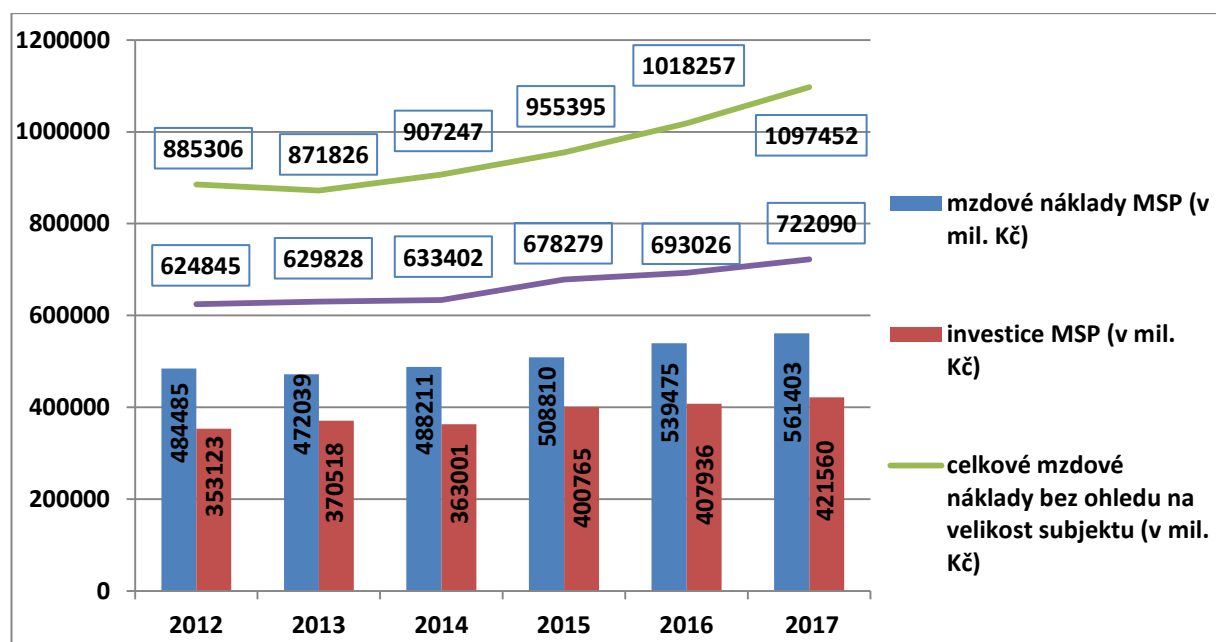
Přidaná hodnota znázorňuje rozdíl mezi tržbami za výkony a náklady na pořízení jednotlivých vstupů od externích dodavatelů, tj. například náklady na pořízení zásob, služeb, energií, paliv atd. Vývoj přidané hodnoty MSP v České republice v roce 2012 – 2017 ilustruje graf č. 9.

Graf č. 9: Vývoj přidané hodnoty MSP v ČR v letech 2012-2017, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, autorské zpracování

Z grafu č. 9 je zřejmé, že v roce 2017 vytvořily malé a střední podniky účetní přidanou hodnotu ve výši 1 722 130 mil. Kč, což představuje nárůst o 80 968 mil. Kč oproti roku 2016. Podíl malých a středních podniků na ČR v roce 2017 dosáhl přibližně 54,6 %. Velké podniky vytvořili v roce 2017 účetní přidanou hodnotu ve výši 1 431 126 mil. Kč, což dokazuje, že MSP oproti velkým podnikům vykazují vyšší hodnoty.

Mezi další důležitou položkou, která je v rámci podnikání sledována, patří položka s vynaloženými náklady firem. V tomto případě se jedná o náklady investiční a náklady neinvestiční (mzdové). Graf č. 10 zobrazuje údaje, týkající se podílu MSP na celkových mzdových nákladech a na celkových investicích (hmotných i nehmotných včetně pozemků).

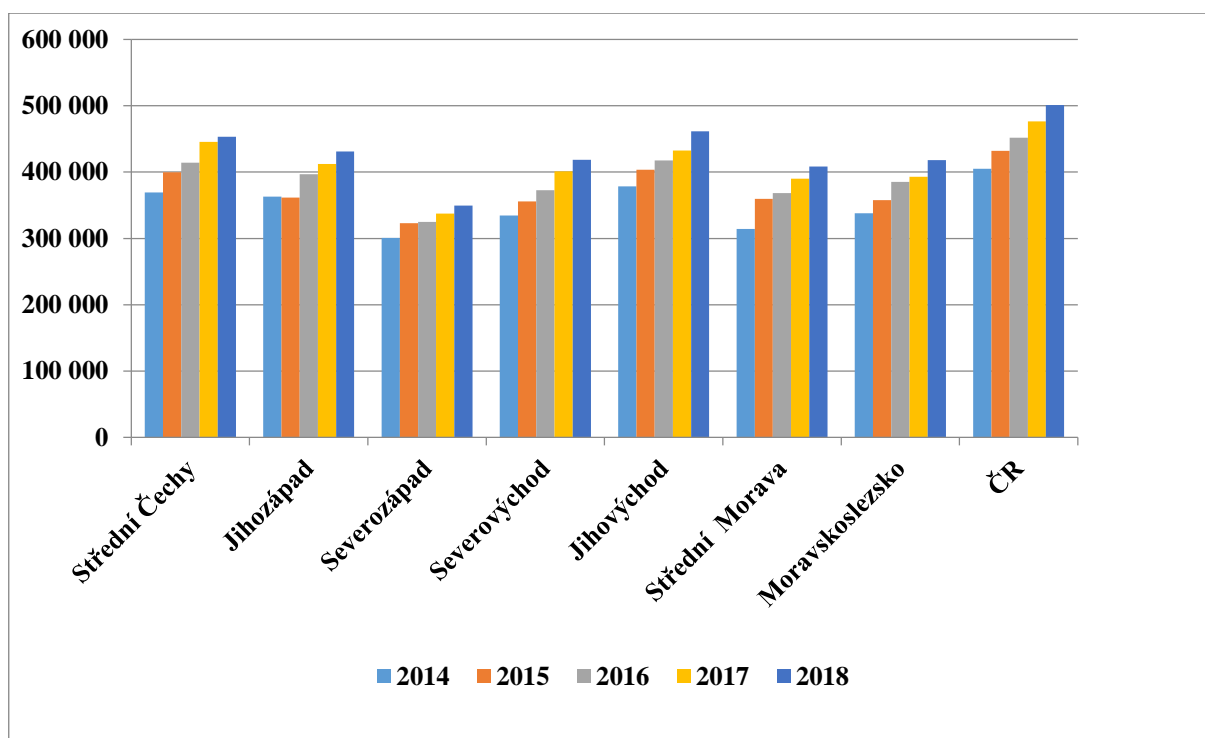
Graf č. 10: Vývoj mzdových a investičních nákladů MSP v ČR v letech 2012-2017, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2018, autorské zpracování

Mzdové náklady MSP dosáhly v roce 2017 objemu 561 403 mil. Kč tj. o 21 928 mil. Kč více než v roce 2016, tj. o 4,1 % více. Tempo růstu celkových nákladů dosáhlo výše 7,8 %. Investice MSP dosáhly v roce 2017 výše 421 560 mil. Kč. Jedná se o zvýšení o 13 624 mil. Kč, tzn. o 3,3 %. V roce 2017 u malých a středních podniků dosáhl podíl na investicích 58,4 %, což představuje oproti roku 2016 snížení podílu o 0,5 procentního bodu.

5.1.3 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt se používá pro stanovení výkonnosti ekonomiky a vyjadřuje se v peněžních jednotkách. Jedná se o sumu celkových hodnot statků a služeb nově vytvořených v daném období (obvykle jeden rok) na určitém území. Prvním ukazatelem je HDP na jednoho obyvatele v běžných cenách. Ukazatel je součtem spotřeby, investic, výsledku zahraničního obchodu a výdajů vlády. Hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele se používá pro srovnávání vyspělosti jednotlivých zemí nebo regionů. Mezi další využití HDP patří i to, které používá například i Evropská unie při rozdělování příspěvků z evropských fondů.

Jak je možné vidět na grafu č. 11, ani jeden z regionů soudržnosti nepatří k nadprůměrným z hlediska HDP na 1 obyvatele v České republice.

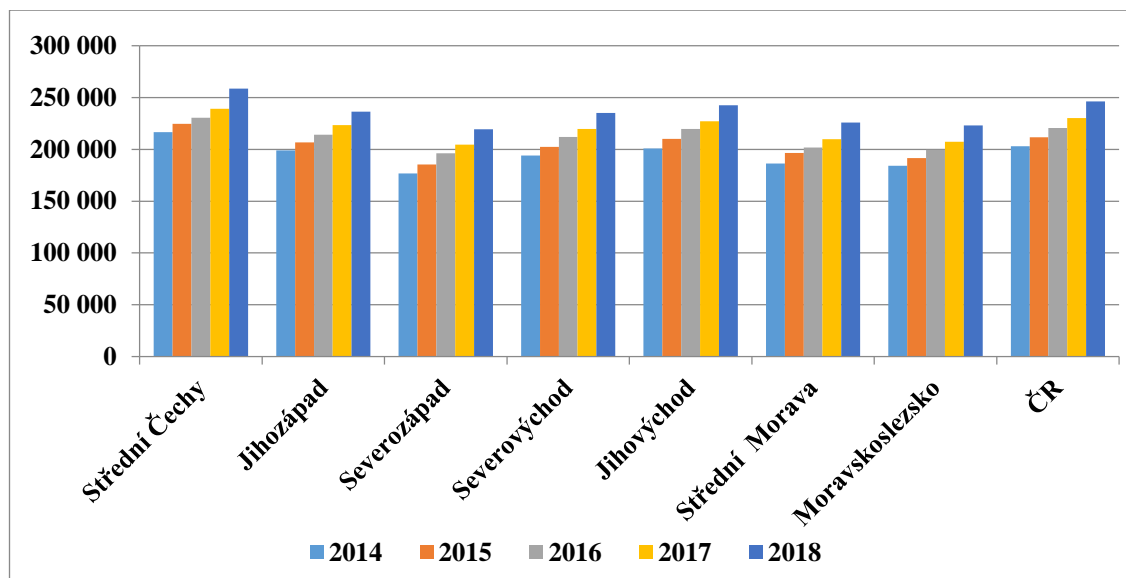

Graf č. 11: HDP na 1 obyvatele v běžných cenách v regionech soudržnosti, Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

Nejvyšší hodnota hrubého domácího produktu na 1 obyvatele byla v letech 2014 – 2018 vykazována v regionu soudržnosti Jihovýchod. Hodnota se rok od roku zvyšovala, a to z 378 347 Kč až na 461 567 Kč. Nejmenší hodnoty po celou dobu sledovaného období vykazoval region Severozápad. Ve sledovaném období se v regionu sice HDP na 1 obyvatele rok od roku zvyšovalo a to z 300 865 Kč až na částku 349 654 Kč, ale i přes rostoucí tendenci ani jednou nepřesáhlo hodnotu 350 tis. Kč. Region soudržnosti Severovýchod byl mezi regiony v letech 2014 – 2016 na pátém místě a v letech 2017 – 2018 dokonce na čtvrtém místě. Hodnota HDP na 1 obyvatele se u regionu Severovýchod rovněž rok od roku zvyšovala a to z 334 387 Kč až na 418 317 Kč.

5.1.4 Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) se využívá pro hodnocení úrovně materiálního bohatství domácností trvale bydlících v jednotlivých regionech a udává se v běžných cenách. Je to částka, se kterou ve skutečnosti domácnosti disponují a mohou ji použít na konečnou spotřebu a úspory finančních aktiv. Na grafu č. 12 je zobrazen čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele v regionech soudržnosti.

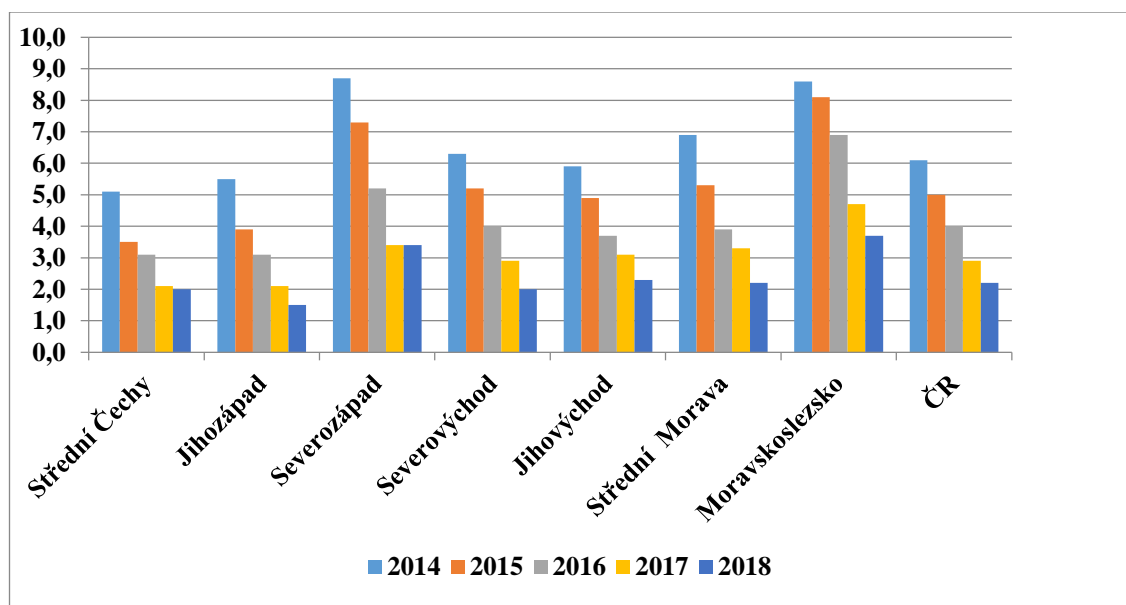

Graf č. 12: Čistý disponibilní důchod domácností na jednoho obyvatele, Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

Po celé sledované období byl region NUTS II Střední Čechy nadprůměrným regionem v ČDDD na 1 obyvatele. Nejmenší čistý disponibilní důchod domácností je v posledních letech v regionech NUTS II u regionu Severozápad. Region se dlouhodobě drží na posledním místě. Region NUTS II Severovýchod v letech 2014 – 2018 obsadil pokaždé stejné a to čtvrté místo, ve srovnání s ostatními regiony soudržnosti. Hodnota ČDDD na 1 obyvatele se pohybovala v rozmezí od 194 017 Kč do 235 093 Kč.

5.1.5 Nezaměstnanost

Průměrnou míru nezaměstnanosti v regionech soudržnosti a průměr za Českou republiku zobrazuje graf č. 13.

Graf č. 13: Obecná míra nezaměstnanosti, Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

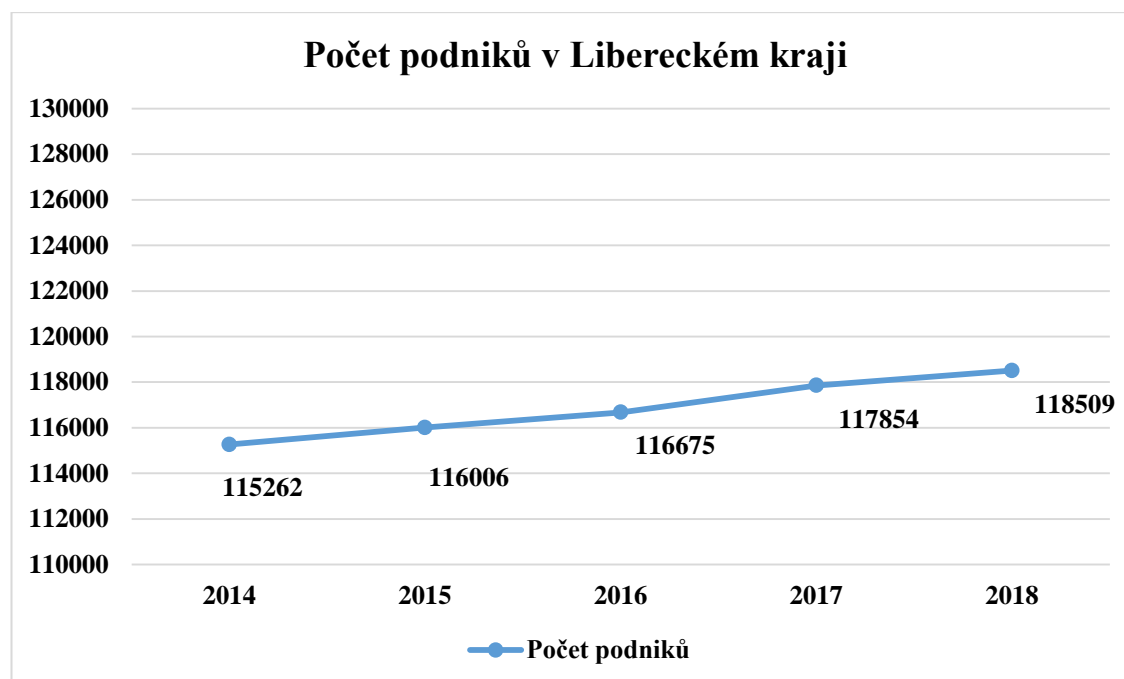
Největší nezaměstnanost je dlouhodobě v regionech NUTS II Moravskoslezsko a NUTS II Severozápad, kde míra nezaměstnanosti v letech 2014 a 2018 přesahovala až 8,6 %. Naopak nejnižší průměrnou míru nezaměstnanosti má dlouhodobě region NUTS II Střední Čechy a region NUTS II Jihozápad, kde míra nezaměstnanosti za sledované období nepřesáhla 5,5 %. Region soudržnosti Severovýchod se řadí k regionům s nižší mírou nezaměstnanosti. V roce 2014 byla průměrná míra nezaměstnanosti v regionu Severovýchod 6,3 %. Od roku 2015 si všechny regiony začaly rok od roku polepšovat. Porovnáním vybraných makroekonomických ukazatelů za období 2014–2018 je vidět, že postavení regionu soudržnosti Severovýchod se v meziregionálním srovnání drží stále na dobré úrovni. V produkci HDP na 1 obyvatele se řadí region NUTS II Severovýchod mezi nejlepších 5 regionů. O jednu příčku si pohoršil v roce 2016 (5 příčka), ale hned následující rok 2016 si polepšil na třetí příčku. Nejlepšího výsledku dosáhl region soudržnost Severovýchod v průměrné míře nezaměstnanosti v roce 2018, kde patřil k regionům s nízkou mírou nezaměstnanosti 2 % a s regionem soudržnosti Střední Čechy obsadil druhé místo.

5.1.6 Význam MSP v krajích regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod

Následující podkapitola se zabývá významem malých a středních podniků pro jednotlivé kraje regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod. Význam MSP bude vyjádřen prostřednictvím vývoje počtu malých a středních podniků v jednotlivých krajích regionu severovýchod a v jejich okresech. Nejpočetnější skupinu tvoří ve všech krajích shodně subjekty s neuvedeným údajem počtu zaměstnanců a následují je subjekty, které nezaměstnávají žádné zaměstnance. Jejich počet je několikanásobně vyšší než počet ostatních podniků. V této práci budou porovnány subjekty se zjištěným počtem zaměstnanců, jako jsou mikro, malé, střední a velké podniky. Dále bude porovnán počet MSP na 1 obyvatele a bude popsáno, jaké právní formy podnikání převažují v jednotlivých krajích. Dále bude zmíněna podpora MSP v jednotlivých krajích a její význam pro rozvoj regionu.

Význam MSP v Libereckém kraji

Vývoj počtu mikropodniků, malých podniků a středních podniků v Libereckém kraji lze zhodnotit z grafu č. 14.

Graf č. 14: Vývoj počtu ekonomických subjektů se sídlem v Libereckém kraji v letech 2014–2018, Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

Celkový počet ekonomických subjektů v Libereckém kraji se pohybuje v průměru kolem 116 861 za rok. Velkou část zastupují právě subjekty, které neuvádějí počet zaměstnanců nebo jsou bez zaměstnanců. Tato hodnota se pohybuje v průměru kolem 107 401 za rok. V Libereckém kraji je nejvíce subjektů spadajících do kategorie mikropodnik. V roce 2014 do kategorie subjektů s 1 – 9 zaměstnanci patřilo 7 472 subjektů. V následujících obdobích počty střídavě kulminují až na počet 7 512 v roce 2018, i přes to zůstaly mikropodniky nepočtenější kategorií v kraji. Podobně na tom byly malé podniky. Jejich počet se od roku 2014 až do roku 2018 střídavě snižoval a zvyšoval. Tento počet se pohyboval mezi 1 472 – 1 504. Počet středních podniků se rok od roku zvyšovaly z 379 až na 420. Počet velkých podniků se pohyboval v rozmezí 69 – 76. Celkový počet v posledním sledovaném roce (2018) mikro, malých a středních podniků byl 9 411, což představuje 99 % ekonomických subjektů. Z toho vyplývá, že pouze 1 % ekonomických subjektů připadá na velké podniky. V Libereckém kraji jasně převažují MSP nad velkými podniky. Tabulka č. 7 (Český statistický úřad) nám zobrazuje vývoj počtu malých a středních podniků v okresech Libereckého kraje.

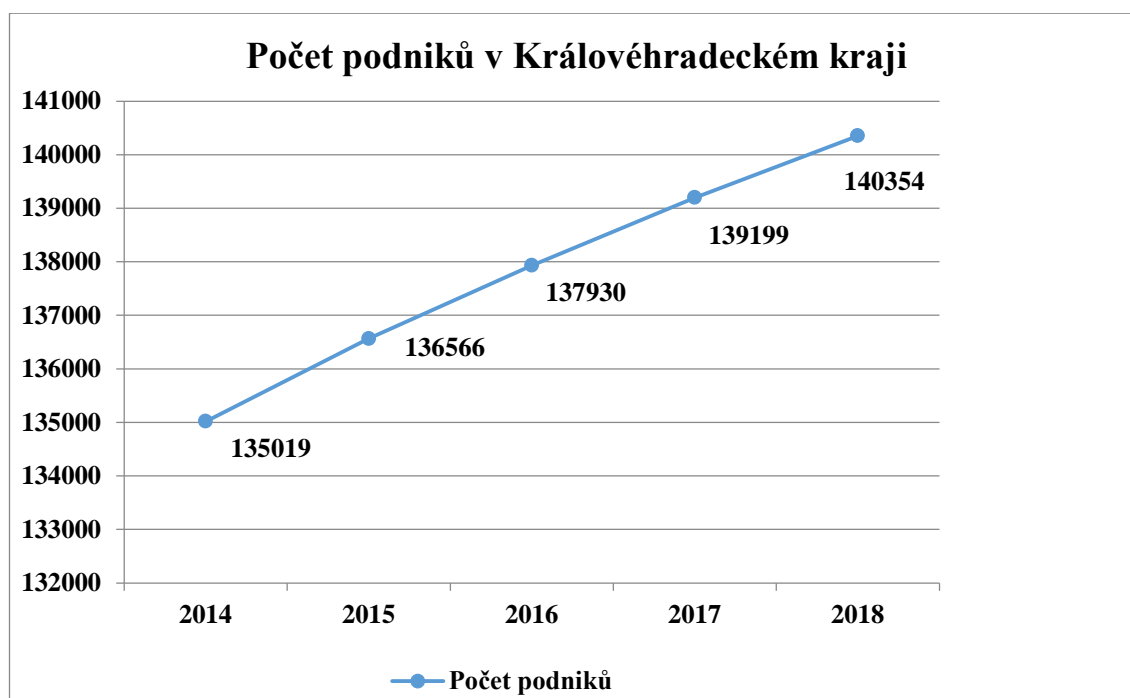
Tabulka č. 7: MSP se sídlem v okresech Libereckého kraje, Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

2014			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Česká Lípy	1416	273	71
Jablonec nad Nisou	1546	299	71
Liberec	3233	639	159
Semily	1277	273	76
2015			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Česká Lípy	1414	272	72
Jablonec nad Nisou	1518	296	71
Liberec	3225	637	171
Semily	1276	267	72
2016			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Česká Lípy	1421	269	73
Jablonec nad Nisou	1545	295	76
Liberec	3304	642	170
Semily	1300	282	69
2017			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Česká Lípy	1408	260	75
Jablonec nad Nisou	1531	293	77
Liberec	3309	656	180
Semily	1295	295	73
2018			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Česká Lípy	1384	244	78
Jablonec nad Nisou	1527	293	78
Liberec	3334	647	189
Semily	1267	295	75

Největší počet malých a středních podniků se nachází v okrese Liberec. Naopak nejmenší počet vykazuje okres Semily. K poklesu počtu mikropodniků došlo v Libereckém okrese pouze mezi lety 2014 a 2015 a to z 3 233 na 3 225. V následujících letech se počet mikropodniků rok od roku zvyšoval až na 3 334 podniků v roce 2018. Počet malých podniků se pohyboval v úrovni mezi 637 – 656. U středních podniků docházelo rok od roku k navýšení podniků a to ze 159 až na 189. Nejlépe na tom byly všechny okresy v roce 2018. Pokud jde v regionu o druhý největší okres, kterým je Jablonec nad Nisou, tak u tohoto se počty mikropodniků od roku 2016 snižují a to z počtu 1 545 na 1 527. Nejnižší počet mikropodniků byl v roce 2015 a to 1 518. V oblasti středních podniků se jejich počet rok od roku snižoval a to z 299 až na 293. Oproti tomu se počet středních podniků rok od roku zvyšoval a to z počtu 71 na 78. U třetího okresu, kterým je Česká Lípa se počet mikropodniků od roku 2016 snižuje. Rovněž tak tomu je u Malých podniků kde se jejich počet snižuje již od roku 2014 a to z počtu 273 na 244. U středních podniků měl počet vzestupnou tendenci a to ze 71 na 78. Posledním a nejmenším okresem v Libereckém kraji je okres Semily. Tento okres má každým rokem nejmenší počet mikropodniků. V případě malých podniků se jejich počet v letech 2017 a 2018 vyrovnal a setrvává na nejvyšším počtu 295. V případě středních podniků byl jejich nejnižší počet v roce 2016 a to 69. Od tohoto roku se počet středních podniků opět zvýšil až na 75, ale i tento počet je stále nižší než v roce 2014.

Význam MSP v Královéhradeckém kraji

Vývoj počtu mikro, malých a středních podniků v Královéhradeckém kraji naznačuje graf č. 15.

Graf č. 15: Vývoj počtu ekonomických subjektů se sídlem v Královéhradeckém kraji v letech 2014 – 2018

Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

Z hlediska jednotlivých typů podniků je třeba říci, že mezi mikropodniky, které mají 1 – 9 zaměstnanců v roce 2018 patřilo 9 875 podniků, pokud se jedná o malé podniky s 10 – 49 zaměstnanci jednalo se o 1 996 podniků. Pokud se jedná o střední podniky s 50 – 249 zaměstnanci, bylo jich v roce 2018 v Královéhradeckém kraji 532 a pokud se jedná o velké podniky s více než 250 zaměstnanci, bylo jich možné v roce 2018 v Královéhradeckém kraji identifikovat celkem 84. Jak je tedy zřejmé, většinu podniků v Královéhradeckém kraji podobně jako v ostatních sledovaných krajích tvoří malé (popř. mikro) a střední podniky. Z hlediska malých a středních podniků je pak třeba zmínit, že 99 % malých a středních podniků v tomto kraji tvoří mikropodniky. Opomenout pak nelze ani skutečnost, že velký počet podnikatelských subjektů tvoří subjekty, které jsou zcela bez zaměstnanců (např. se jedná jen o samotného podnikatele na základě živnostenského, popř. zvláštního zákona). Takových subjektů bylo v Královéhradeckém kraji v roce 2018 celkem 48 160 z hlediska jednotlivého rozložení podniků do celkem čtyř okresů, které se v Královéhradeckém kraji nacházejí, prezentuje přesné údaje následující tabulka č. 8 (Český statistický úřad). Tabulka je koncipována tak, že v každém z okresů představuje počet podniků v jednotlivých kategoriích, čímž poukazuje nejen na vývoj počtu ekonomických subjektů, ale především je možné identifikovat vývoj počtu ekonomických subjektů v jednotlivých kategoriích, z čehož je pak i zřejmé, jak se vyvíjel počet malých a středních subjektů v dané lokalitě. Jak je z tabulky patrné, největší počet podniků je dlouhodobě v okrese Hradec Králové, který se také vyznačuje tím, že počet mikropodniků se pohyboval od 3 600, což byla nejnižší hodnota, jíž bylo dosaženo v roce 2015 až po 3 675, což byla nejvyšší hodnota, jíž se podařilo dosáhnout

v roce 2017. Mezi roky 2015 a 2017 byl také patrný růst mikropodniků. Co se týče malých podniků, tak zde se jejich počty rok od roku snižovaly a zase zvyšovaly. V případě středních podniků, tak těchto v kraji každý rok přibývalo a to ze 168 až na 182 v roce 2018. Pokud jde v regionu o druhý největší okres Trutnov, zde počet mikro a malých podniků rostl v letech 2016 a 2018, kdy jejich počet překročil hranici 2 000. V oblasti středních podniků byl každým rokem zaznamenán nárůst a to byť třeba pouze o jeden podnik. Třetím velikostně největším okresem v Královéhradeckém kraji je okres Náchod. V tomto okrese byl nejmarkantnější nárůst mikropodniků mezi roky 2015 a 2016 a to z 1 775 na 1 840 podniků. Pokud se jedná o malé podniky, tak se jejich počet měnil minimálně a to v rozmezí od 366 po 388. Rovněž tomu tak bylo u středních podniků, kdy se jejich počet pohyboval mezi počty 114 a 122. Dalším okresem v Královéhradeckém kraji je okres Jičín. V tomto okrese se počet mikropodniků od roku 2014 do roku 2017 postupně snižoval a to z 1 353 na 1 276. Následující rok 2018 se počet podniků zvýšil o 25 na 1 301 podniků. Pokud jde o malé podniky, tak se jejich počet pohyboval mezi počtem 264 a 281. V případě středních podniků to bylo tak, že jejich počet se od roku 2014 z počtu 82 stále snižoval až na 71 v roce 2018. Posledním okresem v Královéhradeckém kraji je okres Rychnov nad Kněžnou. U tohoto okresu se počet mikropodniků od roku 2014 do roku 2018 stále snižoval a to z 1 172 až na 1 103. Je to nejvyšší pokles v rámci celého Královéhradeckého kraje. V případě malých podniků to bylo tak, že se jejich počet od roku 2014 do roku 2017 mírně zvyšoval a to z 272 na 280 podniků a v roce 2018 se jejich počet o 5 podniků snížil. U středních podniků se jejich počet v uvedeném období pohyboval pouze mezi počtem 59 až 62.

Tabulka č. 8 (Český statistický úřad) nám zobrazuje vývoj počtu malých a středních podniků v okresech Královéhradeckého kraje.

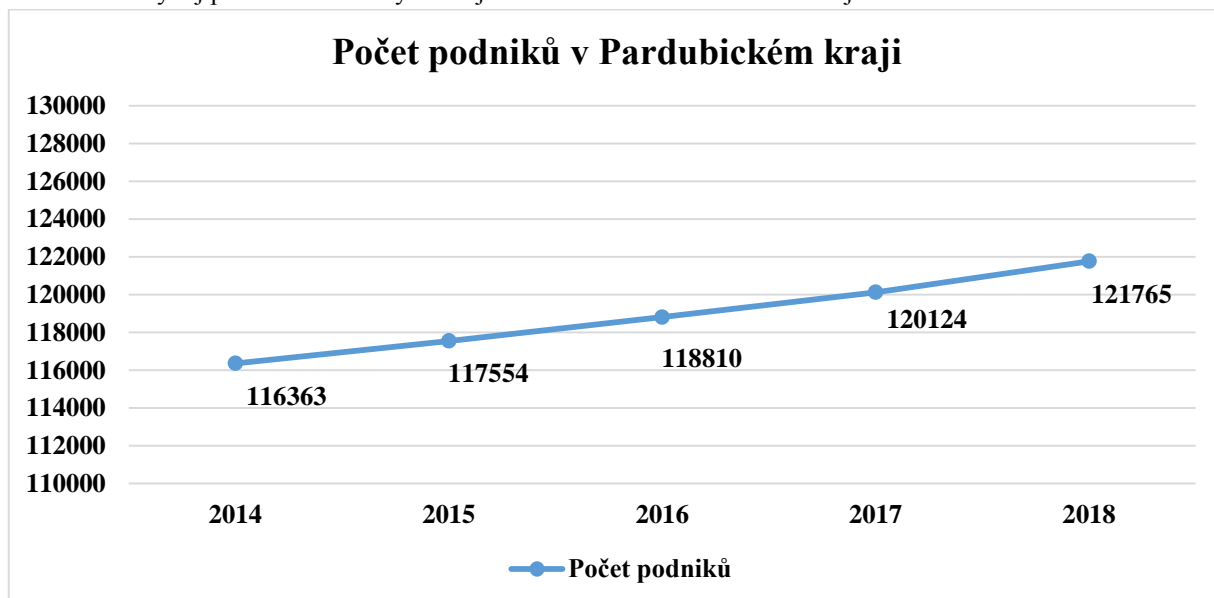
Tabulka č. 8: MSP se sídlem v okresech Královéhradeckého kraje, Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

2014			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Hradec Králové	3623	679	168
Jičín	1353	265	82
Náchod	1803	388	114
Rychnov n/K	1172	272	62
Trutnov	1988	409	82
2015			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Hradec Králové	3600	671	169
Jičín	1319	264	79
Náchod	1775	385	116
Rychnov n/K	1160	274	60
Trutnov	1956	415	89
2016			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Hradec Králové	3665	674	173
Jičín	1312	271	80
Náchod	1840	366	115
Rychnov n/K	1145	279	63
Trutnov	2035	410	91
2017			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Hradec Králové	3675	679	181
Jičín	1276	281	74
Náchod	1797	371	122
Rychnov n/K	1113	280	62
Trutnov	1987	422	92
2018			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Hradec Králové	3640	677	182
Jičín	1301	277	71
Náchod	1808	366	120
Rychnov n/K	1103	275	59
Trutnov	2023	401	100

Význam MSP v Pardubickém Kraji

V Pardubickém kraji bylo možné na konci roku 2018 identifikovat celkem 121 765 podniků, které měly v tomto kraji sídlo. Počet podniků se v letech 2014 – 2018 přitom vyznačoval vzestupnou tendencí, což je zřejmé například z grafu č. 16, který je k vidění níže. Je zřejmý nárůst, na kterém mají významný podíl zejména podniky, které lze zařadit mezi malé, popř. mikro, což je zřejmé z následující tabulky č. 9.

Graf č. 16: Vývoj počtu ekonomických subjektů se sídlem v Pardubickém kraji v letech 2014 – 2018

Graf č. 16: Vývoj počtu ekonomických subjektů se sídlem v Pardubickém kraji v letech 2014 – 2018

Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

Z hlediska jednotlivých typů podniků je třeba říci, že mezi mikropodniky, které mají 1 – 9 zaměstnanců v roce 2018 patřilo 8 801 podniků, pokud se jedná o malé podniky s 10 – 49 zaměstnanci jednalo se o 1 952 podniků. Pokud se jedná o střední podniky s 50 – 249 zaměstnanci, bylo jich v roce 2018 v Pardubickém kraji 530 a pokud se jedná o velké podniky s více než 250 zaměstnanci, bylo jich možné v roce 2018 v Pardubickém kraji identifikovat celkem 105. Jak je tedy zřejmé, většinu podniků v Pardubickém kraji podobně jako v ostatních sledovaných krajích tvoří malé (popř. mikro) a střední podniky. Z hlediska malých a středních podniků je pak třeba zmínit, že 78 % malých a středních podniků v tomto kraji tvoří mikropodniky. Opomenout pak nelze ani skutečnost, že velký počet podnikatelských subjektů tvoří subjekty, které jsou zcela bez zaměstnanců (např. se jedná jen o samotného podnikatele na základě živnostenského, popř. zvláštního zákona). Takových subjektů bylo v Pardubickém kraji v roce 2018 celkem 41 678. z hlediska jednotlivého rozložení podniků do celkem čtyř okresů, které se v Pardubickém kraji nacházejí, prezentuje přesné údaje následující tabulka č. 9 (Český statistický úřad). Tabulka je koncipována tak, že v každém z okresů představuje počet podniků v jednotlivých kategoriích, čímž poukazuje nejen na vývoj počtu ekonomických subjektů, ale především je možné identifikovat vývoj počtu ekonomických subjektů v jednotlivých kategoriích, z čehož je pak i zřejmé, jak se vyvíjel počet malých a středních subjektů v dané lokalitě. Jak je z tabulky patrné, největší počet podniků je dlouhodobě v okrese Pardubice, který se také vyznačuje tím, že počet mikropodniků se pohyboval od 3 230, což byla nejnižší hodnota, jíž bylo dosaženo v roce 2015 až po 3 367, což byla nejvyšší hodnota, jíž se podařilo dosáhnout v roce 2017. Mezi roky 2015 a 2017 byl také patrný růst mikropodniků a středních podniků v okrese Pardubice, pokud se týká středních podniků, výkyvy v jejich počtu byly po dobu sledovaného období minimální, větší nárůst byl zaznamenán pouze v roce 2017, kdy počet středních podniků vzrostl na 195. v následujícím roce však byl již patrný úbytek počtu podniků ve všech kategoriích, nicméně tento úbytek byl spíše nepatrný. Pokud jde o okres Chrudim, zde počet mikro a malých podniků rostl v letech 2014 – 2016, mírný pokles byla pak patrný v roce

2017, v roce 2018 dále klesal počet mikropodniků, v oblasti středních podniků nebyly příliš významné změny. V okrese Svitavy pak bylo možné identifikovat nárůst mikropodniků v letech 2015 – 2017, v roce 2018 přišel mírný pokles těchto podniků. Pokud se týká malých podniků, podařilo se identifikovat, že počet podniků se měnil jen minimálně, činil po celou dobu buď 401 anebo 407 podniků. V oblasti středních podniků ve Svitavách se ukázalo, že byl zaznamenán poměrně významný nárůst z 96 podniků v roce 2014 na 129 podniků v roce 2018. Posledním okresem Pardubického kraje je Ústí nad Orlicí, ve kterém se podařilo zjistit, že mezi roky 2014 a 2015 zde počet mikropodniků poklesl, následně se vyznačoval mírně vzestupnou tendencí, nicméně projevovaly se zde určité výkyvy. Pokud se týká malých podniků, jejichž počet mírně vzrůstal do roku 2017, kdy dosáhl hodnoty 488 podniků, v roce 2018 byl patrný pokles. U středních podniků byla patrná poměrně vysoká míra stability v počtu podniků, nejnižší hodnoty bylo dosaženo v roce 2018, kdy se jednalo jen o 138 podniků, nejvyšší hodnota činila 146 podniků v roce 2015. Jak je zřejmé, mikropodniky, popř. malé podniky trpěly v okresech Pardubického kraje obecně větší tendencí k výkyvům v jejich počtu, střední podniky se vyznačovaly větší stabilitou.

Tabulka č. 9: MSP se sídlem v okresech Pardubického kraje, Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

2014			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Chrudim	1781	404	93
Pardubice	3250	601	173
Svitavy	1517	401	96
Ústí nad Orlicí	2120	484	144
2015			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Chrudim	1809	409	94
Pardubice	3230	639	176
Svitavy	1514	407	98
Ústí nad Orlicí	2078	486	146
2016			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Chrudim	1842	413	93
Pardubice	3351	675	175
Svitavy	1557	401	97
Ústí nad Orlicí	2131	486	142
2017			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Chrudim	1823	407	96
Pardubice	3367	670	195
Svitavy	1564	407	103
Ústí nad Orlicí	2127	488	143
2018			
OKRESY	MIKROPODNIKY	MALÉ PODNIKY	STŘEDNÍ PODNIKY
Chrudim	1784	409	95
Pardubice	3337	672	185
Svitavy	1556	401	129
Ústí nad Orlicí	2124	473	138

5.2 Analýza malých a středních podniků ve Dvoře Králové nad Labem

Dvůr Králové nad Labem je obec, která se nachází v Královéhradeckém kraji, a to v okrese Trutnov. Ve městě žije okolo 16 000 obyvatel (údaj k roku 2018 hovoří o 15 710 obyvatelích). Jedná se o město, které se nachází asi 35 km od Hradce Králové, zároveň také 17 km od Trutnova. Pro toto město je charakteristické, že z historického hlediska zde má tradici textilní průmysl (Dvůr Králové nad Labem 2015).

Ve Dvoře Králové je možné identifikovat 3851 ekonomických subjektů, mezi kterými je možné identifikovat 1704 subjektů, které mají charakter podniku, z nichž je ovšem celkem 1 330 bez zaměstnanců, jedná se tedy o osoby samostatně výdělečně činné. Pokud se týká podniků, je možné tedy identifikovat 374 podniků se zaměstnanci, z nichž se ve 290 případech jedná o mikropodniky, dalších 69 podniků tvoří malé podniky, 14 podniků tvoří střední podniky a jen jeden podnik je možné označit za velký (Český statistický úřad 2015). Opět je tedy možné říci, že ve městě působí prakticky výlučně malé a střední podniky, přičemž 78 % z nich tvoří mikropodniky.

Z údajů Českého statistického úřadu je pak také možné vyčíst informace například o právní formě ekonomických subjektů, které zde působí, nedostatkem je, že není zřejmé, jakou právní formu mají které typy podniků dle klasifikace na malé a střední podniky. Přesto je tato informace představena v tabulce č. 10 (Český statistický úřad), která je přiložena.

Tabulka č. 10: Právní forma ekonomických subjektů ve Dvoře Králové, Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

	Celkem		3 851
		celkem	
Obchodní společnosti		z toho akciové společnosti	9
	Družstva		6
Státní podniky			2
Fyzické osoby	soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona		2 906
	zemědělství podnikatelé		30
	soukromí podnikatelé podnikající dle jiných zákonů		134

Z tabulky č. 10 vyplývá, že ve Dvoře Králové nad Labem působí jen 362 obchodních společností, z nichž jen devět má právní formu akciové společnosti, jinak se jedná především o společnosti s ručením omezeným. Naprostá většina podnikatelů zde však podniká jako

fyzická osoba (na základě živnostenského oprávnění, oprávnění dle zvláštního zákona, popř. jako zemědělský podnikatelé).

V návaznosti na prostudování informací, které představuje i obecní úřad, který eviduje rejstřík firem, jenž je zdarma, se ukázalo, že ve městě působí řada podniků s různým zaměřením. Podařilo se identifikovat například podniky působící jako autoservisy, prodejci automobilů, působí zde rovněž řada podniků v cestovním ruchu (cestovní kanceláře, průvodce, cestovní agentury apod.), opomenout pak nelze autodopravu a taxislužby, podniky, které se zabývají zpracováním dřeva, řada podniků zde působí také v oblasti elektra a IT, působí zde také finanční poradci, účetní a pobočku zde má řada bankovních domů a pojišťoven, jeden podnik se zde zabývá rovněž výrobou a dovozem chemických látek, další podniky se pak zaměřují například na kovovýrobu. Je zde rovněž celá řada menších i větších obchodů, které se zaměřují na maloobchodní prodej, podniky, které působí v oblasti bezpečnosti a zabezpečení, služby péče o tělo a služby zaměřené na relaxaci a regeneraci, pokud se týká poradenství, působí zde zejména advokáti, soudní znalci, popř. společnost věnující se poradenství v oblasti bezpečnosti a zdraví při práci. Dále jsou zde realitní kanceláře, marketingové agentury, opomenout nelze ani subjekty působící v oblasti řemesel, stavebnictví a řada podniků působících v gastronomii (restaurace, cukrárny, kavárny apod.). Dále zde mají významnou úlohu subjekty, které se zabývají ubytováním (hotely, penziony apod.). Najít zde lze také velkoobchody a velkosklady, subjekty, které se věnují IT, vzdělávání a překladům stejně jako zemědělsky orientované podniky. Významnou úlohu má rovněž ZOO (Safari), které se ve Dvoře Králové nachází (Dvůr Králové nad Labem 2015).

Je třeba zmínit, že struktura podnikatelských subjektů ve Dvoře Králové nad Labem je relativně rozmanitá, byť existují zaměření, který ve městě nepůsobí. Většina podniků má lokální význam, nicméně existuje zde i řada takových, které jsou celorepublikově známé a využívané. Patří k nim primárně již zmíněná ZOO a její Safari, což je lokální podnik, do kterého však jezdí návštěvníci z celé České republiky. Opomenout však nelze třeba celorepublikově působící banky, které zde mají pobočku, k nimž patří třeba ČSOB, Česká spořitelna, Česká pojišťovna, ale také třeba supermarkety, k nimž patří třeba Billa, Kaufland či Tesco. Stěžejní význam však mají malé lokální podniky, jejichž prostřednictvím je zajištěna většina potřeb obyvatelstva v obci.

Ve vztahu k rozvoji obce a vlivu malých a středních podniků na rozvoj je žádoucí zmínit, že město má zpracovaný dokument, který se jmenuje Program rozvoje města na rok 2016 – 2022. Ze strategie je především patrné, že rozvoj města je velmi úzce spojen s již zmiňovaným textilním průmyslem, který však do značné míry upadá stejně jako v jiných částech České republiky, což se na rozvoji regionu projevuje negativně. Největším zaměstnavatelem a také jediným velkým podnikem ve městě je tak JUTA a.s., který se věnuje právě textilnímu zpracování. Mezi malými podniky, které se věnují konečnému zpracování textilií, pak vyniká například LA LINEA s.r.o. V regionu jsou například dlouhodobě nižší mzdy, než je průměr v České republice. Vliv na tuto skutečnost má i významný podíl zpracovatelského průmyslu ve Dvoře Králové. Význam zde však mají také podniky, které se zaměřují na cestovní ruch (především v souvislosti se ZOO, která přivádí velké množství

návštěvníků) a dále pak podniky, které se věnují obchodu a službám určeným koncovému spotřebiteli. Pozitivem dle strategie je, že počet podnikatelských subjektů ve městě má mírně vzestupnou tendenci. Vzhledem k tomu, že město je velmi úzce spojeno s průmyslovou výrobou, která dnes již bývá leckdy realizována spíše v zahraničí, je pochopitelné, že Dvůr Králové velmi intenzivně podporuje právě podnikání, a to primárně podnikání malých a středních podniků. Vnímá zde totiž jak přínosy ekonomického charakteru, tak i přínosy sociální a kulturní. Vzhledem k tomu, že město má na podpoře podnikání velký zájem, začalo také pořádat pravidelné setkání s podnikateli, jejichž prostřednictvím jsou podporovány jednak vztahy mezi podnikateli a městem, ale i vztahy přímo mezi jednotlivými podnikatelskými subjekty. Vzhledem k tomu, že zejména malí a střední podnikatelé často hledají nové kontakty, zákazníky, ale i dodavatele, je tato myšlenka skutečně velmi zajímavá a může být při správném uchopení do budoucna skutečně velmi přínosná. Město totiž touto cestou podporuje spolupráci mezi podnikateli, což napomáhá k udržení podnikatelského prostředí, určitého rozsahu zakázek a tím i rozvoji regionu. V rámci strategie je poukazováno, že zájmy města a podnikatelů nejsou protichůdné, ale leckdy lze najít celou řadu zájmů, které mají tyto subjekty společné (Dvůr Králové nad Labem 2016).

Za zmínku pak jistě stojí i skutečnost, že otázka podnikání a zaměstnanosti je v rámci dokumentu formulována jako klíčová oblast rozvoje, a to hned na prvním místě. Mezi strategické cíle Dvora Králové pak patří jednak rozvoj průmyslových ploch, které se nacházejí uprostřed města, ale také podpora podnikatelské činnosti ve městě. V případě průmyslových ploch má dojít k zajištění většího využití těchto ploch, dále je důraz kladen na revitalizaci a další využití ploch, které v současné době chátrají. Pokud se týká podpora podnikatelské činnosti, patří ke strategickým cílům zejména zlepšení spolupráce mezi podnikateli a městem, dále pak město usiluje o vytvoření příhodných podnikatelských podmínek, čímž se mimo jiné snaží do města přilákat nové podnikatelské subjekty. Opomenout pak nelze ani třetí strategický cíl, který spočívá ve skutečnosti, že město usiluje o zvýšení variability nových pracovních míst za účelem zajištění uplatnění některých vybraných skupin zaměstnanců. Ze strategie mimo jiné vyplývají i rezervy města v oblasti podnikání. Jedná se jednak o nevyužité prostory, které by se k podnikání daly zcela jistě použít. Město se v rámci podpory podnikání snaží například pomoci vzniku a rozvoji nových chráněných dílen, podporuje sladění pracovního a rodinného života, usiluje rovněž o zvýšení variability pracovních míst, která místní podniky nabízejí. Město se také snaží přitáhnout významné investory za účelem podpory podnikatelských aktivit, snaží se také přitáhnout podnikatelské subjekty, které působí v oborech, které ve městě příliš nejsou k dispozici, čímž by se zde další subjekty tohoto typu mohly bez problémů uživit. Je zde rovněž snaha vytvořit a následně také adekvátně propagovat vhodné pobídky určené podnikatelským subjektům. Úsilí je vynakládáno rovněž za účelem zajištění odpovídajících podmínek, které by mohly umožnit realizaci podnikatelských záměrů (Dvůr Králové nad Labem 2015).

Podnikání je tedy pro město jednoznačně poměrně aktuálním tématem, přičemž je zřejmé, že každý podnik začíná na počátku jako podnikatelský subjekt bez zaměstnanců, popř. jako mikropodnik, čímž je patrné, že mnohá opatření, která město řeší, jsou určena primárně právě malým a středním podnikům, popř. začínajícím podnikatelům, ze kterých se

v budoucnu mohou malé či střední podniky stát. Město by sice viditelně rádo mělo i velké podniky, nicméně s ohledem na skutečnost, že v současnosti zde působí jen jeden velký podnik, lze předpokládat, že i v budoucnu při veškeré podpoře podnikání zde budou působit spíše jen jednotky velkých podniků, podnikatelský sektor ve Dvoře Králové tak bude patrně i nadále tvořen především malými a středními podniky, což je potřeba brát v úvahu.

5.3 Analýza malých a středních podniků v Jaroměři

Jaroměř je možné charakterizovat jako město, které se nachází v okrese Náchod, tedy na východě Čech. Jedná se o Obec, ve které žije zhruba 12 000 obyvatel (konkrétní údaj k 01. 01. 2016 byl 12 408 obyvatel, nicméně s ohledem na fakt, že tento údaj se vztahuje k období před čtyřmi lety, je třeba brát v potaz, že se mohl mírně změnit). V kontextu malého a středního podnikání je zcela jistě žádoucí zmínit, že Jaroměř se nachází v odjezdové vzdálenosti (cca 17 km) od Hradce Králové, jedná se také o železniční křižovatku regionálního významu, což může mít dopad například na možnosti zásobování či cestování v souvislosti s podnikáním (Jaroměř 2020).

Z hlediska počtu podniků je možné říct, že v Obci působilo k 31. 12. 2018 celkem 2 912 ekonomických subjektů, z toho 1 310 bylo možné považovat za subjekty podnikatelské povahy, nicméně z toho 889 bylo bez zaměstnanců. Mezi mikropodniky bylo řazeno 214 podniků, malých podniků bylo ve městě 44, středních podniků bylo v Jaroměři možné identifikovat 13 a jen jeden podnik bylo možné zařadit mezi velké podniky. Je přitom jednoznačně zřejmé, že malé a střední podnikání je pro Jaroměř klíčové. Z tohoto hlediska je možné říci, že je zde převaha mikropodniků, které tvoří 79 % všech podniků, které na území Jaroměře působí., čímž je možné hovořit o stěžejní úloze právě mikropodniků (Český statistický úřad 2020).

Dále je v souvislosti se skutečností, že většina podniků má charakter malých a středních podniků, vhodné zaměřit se na právní formu jednotlivých ekonomických subjektů v Jaroměři. Tyto informace jsou představeny v tabulce č. 11 (Český statistický úřad), která je k vidění níže. V této souvislosti stojí za zmínku, že ve městě má sídlo jen 269 obchodních společností, z nichž jen 8 má právní formu akciové společnosti, zbytek tvoří převážně společnosti s ručením omezeným, popř. v menší míře i osobní společnosti. Malé a střední podniky v regionu tak mnohdy podnikají rovněž jako fyzické osoby (na základě živnostenského oprávnění, popř. na základě zvláštního zákona, popř. jako zemědělství podnikatelé).

Tabulka č 11: Právní forma ekonomických subjektů v Jaroměři, Zdroj: Český statistický úřad, autorské zpracování

Počet ekonomických subjektů	Celkem		2 912
	Obchodní společnosti	celkem	269
		z toho akciové společnosti	8
	Družstva		8
	Státní podniky		
	Fyzické osoby	soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona	2 238
		zemědělství podnikatelé	29
soukromí podnikatelé podnikající dle jiných zákonů		103	

Při prostudování dalších informací o podnicích, které v Jaroměři působí, je možné říci, že v Jaroměři je možné najít celou řadu různých podniků s různým odborným zaměřením. Působí zde například malé advokátní kanceláře a soudní znalci. Stejně tak zde lze najít autoservisy, autobazary, myčky automobilů anebo třeba autoškoly, cestovní kanceláře, autodopravu a několik taxislužeb, opomenout pak nelze ani finanční instituce (pojišťovny, stavební spořitelny, ale i finanční poradce), dále pak stojí za zmínku obchody s nejrůznějším typem zboží) elektronikou, potravinami, obklady a mnoha dalšími), prodejny zaměřené na počítače a internet, specialisty na IT, realitní kanceláře, fitness a subjekty, které poskytují masáže, vedou skupinové lekce v oblasti sportu, v oblasti stavebnických prací zde lze najít jak subjekty, které se věnují výstavbě na klíč, tak třeba i samostatné zedníky, popř. malé zednické firmy, v oblasti stravování zde fungují restaurace, bufety, cukrárny, kavárny, pekařství, apod. dále nelze opomíjet ani společnosti, které působí jako tiskárny, věnují se otázce propagace či reklamě, mnoho subjektů se zde zabývá rovněž ubytovacími službami, a to jak ve formě hotelu, tak ve formě penzionu či ubytovny, lze se zde setkat rovněž se subjekty které poskytují účetní a daňové služby, ale i se subjekty, které působí v oboru zdravotnictví, a to především jako lékaři (Jaroměř 2020). Jak je zřejmé, malé a střední podnikání zde funguje zejména v tradičních odvětvích, je zde poměrně významný nedostatek nových forem podnikání, ke kterým patří například online podnikání, mnohé formy poradenské a konzultační činnosti a další.

Za zmínku pak stojí rovněž skutečnost, že většina podniků je známých maximálně lokálně, tedy v Jaroměři, popř. v okolí, mají tedy význam především pro obyvatele Jaroměře a blízkého okolí, nepodařilo se zde identifikovat příliš mnoho podniků, které mají například celostátní působnost. Výjimkou z tohoto pravidla jsou ve své podstatě jen supermarkety (v obci je k dispozici Kaufland, Penny market stejně jako Tesco), popř. drogerie (Rossmann) které mají působnost celonárodní a zde mají pouze pobočku. Je tak možné říci, že Jaroměř je

z hlediska zajištění běžných potřeb občanů, svého chodu a rozvoje odkázána na malé a střední podniky lokálního významu.

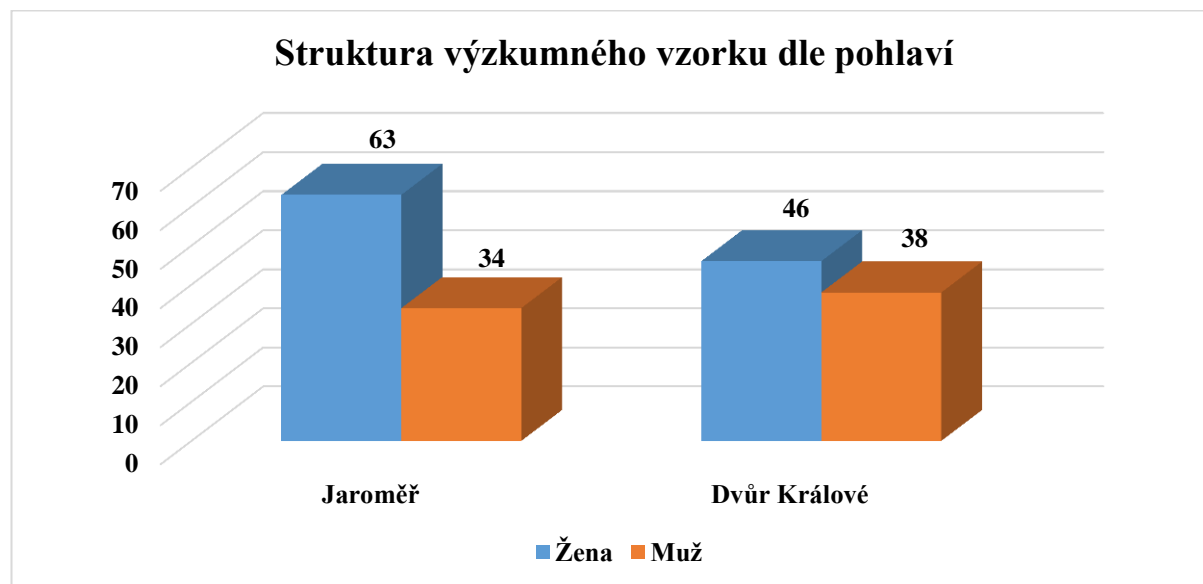
Podobně jako Dvůr Králové i Jaroměř disponuje dokumentem, který se zaměřuje na strategický rozvoj města. Jedná se o dokument, který se jmenuje „*Strategický plán rozvoje města Jaroměř 2017 – 2032.*“ Poměrně významným specifíkem této strategie je již skutečnost, že je zpracována na dobu 15 let, což vede k tomu, že je již sice účinná tři roky, nicméně ve své podstatě stále v počátcích. S tím se pak pojí poměrně široký rozsah toho, čeho má být dle strategie dosaženo. Cílem tohoto dokumentu je zejména sjednotit pohled na rozvoj Jaroměře. Za účelem naplnění tohoto cíle je brána v potaz jednak historie, ale i zaměření města a je provedena relativně komplexní analýzy jednotlivých oblastí činnosti ve městě. „*Zpracovaný strategický plán rozvoje obce nahlíží do minulosti, analyzuje současnost a navrhuje konkrétní řešení. Řešení je následně zobrazeno ve vizuální podobě lehkých studií. Každá studie tak nastiňuje možnosti řešení konkrétního problému v obci a propisuje jej do vizuální podoby – pro lepší představu a jako kvalitnější podklad k diskuzi.*“ (Jaroměř 2020). Jedná se o dokument, který se v rámci analytické části zaměřuje mimo jiné i na ekonomiku, s níž se pak pojí i aspekty podnikání a rozvoje. Z analýzy ekonomiky ve městě především vyplývá, že se zde nalézají organizace, které se zaměřují především na oblast servisu, popř. na oblast výroby. V posledních několika desetiletích je zde však vyšší zastoupení služeb, tedy terciárního sektoru. Strategie usiluje o to, aby byly v Jaroměři vytvářeny podmínky pro udržitelný hospodářský rozvoj, důraz je kladen rovněž na sociální soudržnost a životní podmínky ve městě. Strategie usiluje o to, aby se v Jaroměři rozvíjeli jednotlivé složky územního řešení takovým způsobem, aby docházelo k prohlubování hodnoty daného území jak po stránce přírodní, civilizační, tak i po stránce kulturní. Důraz je kladen na preferenci integrace nerušivých ekonomických aktivit dovnitř zastavěného území města. Zároveň je usilováno o funkční i prostorové oddělení ploch pro výrobu a rovněž pro skladování od ploch, které jsou určeny k bydlení. To pak dává prostor pro podnikání v řadě oborů jen v určitých částech města. Na druhou stranu tyto části města mohou být systematicky uspořádané, přehledné a strukturované, navíc dávají možnost pro vzájemnou spolupráci podniků, které působí ve svém sousedství, což je rovněž podstatnou výhodou tohoto koncepčního přístupu k problematice. Zásadní význam pro další rozvoj má rovněž skutečnost, že v Jaroměři se nachází celá řada objektů, které jsou po stránce architektonické a kulturní velmi hodnotné, což musí být při jakémkoliv rozvoji, včetně rozvoje v oblasti podnikání adekvátně zohledněno. Na tuto skutečnost tak strategie rovněž klade velký důraz. Rovněž sídelní zeleň a veřejná prostranství mají být brány v potaz při rozhodování o tom, jak bude konkrétní prostor využit. Jaroměř tak ve své podstatě usiluje nejen o rozvoj ekonomiky a podnikání, ale i o uchování jiných významných hodnot, které nelze opomíjet a mnohdy není pro podnikatelské subjekty žádný problém se jim přizpůsobit. Zároveň je také usilováno o to, aby docházelo k posilování významu náměstí a lokálních center. To může mít rovněž pozitivní vliv na podnikatelskou činnost, která je právě na těchto místech vyvíjena. Do těchto míst se totiž má soustředit kulturní a společenský život ve městě, což pak podporuje i další podnikatelské subjekty, které zde působí a fungují. Dává to prostor i pro podnikání právě v oblasti kultury, organizování společenských a jiných akcí, které se na těchto místech mohou pořádat. V potaz je brána i infrastruktura a dopravní možnosti, které je dle strategie nutné respektovat (Jaroměř 2020).

Součástí strategie je rovněž SWOT analýza, která identifikuje jak silné, tak slabé stránky, ale také příležitosti a rovněž hrozby pro další rozvoj obce. Mezi silné stránky se řadí především výhodná poloha Obce, která se nachází nedaleko větších města a je dopravně dostupná. Opomenout pak nelze ani silnou stránku spočívající v dostatečné nabídce škol a vzdělávání, která pak vede k tomu, že se zde rekrutují kvalifikované pracovní síly, které nemusí mít takovou tendenci odcházet za prací do jiných regionů, pokud mají možnost vystudovat v místě bydliště, čímž ani nezískají zkušenost například s životem v jiném městě, což může být důvodem, proč člověk v daném městě následně i zůstane. Vzrůstá zde rovněž aktivita v oblasti společenského života, což má rovněž pozitivní vliv i na malé a střední podnikání, neboť je zde prostor pro nabídku služeb právě v rámci společenského života, popř. pro určitou spolupráci na společenském dění ve městě. Pozitivem je rovněž kvalitní dopravní obsluha města. Pokud jde o slabé stránky, které mají význam z hlediska rozvoje malého a středního podnikání, stojí zcela jistě za zmínku zejména nedostatečné dopravní napojení průmyslové a komerční zóny v ulici Dolecká. Stejně tak je významným negativem nedostatečná kvalita mnohých budov ve městě, které lze tak někdy k podnikání využívat jen s obtížemi, popř. nejsou tak reprezentativní, jak by bylo u některých typů podnikání zcela jistě žádoucí. Negativem z pohledu malého a středního podnikatele je rovněž nedostatečná turistická atraktivita města, která nevede k přílivu turistů, kteří by ve městě utratili své peníze. Problémem je rovněž nedostatečná míra podpory lokálních center, ve městě také neplní náměstí svoji tradiční roli. Přitom právě náměstí je místem, kde by bylo možné nabízet řadu podnikatelských aktivit na poměrně malém prostoru, což by podnikání podporovalo, pokud by se na náměstí také scházeli lidé a chodili sem za účelem nákupu zboží či poptávání služeb. V Jaroměři toto však v současné době nefunguje zdaleka tak, jak by mohlo. Mezi příležitostmi, které ze SWOT analýzy plynou, a které by mohly podnikání v Jaroměři podpořit, patří zejména vybudování dálnice D11, která by zlepšila dopravní dostupnost a napojení. Velmi dobrou příležitostí je pak také podpora servisu určeného turistům, rozvoj kulturních a sportovních aktivit ve městě, se kterými se opět pojí doplňkové služby (prodej občerstvení, suvenýrů apod.), což dává další prostor pro podnikatelské aktivity malých a středních podnikatelů v regionu. Důležitá je rovněž podpora kulturních aktivit, které přesahují území obce. Podstatný význam může mít rovněž dotvoření širšího centra města, které v současné době v Jaroměři sice existuje, nicméně není příliš koncepční. V rámci SWOT analýzy byly identifikovány rovněž některé hrozby. Pro malé a střední podnikání v regionu může být hrozbou zejména snižování počtu obyvatel regionu, s čímž se pojí i snižování počtu potenciálních zákazníků podnikatelských subjektů. Hrozbou může být rovněž izolace centra města a také nekvalitní napojení na budovanou dálnici D11 (Jaroměř 2020). Ze strategického dokumentu je jednoznačně patrné, že Jaroměř má určitou představu, jak podporovat vlastní rozvoj a tím i podnikání ve městě. S ohledem na skutečnost, že dané město je ve své podstatě závislé na malém a středním podnikání, mnoho velkých subjektů zde nepůsobí, je třeba na výstupy strategie nahlížet jako na podporu právě malého a středního podnikání.

5.4 Charakteristika výzkumného souboru

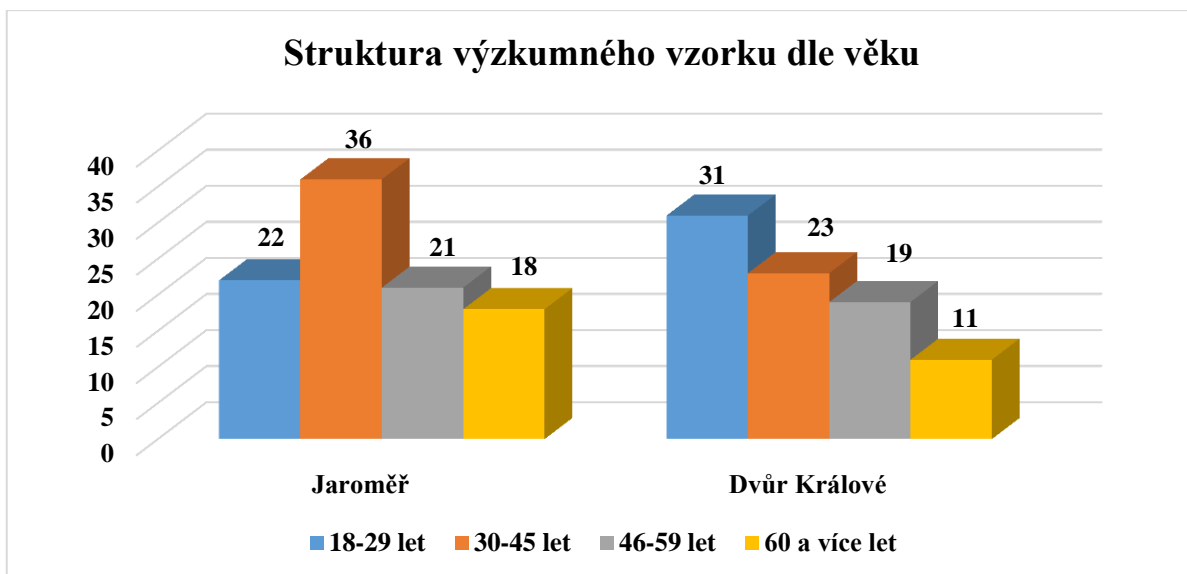
Ve vztahu k významu MSP pro regionální rozvoj bylo realizováno dotazníkové šetření mezi obyvateli obcí Dvůr Králové a obyvateli obce Jaroměř. Dotazníkové šetření bylo

distribučováno v online podobě a celkem se podařilo sehnat 97 respondentů z Jaroměře a 84 respondentů z Dvora Králové. Vzhledem k tomu, že každá obec se vyznačuje trochu jinými charakteristikami, jsou výsledky vyhodnocovány pro každou obec zvlášť. Výzkumný soubor dále byl charakterizován podle pohlaví respondentů. V Jaroměři na dotazník odpovědělo 65 % (63) žen a 35 % (34) mužů. Ve Dvoře Králové se pak jednalo o 55 % (46) žen a 45 % (38) mužů. Struktura výzkumného oboru podle pohlaví je znázorněna v grafu č. 17, který je k vidění níže.

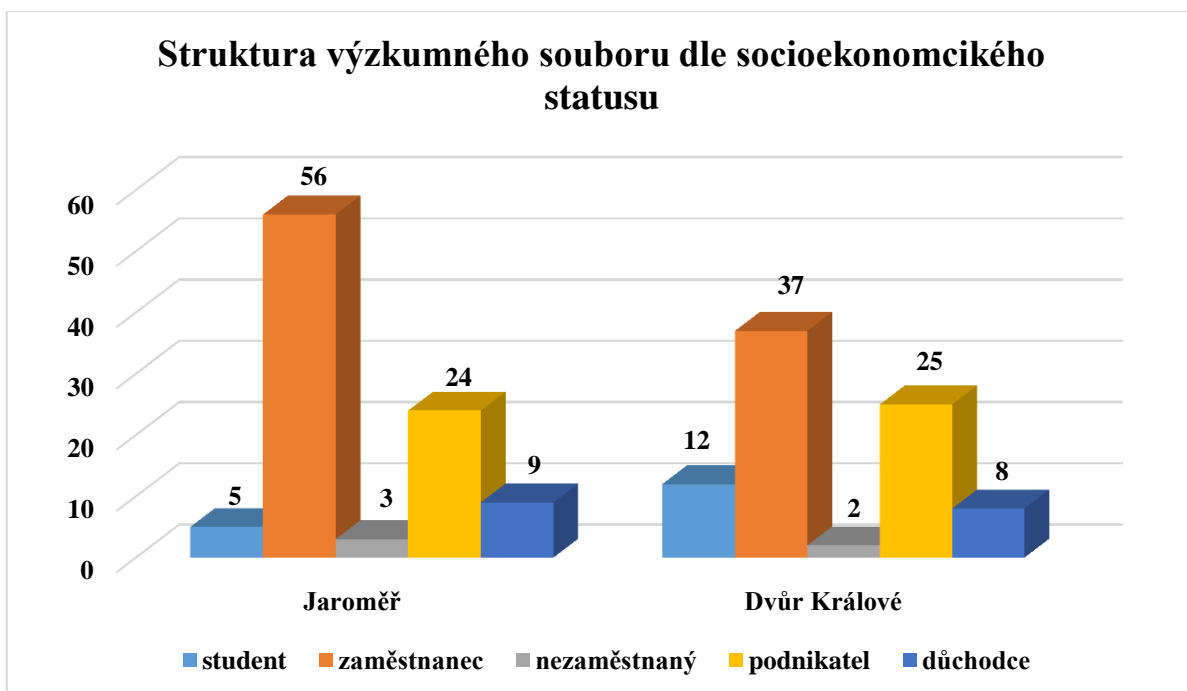
Graf č. 17: Struktura výzkumného souboru dle pohlaví, Zdroj: autorské zpracování

Další charakteristikou výzkumného souboru, které byla věnována pozornost, byla věková struktura respondentů. Z hlediska věku je možné konstatovat, že v Jaroměři bylo 23 % (22) respondentů ve věku 18 – 29 let, dalších 37 % (36) bylo ve věku 30 – 45 let, opomenout nelze ani 22 % (21) respondentů, kteří byli ve věku 46 – 59 let a nejméně početnou skupinu tvořili respondenti ve věku 60 a více let, kterých bylo ve výzkumném souboru pouze 18 % (18). Ve Dvoře Králové byla struktura výzkumného souboru mírně mladší, neboť 37 % (31) respondentů bylo ve věku 18 – 29 let, dalších 27 % (23) respondentů bylo ve věku 30 – 45 let, dále se jednalo o 23 % (19) respondentů ve věku 45 – 59 let a konečně také o 13 % (11) respondentů ve věku 60 a více let. V obou obcích platilo, že nejméně početná byla skupina respondentů nad 60 let. Výsledky odpovědí na tuto otázku znázorňuje graf č. 18.

Graf č. 18: Struktura výzkumného souboru dle věku, Zdroj: autorské zpracování

Další významnou charakteristikou výzkumného souboru byla socioekonomická charakteristika výzkumného souboru, neboť lze předpokládat, že respondenti, kteří jsou sami podnikateli, mohou mít na problematiku jiný pohled než respondenti, kteří nepodnikají, viz graf č. 19.

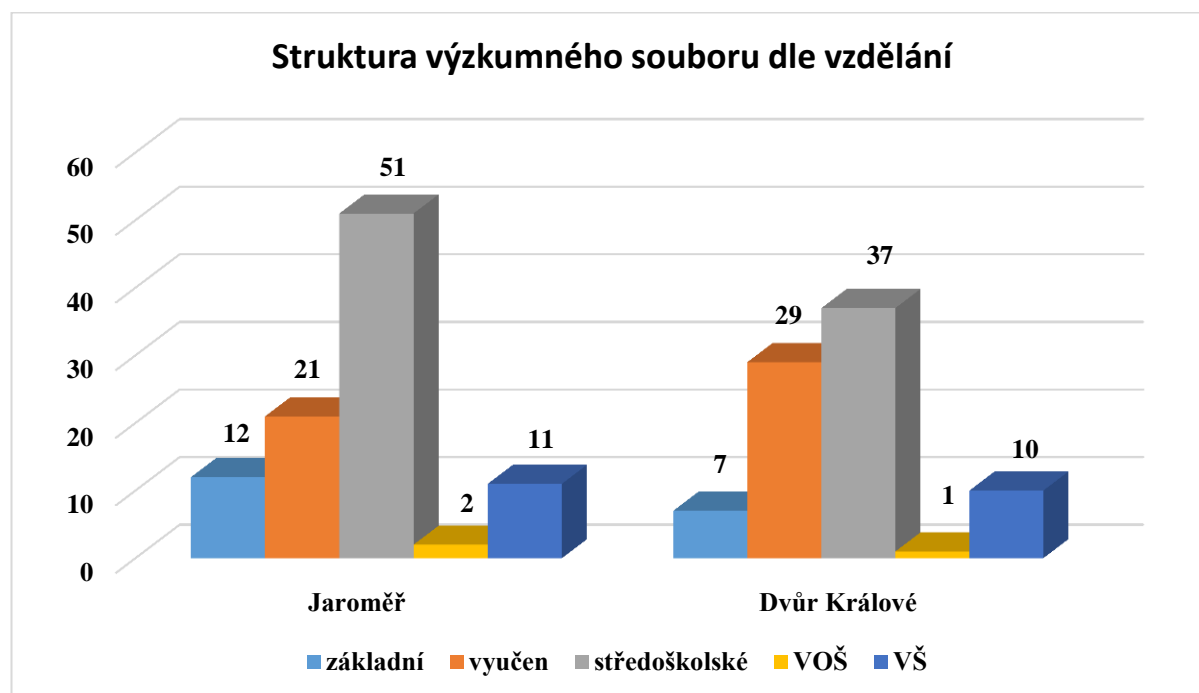

Graf č. 19: Struktura výzkumného souboru dle socioekonomického statusu, Zdroj: autorské zpracování

V obou Obcích ve výzkumném souboru převažovali zaměstnanci, kdy v Jaroměři tvořili 57 % (56) výzkumného souboru, ve Dvoře Králové se potom jednalo o 44 % (37) výzkumného souboru. Druhou nejpočetnější skupinu pak představovali v obou obcích právě podnikatelé, kteří v Jaroměři tvořili 25 % (24) respondentů, ve Dvoře Králové pak dokonce 30 % (25) výzkumného souboru. Opomenout zde nelze ani důchodce, kteří v Jaroměři představovali 10 % (9) výzkumného souboru, ve Dvoře Králové se rovněž jednalo

o 10 % (8). Relativně málo početnou skupinu respondentů tvořili studenti, kteří v Jaroměři tvořili jen 5 % (5) respondentů, ve Dvoře Králové se pak jednalo o 14 % (12) respondentů. Další 3 % (3) respondentů v Jaroměři tvořili nezaměstnaní, ve Dvoře Králové se jednalo pouze o 2 % (2) respondentů. Charakteristika dle socioekonomického statusu je představena v grafu č. 19.

Poslední charakteristikou výzkumného souboru občanů, kteří se k problematice malých a středních podniků vyjadřovali, byla charakteristika vztahující se k nejvyššímu dosaženému vzdělání. Opět se jedná o charakteristiku, která může mít na pohled na problematiku určitý vliv. Jak se ukázalo, nejčastěji se ve výzkumném souboru v obou obcích vyskytovali respondenti, kteří měli středoškolské vzdělání s maturitou. V případě Jaroměře se jednalo o 52 % (51) respondentů, ve Dvoře Králové se jednalo o 44 % (37) respondentů. Dále byly respondenti často vyučení, v Jaroměři bylo vyučených 22 % (21) respondentů, ve Dvoře Králové se jednalo dokonce o 35 % (29) respondentů. V Jaroměři bylo dále 12 % (12) respondentů jen se základním vzděláním, zatímco ve Dvoře Králové se jednalo pouze o 8 % (7) respondentů. Dále bylo 11 % (11) respondentů v Jaroměři s vysokoškolským vzděláním, ve Dvoře Králové bylo 12 % (10) respondentů s vysokoškolským vzděláním. Nejméně časté bylo vyšší odborné vzdělání, které měla v Jaroměři 2 % (2) respondentů, ve Dvoře Králové se pak jednalo o pouhé 1 % (1) respondentů. Výsledky charakteristiky výzkumného souboru dle nejvyššího dosaženého vzdělání jsou k vidění v grafu č. 20.

Graf č. 20: Struktura výzkumného souboru dle nejvyššího dosaženého vzdělání, Zdroj: autorské zpracování

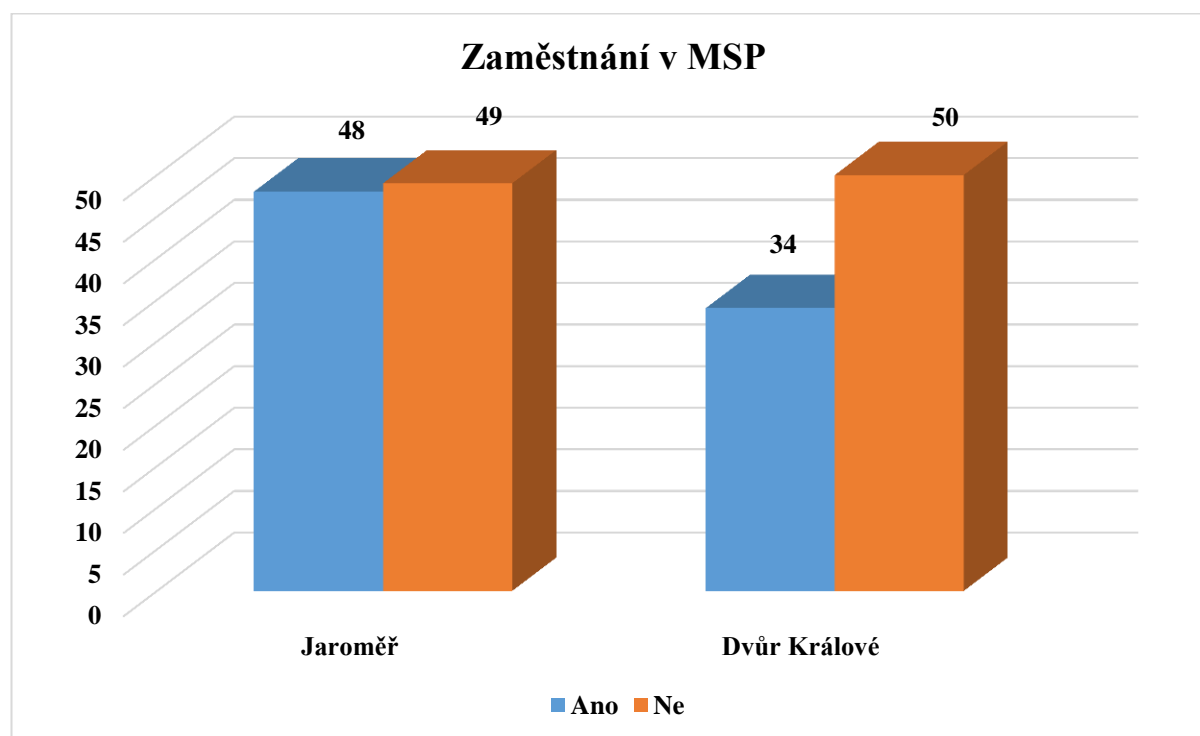
K charakteristice výzkumného souboru lze dále dodat, že se jednalo o občany obcí, kteří v dané obci také skutečně žijí, což stvrzovali při vyplňování dotazníku hned v jeho úvodu, jednalo se o jedince, kteří byli osloveni náhodným výběrem prostřednictvím sociálních sítí a internetu.

5.5 Dotazníkové šetření

V této kapitole jsou představeny vlastní výsledky dotazníkového šetření, které se zaměřují na pohled občanů Jaroměře a Dvora Králové. Opět jsou porovnávány odpovědi respondentů na jednotlivé otázky mezi Obcemi navzájem. Na počátku je vždy představena otázka, na kterou respondenti odpovídali, následně odpovědi.

Otázka č. 1: Jste zaměstnán v malém či středním podniku (tj. podniku, který má maximálně 250 zaměstnanců)?

Bylo zjišťováno, kolik respondentů pracuje v malém či středním podniku v regionu. Jak se ukázalo, většina z respondentů, kteří byli zaměstnaní, pracovali v malých anebo ve středních podnicích, neboť v Jaroměři tuto variantu zvolilo 49 % (48) respondentů, přičemž zaměstnaných jich bylo 57 % (56). Ve Dvoře Králové bylo v malých a středních podnicích zaměstnáno 40 % (34) respondentů, přičemž celkově jich bylo zaměstnaných 44 % (37). Zbývajících 51 % (49) respondentů v Jaroměři a 60 % (50) respondentů ve Dvoře Králové uvedlo, že v malých a středních podnicích nepracuje, dle charakteristiky výzkumného souboru je však zřejmé, že ve většině případů se jednalo o respondenty, kteří nepracovali vůbec, tj. ani v jiných podnicích, jednalo se zejména o studenty, důchodce, podnikatele či nezaměstnané. Výsledky odpovědí na tuto otázku prezentuje rovněž graf č. 21, který je přiložen níže. Z odpovědí je jasné, že malé a střední podniky jsou v regionu klíčovými zaměstnavateli.

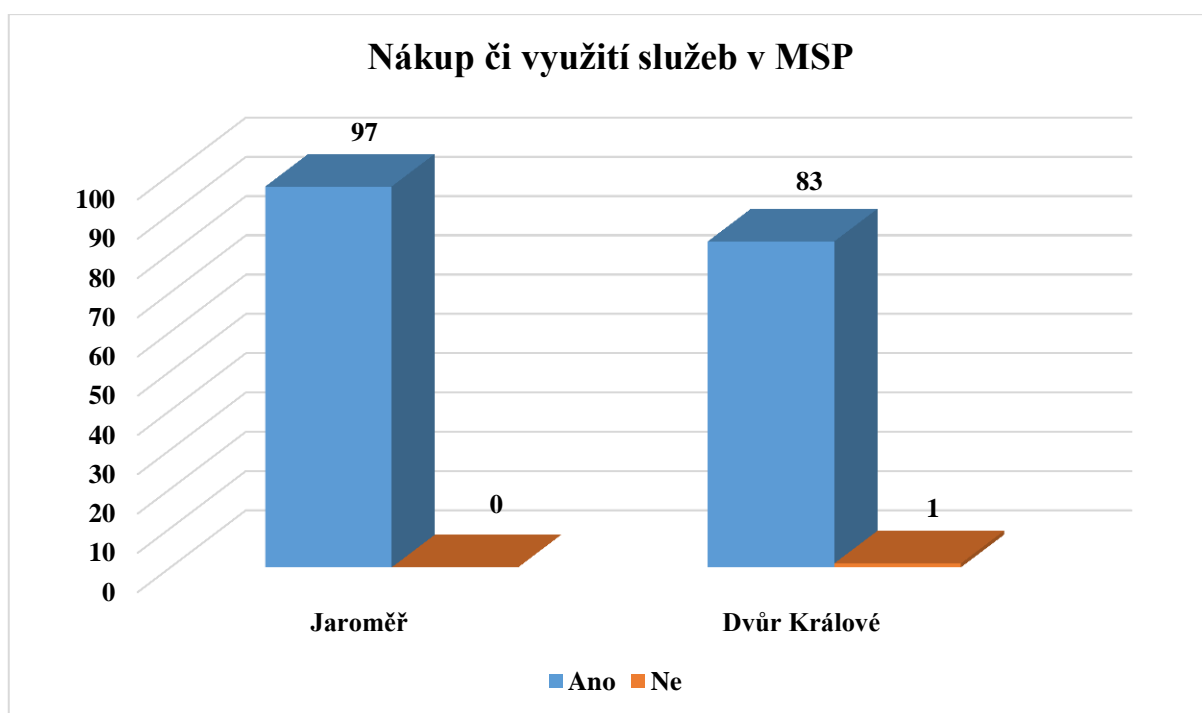

Graf č. 21: Zaměstnání v malém či středním podniku, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 2: Nakupujete nebo využíváte služby v nějakých malých a středních podnicích (s maximálně 250 zaměstnanci) ve Vašem regionu?

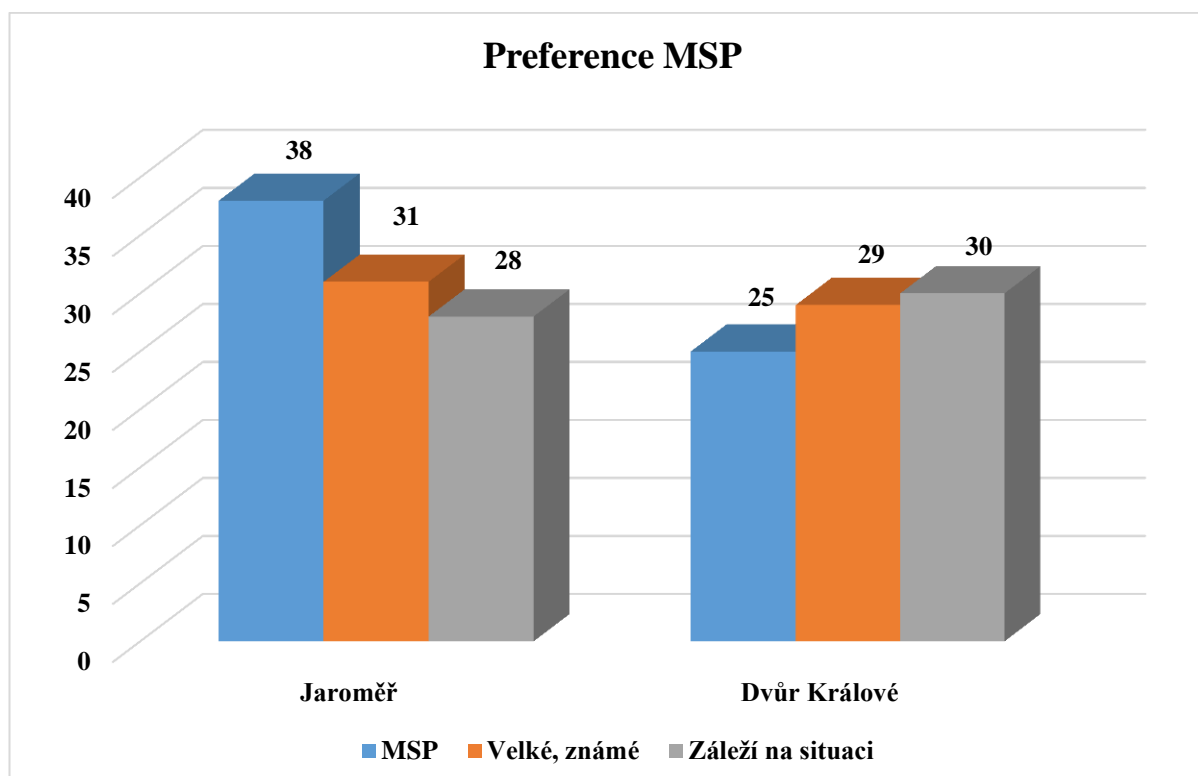
Další otázka zjišťovala, zda respondenti nakupují, popř. využívají služby v podnicích, které lze zařadit mezi malé a střední podniky ve svém regionu. Ukázalo se, že v malých a středních podnicích v Jaroměři i ve Dvoře Králové nakupují v podstatě všichni obyvatelé. V Jaroměři se jednalo o 100 % (97) respondentů, ve Dvoře Králové pak o 99 % (83) respondentů, jen 1 % (1) respondentů ze Dvora Králové uvedlo, že v malých a středních podnicích nenakupuje či nevyužívá služby. Je tedy třeba vzít v úvahu, že zákazníkem malého a středního podniku, který zároveň dává malému a střednímu podniku možnost výdělku, dává mu práci, je naprostá většina obyvatel Jaroměře i Dvora Králové. Důvodem může být i fakt, že tyto podniky v regionu jednoznačně převažují. Výsledky odpovědí na tuto otázku prezentuje graf č. 22, který je přiložen níže.

Graf č. 22: Nákup a využívání služeb v MSP v regionu, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 3: Preferujete nákup ve velkém a známém podniku (např. hypermarkety, supermarkety, řetězce apod.) anebo v malém (lokálním) podniku?

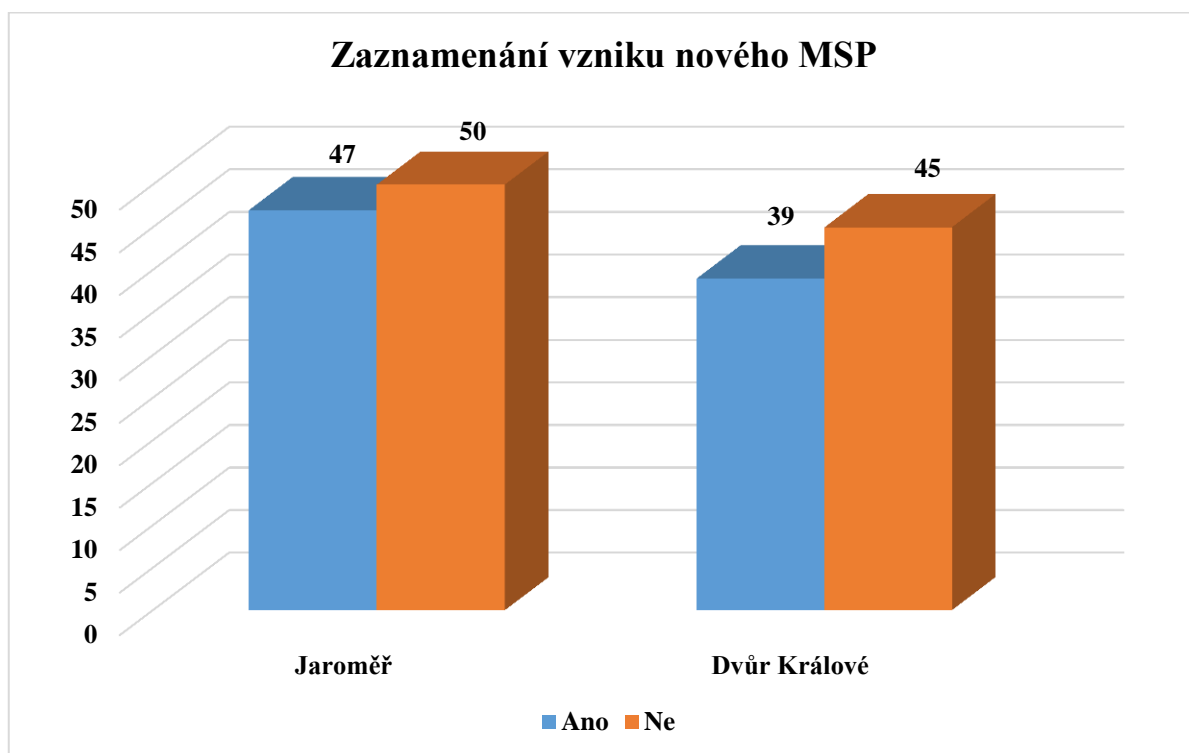
S ohledem na skutečnost, že ani jedno z měst nenabízelo příliš mnoho možností využívat velké podniky, neboť v místě téměř nejsou, byli respondenti v návaznosti na předcházející otázku dotazováni rovněž na to, zda malé a střední podniky preferují či nikoliv. Jak se ukázalo, odpovědi zde nebyly jednoznačné. Respondenti z Jaroměře v 39 % (38) případech uváděli, že preferují právě malé a střední podniky, dále ve 32 % (31) uváděli preferenci velkých a známých podniků a ve 29 % (28) pak respondenti zmiňovali, že záleží především na tom, co zrovna potřebují pořídit. Podobná byla ve své podstatě situace i ve Dvoře Králové, kde nejčastěji respondenti uváděli odpověď, že záleží, co zrovna potřebují, tuto odpověď volilo 36 % (30) respondentů, dalších 35 % (29) respondentů uvedlo, že preferuje známé značky a konečně 29 % (25) respondentů uvedlo, že preferují lokální malé a střední podniky. Výsledky odpovědí na tuto otázku je možné vidět v grafu č. 23, který je přiložen níže.

Graf č. 23: Preference MSP mezi respondenty, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 4: Zaznamenal/a jste vznik nových malých, popř. středních podniků v obci v posledních 2 letech?

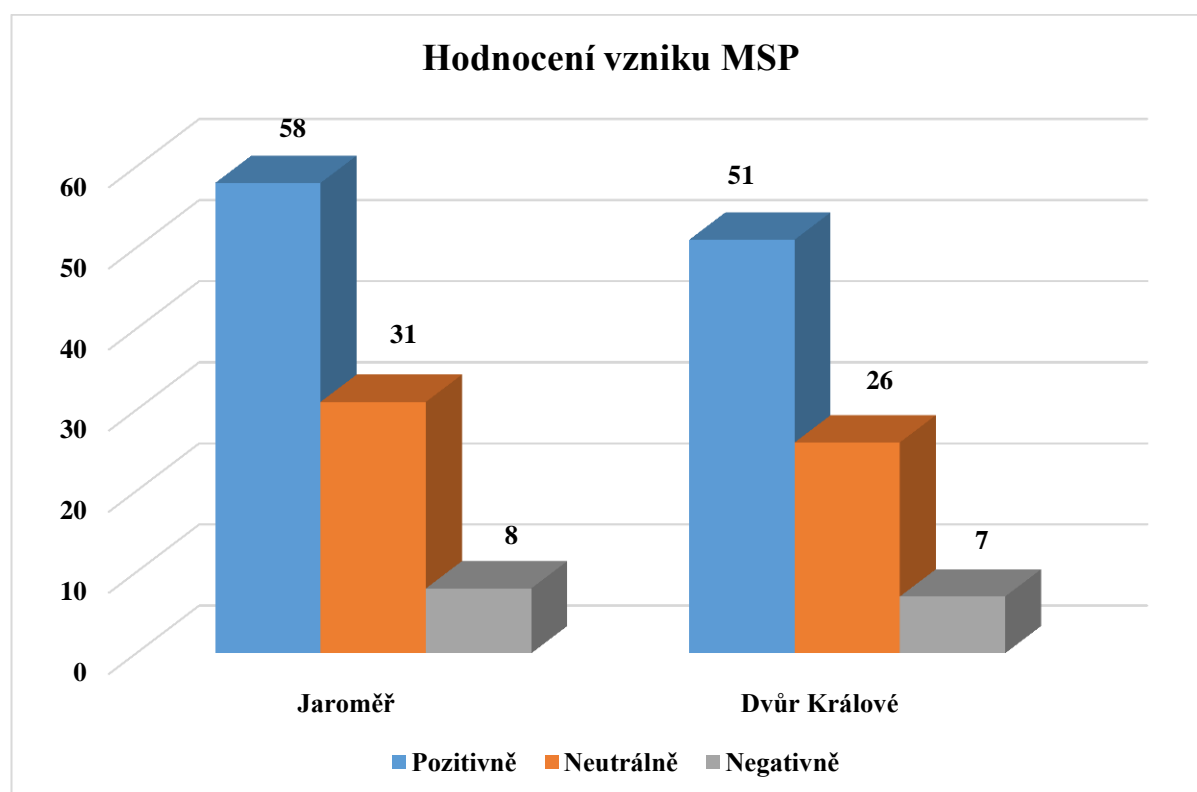
Tato otázka se zaměřovala na zjištění, zda respondenti zaznamenali vznik malých a středních podniků v posledních letech ve svém městě. Jak se ukázalo, tuto skutečnost zaznamenalo v Jaroměři 48 % (47) respondentů, ve Dvoře Králové se jednalo o 46 % (39), zatímco 52 % (50) respondentů z Jaroměře a 54 % (45) respondentů ze Dvora Králové tuto skutečnost vůbec nezaznamenalo. Je však třeba brát v potaz, že řada respondentů využívá primárně podniky, které má vyzkoušené a nové alternativy nehledá, čímž pro ně skutečnost, že vznikl nový podnik, nemusí být natolik zajímavá, aby ji zaznamenaly a evidovali v paměti. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou představeny v grafu č. 24.

Graf č. 24: Zaznamenání vzniku nového MSP, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 5: Jak hodnotíte skutečnost, že vznikají nové malé a střední podniky ve vašem okolí?

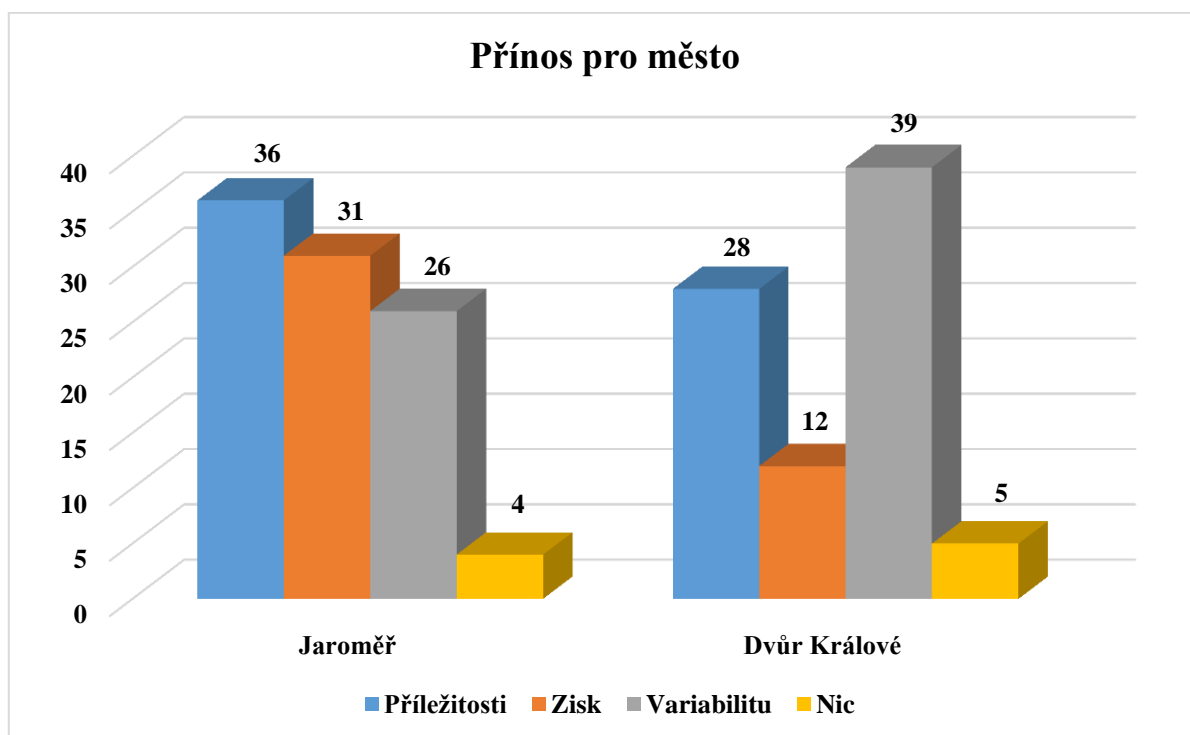
Na tuto otázku většina respondentů odpověděla, že vznik nových malých a středních podniků hodnotí pozitivně. Tuto variantu uvedlo 60 % (58) respondentů z Jaroměře a 61 % (51) respondentů ze Dvora Králové. Druhým nejčastějším hodnocením bylo hodnocení neutrální, které může vypovídat i o tom, že respondenty otázka malých či středních podniků v regionu vlastně příliš nezajímá. Tuto možnost uvedlo 32 % (31) respondentů z Jaroměře a 31 % (26) respondentů ze Dvora Králové. Jen menšina respondentů tento fakt hodnotila vyloženě negativně, tuto variantu volilo 8 % (8) respondentů z Jaroměře a rovněž 8 % (7) respondentů ze Dvora Králové. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou k vidění v grafu č. 25.

Graf č. 25: Hodnocení vzniku MSP, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 6: Co podle Vás malé a střední podniky vašemu městu přinášejí?

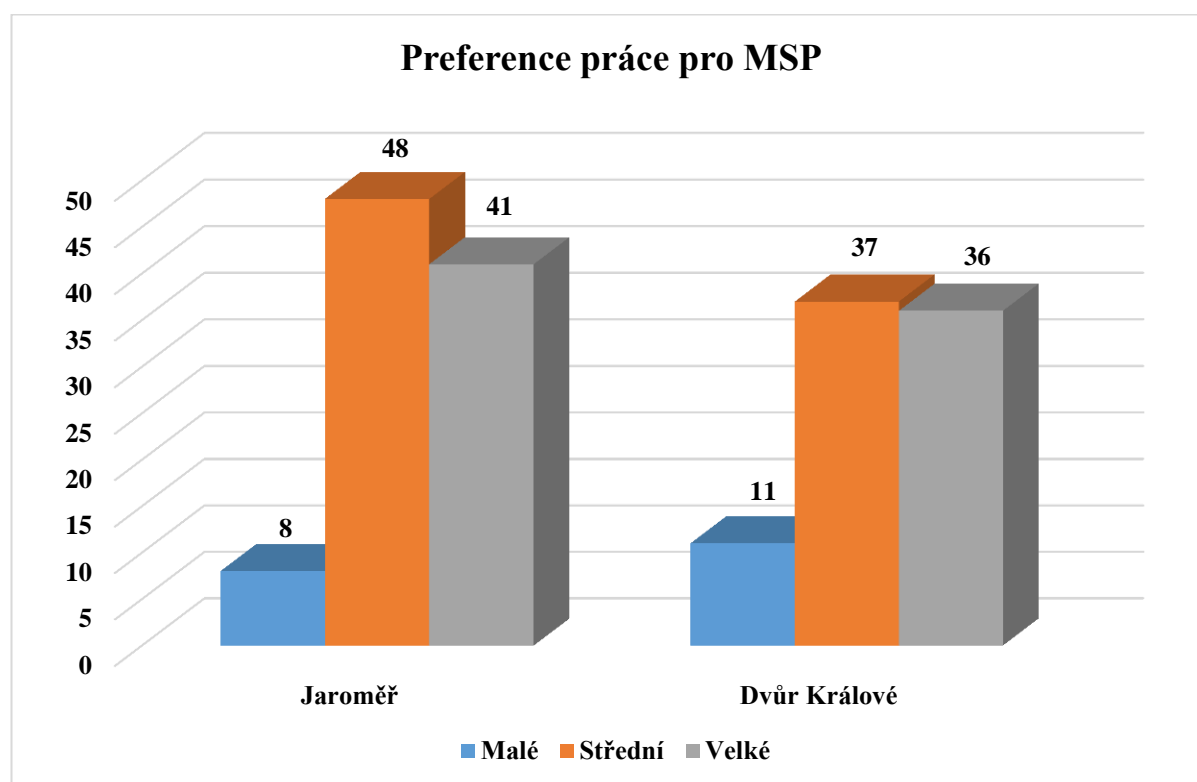
Jak se ukázalo, zde se pohled obyvatel jednotlivých měst trochu lišil. Zatímco v Jaroměři nejčastěji respondenti uváděli, že malé a střední podniky přinášejí městu nové příležitosti, což byla varianta, kterou volilo 37 % (36) respondentů, na druhém místě pak respondenti uváděli zisk, který zvolilo 32 % (31) respondentů a na třetím místě byla variabilita, kterou volilo 27 % (26) respondentů, jen 4 % (4) respondentů uvedla, že městu malé a střední podniky nepřinášejí nic, ve Dvoře Králové respondenti nejčastěji uváděli variabilitu, kterou volilo 46 % (39) respondentů, dalších 33 % (28) respondentů uvedlo příležitosti, jen 14 % (12) respondentů uvedlo zisk a nejméně početná skupina respondentů tvořená celkem 6 % (5) respondentů uvedla, že tyto podniky městu nepřinášejí nic. Výsledky odpovědí jsou představeny v grafu č. 26. Ačkoliv je zřejmé, že každý respondent vidí přínos malých a středních podniků trochu jinak, je patrné, že si většina respondentů uvědomuje, že tyto podniky jsou základem ekonomiky, neboť tvoří většinu podniků nejen v Jaroměři a Dvoře Králové, ale i v celé ČR.

Graf č. 26: Přínos pro město, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 7: Pokud máte (měl/a) byste možnost volby, preferujete jako zaměstnavatele spíše malý podnik (do 50 zaměstnanců), střední podniky (do 250) zaměstnanců či velký podnik (více než 250 zaměstnanců)?

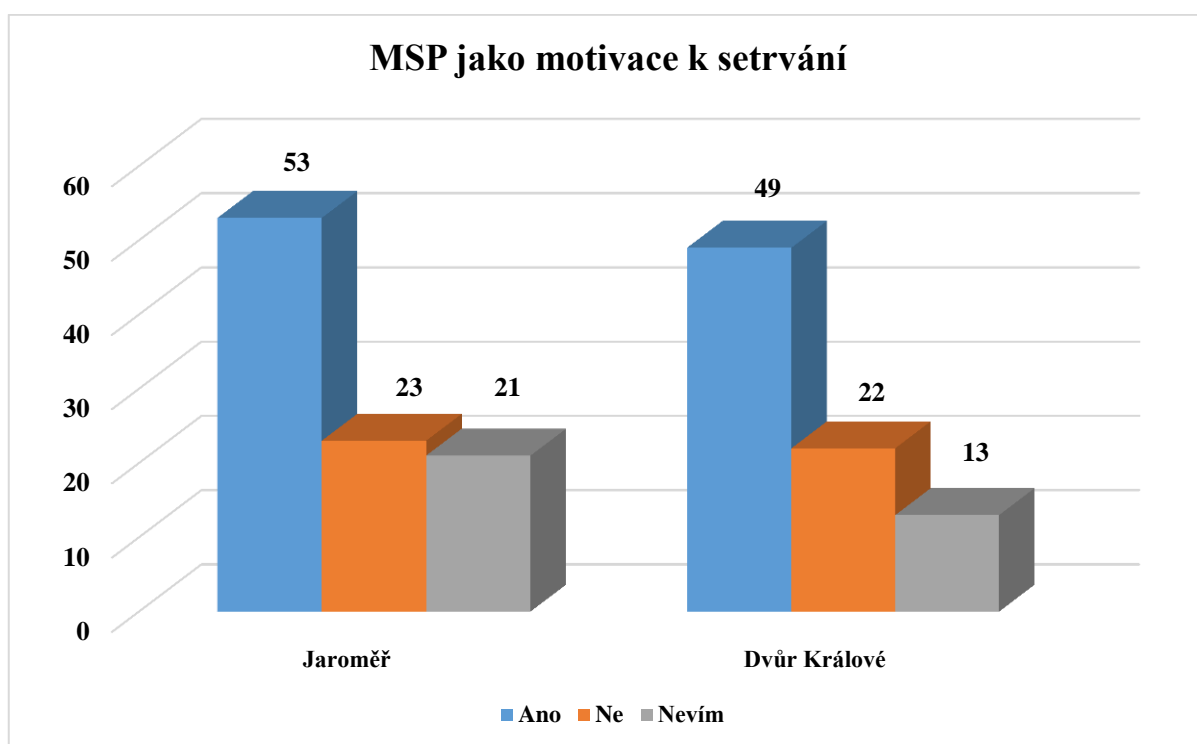
Ačkoliv většina respondentů, kteří byli zaměstnaní, pracovala v malých a středních podnicích, jak se ukázalo, respondenti velmi často preferovali práci ve velkých podnicích, popř. alespoň ve středních podnicích. V Jaroměři totiž 49 % (48) respondentů preferovalo práci ve středních podnicích, dalších 42% (41) respondentů preferovalo práci ve velkých podnicích a pouze 9 % (8) respondentů preferovalo práci v malých podnicích. Ve Dvoře Králové byl výsledek v zásadě podobný, neboť 44 % (37) respondentů preferovalo práci ve středních podnicích, 43 % (36) respondentů preferovalo práci ve velkých podnicích a jen 13 % (11) respondentů preferovalo práci v malých podnicích. Výsledky odpovědí na tuto otázku je možné vidět v grafu č. 27. Projevuje se zde tedy skutečnost, že střední a velké podniky mohou být v mnoha ohledech odolnější vůči krizi a ekonomickým výkyvům, čímž mohou jedinci poskytnout větší stabilitu, navíc mnohdy má člověk zájem o práci ve velkém podniku, proto, že se jedná o známý podnik, který má na trhu dobrou reputaci. Je tedy patrné, že práce v malých podnicích nebyla v Jaroměři ani ve Dvoře Králové příliš oblíbená.

Graf č. 27: Preference práce pro MSP, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 8: Je podle Vás existence malých a středních podniků v obci motivací pro mladé lidi, aby v obci setrvali?

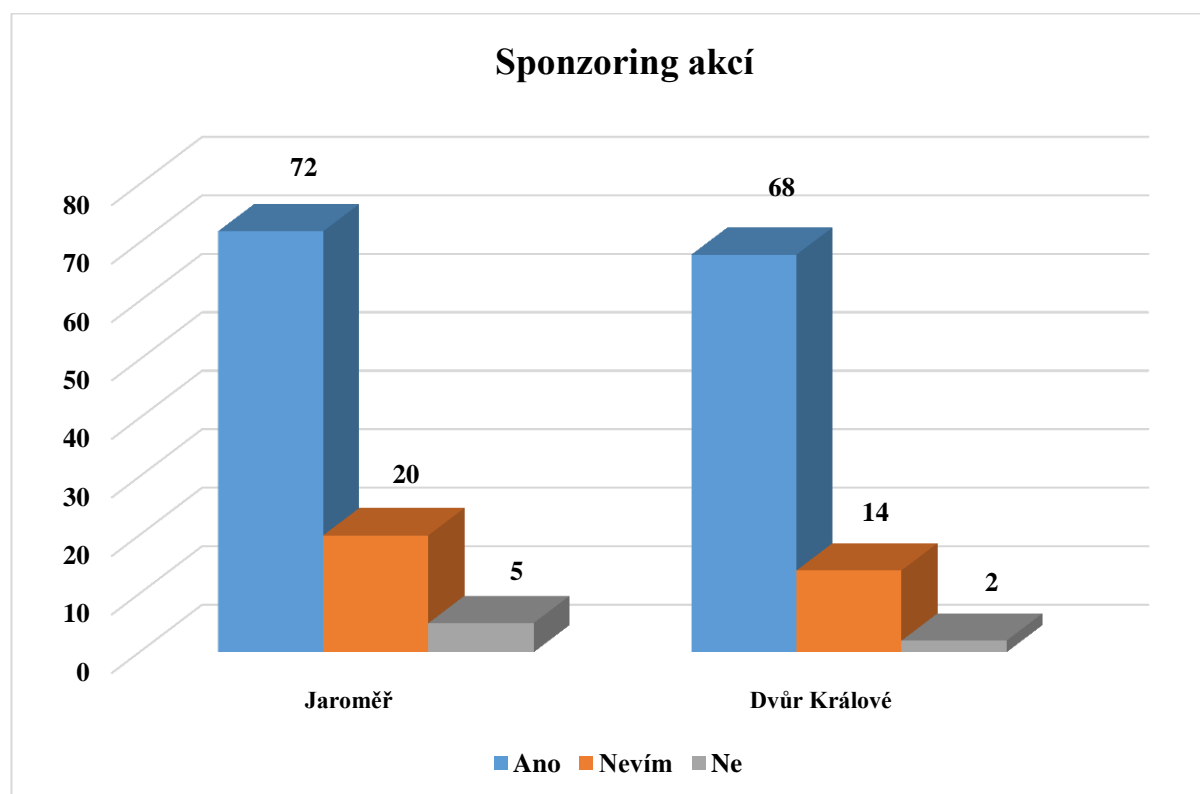
Z odpovědí na tuto otázku vyplynulo, že většina respondentů v obou městech měla za to, že malé a střední podniky mohou být skutečně pro mladé lidi motivací k tomu, aby z města neodcházeli. Tento názor prezentovalo 55 % (53) respondentů z Jaroměře a 58 % (49) respondentů ze Dvora Králové. Další početná skupina tvrdila opak. V Jaroměři celkem 24 % (23) respondentů tvrdilo, že podle nich malé a střední podniky nejsou pro mladé lidi motivací k setrvání ve městě, ve Dvoře Králové tento závěr formulovalo 26 % (22) respondentů. Nejméně početná skupina respondentů pak uvedla, že neví. Tento závěr byl formulován ze strany 21 % (21) respondentů z Jaroměře a ze strany 16 % (13) respondentů ze Dvora Králové. Jak je tedy zřejmé, malé a střední podniky podle většiny obyvatel jsou pro mladé lidi motivací k setrvání, nicméně výsledky nebyly zcela jednoznačné, mnoho respondentů na tuto problematiku nemělo utvořený názor. Výsledky odpovědí na tuto otázku je možné vidět v grafu č. 28.

Graf č. 28: MSP jako motivace k setrvání mladých v obci, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 9: Jsou malé a střední podniky sponzory nějakých kulturních, společenských anebo třeba sportovních akcí ve vašem městě či okolí?

Z hlediska přínosu malých a středních podniků pro region je důležitou otázkou, zda se malý či střední podnik angažuje jako sponzor nějaké aktivity v regionu. Proto byla položena tato otázka, a z ní plynoucích odpovědí vyplývá, že v obou městech malé a střední podniky společenské, kulturní a sportovní akce sponzorují, neboť tuto odpověď volilo 74 % (72) respondentů z Jaroměře a 81 % (68) respondentů ze Dvora Králové. Dalších 21 % (20) respondentů z Jaroměře uvedlo, že neví, stejně tak nevědělo 17 % (14) respondentů ze Dvora Králové. Jen 5 % (5) respondentů z Jaroměře a 2 % (2) respondentů ze Dvora Králové. Zde je také potřeba brát v potaz, že někteří respondenti tento fakt pouze nemuseli zaznamenat, což mohlo ovlivnit jejich odpovědi. Z většinových odpovědí je však zřejmé, že sponzoring patří mezi aktivity, které podporují rozvoj regionu za pomoci malých a středních podniků. Výsledky odpovědí na tuto otázku představuje graf č. 29.

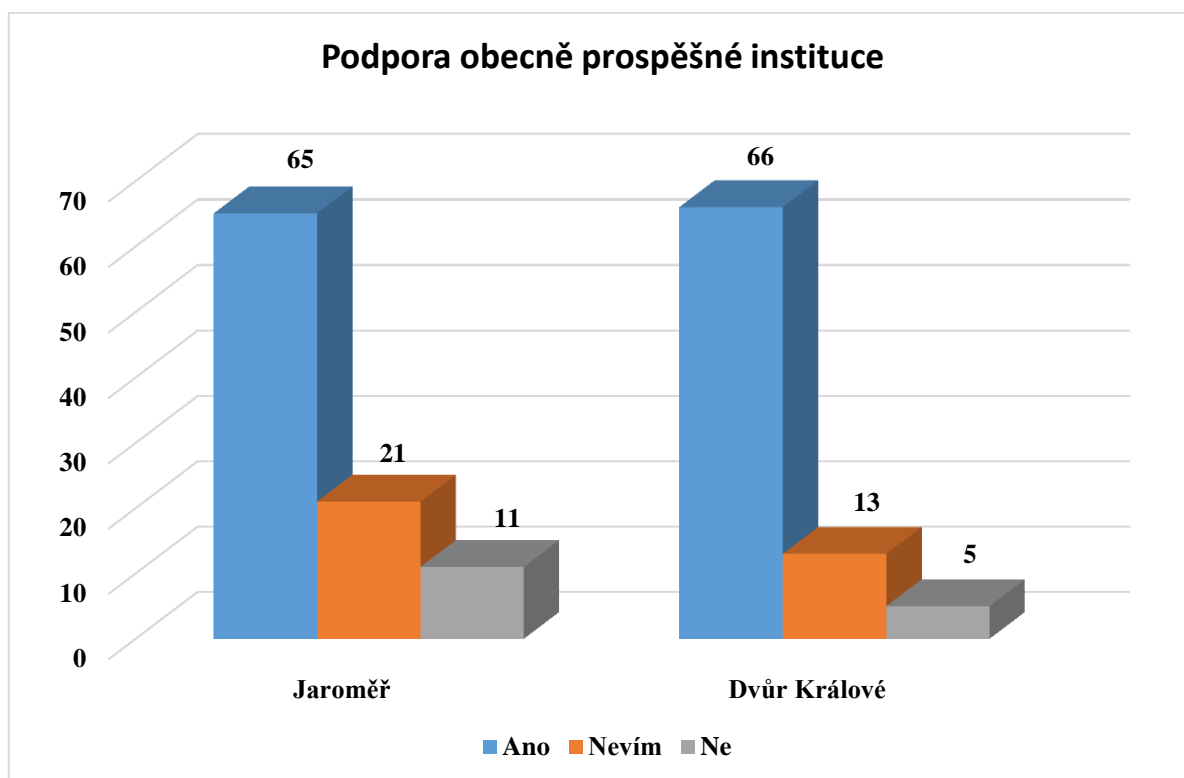

Graf č. 29: Sponzoring akcí, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 10: Podporují malé a střední podniky ve vašem městě nějakou obecně prospěšnou činnost či instituci (např. nemocnici, školu, charitu apod.)?

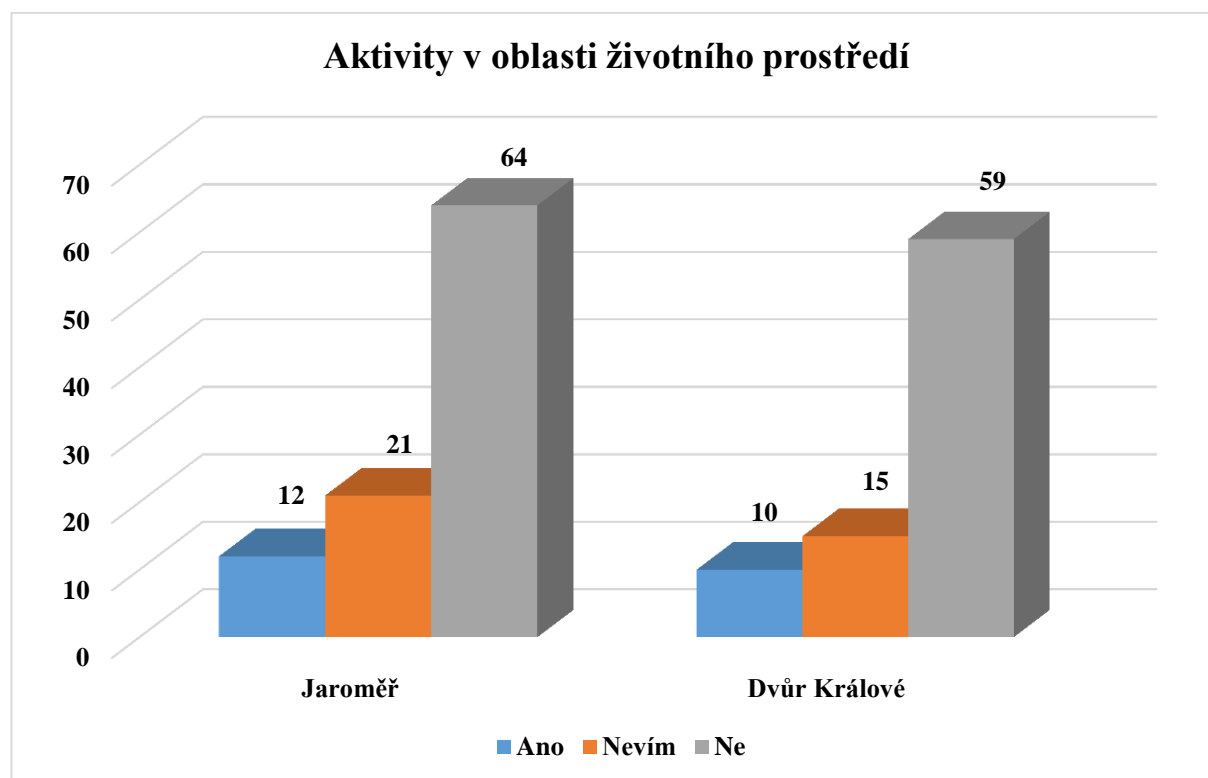
Další otázka pak zjišťovala, zda malé a střední podniky v regionu podporují nějakou obecně prospěšnou instituci. Jak se ukázalo, i v této oblasti byly malé a střední podniky dle většiny respondentů aktivní. 67 % (65) respondentů z Jaroměře uvedlo, že malé a střední podniky nějakou obecně prospěšnou instituci v místě podporují. Podobně také 79 % (66) respondentů ze Dvora Králové formulovalo stejný závěr. Dalších 22 % (21) respondentů z Jaroměře uvedlo, že neví a tutéž odpověď volilo i 16 % (13) respondentů ze Dvora Králové. Dalších 11 % (11) respondentů z Jaroměře a 5 % (5) respondentů ze Dvora Králové volilo odpověď ne. Opět je třeba pracovat i s variantou, že respondent tuto skutečnost nemusel zaznamenat a přiklonit se k závěru, že obvykle malé a střední podniky v určité míře nějakou obecně prospěšnou instituci v obci podporují, jen to nemusí být každému respondentovi známo, neboť s některými institucemi například nemusí přicházet vůbec do kontaktu. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou k vidění v grafu č. 30.

Graf č. 30: Podpora obecně prospěšných institucí, Zdroj: autorské zpracování

Otázka č. 11: Vybíjejí malé a střední podniky ve vaší obci nějakou aktivitu směřující k ochraně životního prostředí?

Z odpovědí na tuto otázku vyplynulo, že v oblasti životního prostředí dle 66 % (64) respondentů z Jaroměře v oblasti životního prostředí malé a střední podniky žádné aktivity nevyvíjejí. Tentýž názor zastávalo rovněž 70 % (59) respondentů ze Dvora Králové. Dalších 22 % (21) respondentů z Jaroměře a 18 % (15) respondentů ze Dvora Králové uvádělo, že nevědí, zda malé a střední podniky vyvíjejí nějakou aktivitu v oblasti životního prostředí v regionu. Jen 12 % (12) respondentů z Jaroměře a 12 % (10) respondentů ze Dvora Králové uvedlo, že malé a střední podniky aktivity v oblasti ochrany životního prostředí v daném městě vyvíjejí. Z odpovědí na tuto otázku je patrné, že aktivita malých a středních podniků v oblasti životního prostředí je v regionu ve srovnání s jinými aktivitami, jejichž prostřednictvím je rovněž podporován rozvoj regionu výrazně nižší. Rozdíly mezi oběma městy však byly ve své podstatě zanedbatelné. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou k vidění v grafu č. 31.

Graf č. 31: Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí, Zdroj: autorské zpracování

5.6 Výsledky dotazníkového šetření

V návaznosti na provedené šetření v regionu NUTS II Severovýchod se zaměřením na Obce Jaroměř a Dvůr Králové se podařilo zjistit, že v obou regionech působí převážně malé podniky, střední podniky jsou výrazně méně časté (vyskytují se v jednotkách), velké se fakticky nevyskytují, popř. se častěji jedná o pobočky celonárodních řetězců. Úloha malých a středních podniků v těchto obcích je tak klíčová jak z pohledu zaměstnávání, tak z pohledu dodávky zboží i služeb, které obyvatelé odebírají. Význam mají samozřejmě i pro ekonomiku celého regionu a státu. Nelze zpochybňovat skutečnost, která plyne z odborné literatury, že malé a střední podniky tvoří významnou část ekonomiky celé země.

Pokud se týká dvou zkoumaných měst, jimiž byla Jaroměř a Dvůr Králové, ukázalo se, že malé a střední podniky zde zaměstnávají většinu pracující populace, dále se také ukázalo, že takřka všichni respondenti v malých a středních podnicích nakupují či využívají služby. Vzniku malých a středních podniků ve městě respondenti obvykle nevěnovali příliš pozornost, nicméně hodnotili je pozitivně. Ukázalo se také, že zatímco respondenti z Jaroměře malé a střední podniky preferovali, v případě respondentů ze Dvora Králové bylo zjištěno, že záleží na situaci a preferovali častěji větší podniky než malé a střední. Je zajímavé, že se obě města lišila rovněž v přínosu pro město, v Jaroměři respondenti nejčastěji uváděli, že malé a střední podniky přinášejí příležitosti, ve Dvoře Králové byla zdůrazňována variabilita. Pokud se týkalo preference malého, středního či velkého podniku jako zaměstnavatele, respondenti preferovali střední podniky, na druhém místě velké podniky, jen menšina jich preferovala práci v malém podniku, a to navzdory skutečnosti, že mnoho z nich v takovém podniku pracuje. Podle významné skupiny respondentů v obou obcích jsou malé a střední podniky ovšem motivací pro to, aby mladí lidé z měst neodcházeli jinam. V obou městech také malé a střední podniky přispívají k rozvoji tím, že sponzorují kulturní, společenské a sportovní akce, podporují obecně prospěšné instituce. Bylo dále zjištěno, že ochraně přírody se ani v jednom městě malé a střední podniky nevěnují tak, jak by mohly. Tato varianta je zřejmá rovněž ze strategií rozvoje, které mají obě města zpracované. I zde je zřejmé, že v oblasti ochrany životního prostředí je zde ještě prostor pro další zlepšení.

Ze strategických dokumentů je také patrné, že obě Obce malé a střední podnikání různými cestami podporují. Propracovanější strategií disponuje Dvůr Králové, nicméně i Jaroměř má strategii, která tuto problematiku reflektuje. Obě města si jsou vědoma toho, že podpora malého a středního podnikání je pro účely rozvoje města i regionu klíčová.

6 Diskuze

Tématu malých a středních podniků a jejich vlivu na rozvoj regionu se věnuje celá řada odborných studií a rovněž závěrečných studentských prací. Mezi díla, která se v této souvislosti podařilo dohledat, patří například odborný článek zaměřený na analýzu stavu malého a středního podniku v Moravskoslezském kraji pomocí metody VRIO, který podobně jako tato práce konstatuje, že právě malé a střední podniky tvoří páteř celé ekonomiky a mají významný podíl i na zaměstnanosti v regionech, v čemž spočívá jejich regionální význam. Výzkum v tomto článku je však již starší, pochází z roku 2008, navíc se zaměřuje na moravskoslezský kraj, čímž nelze říci, že by byl zaměřen totožně. Lze však uzavřít, že v mnoha ohledech jsou zde formulovány obdobné závěry o tom, že malé a střední podniky jsou stěžejní, nicméně zejména u podniků malých dochází v důsledku ekonomických výkyvů mnohdy k ukončení podnikání, čímž se vyznačují menší mírou stability. (Šebestová 2008)

K dalším významným výzkumům, se kterými lze výsledky této práce porovnat, lze řadit například odborný článek s názvem „*Lokalizační faktory malého a středního podnikání v podmínkách ekonomiky ČR*“, který se věnuje především výběru místa pro konkrétní typ podnikání. Vzhledem k tomu, že předkládaná práce se na problematiku dívala jinou optikou, zvolila místo a pak zkoumala malé a střední podnikání v daném místě, lze uzavřít, že pohledy děl jsou odlišné, přesto je možné souhlasit s tvrzením plynoucím z uvedeného článku, který konstatuje, že vliv na lokalizaci malého, popř. středního podniku má například geografické umístění, ale i odběratelský trh, který musí být v dostupné vzdálenosti. Identifikovat lze rovněž faktory, které mají vliv jen v některých sektorech. Zde tedy nelze formulovat obecné závěry, ale je třeba diferencovat podle toho, v jakém oboru či sektoru daný podnik plánuje působit (Damborský 2010) V každém případě je možné říci, že ačkoliv lokalizační faktory nebyly předmětem výzkumu, lze říci, že mohly mít určitý vliv na jeho výsledky.

Práce potvrzuje naplňování trendů nastavených Evropskou unií, kdy význam malého středního podnikání je podtržen posílením českého HDP za posledních 10 let o více než 4 %. Míra investic do infrastruktury, tedy do malých a středních podniků, do výzkumu a inovací, rovněž ukazuje na vnímání významu této sféry podnikání v celoevropském měřítku. Současně bylo v souladu se zněním Smlouvy o fungování EU prokázáno, že je třeba posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti snižováním rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů, neboť u zkoumaných regionů byla dobře patrná postižení průmyslovými přeměnami, které vedly k jejich znevýhodnění. Znevýhodnění bylo patrné i v oblasti demografických podmínek, neboť ukončení činnosti mnoha podniků ve zkoumaných krajích vedlo k odlivu mladých perspektivních lidí do průmyslovějších zón. Ti pak dodnes dávají přednost velkým podnikům s tradicí, oproti zaměstnání ve středních a malých firmách.

Česko má prostřednictvím 11 národních a regionálních programů prospěch z financování z ESIF ve výši 23,9 miliard EUR. To představuje průměrně 2 270 EUR na osobu z rozpočtu EU v období 2014 – 2020 (Country Details for: Czechia 2020).

Jak je zřejmé, na problematiku malých a středních podniků je možné nahlížet z mnoha různých úhlů pohledu, což vede k tomu, že je stále možné je zkoumat. Jedná se o téma, které

má skutečně nespočet souvislostí, a to i v kontextu regionálního rozvoje. Pro účely této práce je jednoznačně významné, že na téma nebylo možné nahlížet zcela komplexně a nebylo jej možné v této práci vyčerpat. Přesto lze mít za to, že se podařilo sesbírat zajímavé a podstatné informace vztahující se ke konkrétnímu regionu.

7 Závěr

- Podle analýzy krajů regionu NUTS II Severovýchod s konkrétním příkladem na městech Dvůr Králové nad Labem a Jaroměř a porovnání významu ohledně malého a středního podnikání pro rozvoj regionu, nejsou významné odlišnosti mezi oběma městy. Mezi odlišnosti lze zařadit zejména tato zjištění:
  - V Jaroměři jsou malé a střední podniky vnímány spíše jako příležitost, ve Dvoře Králové jako variabilita.
  - Malé a střední podniky jsou zde jednoznačně klíčové, velké podniky zde takřka nepůsobí, maximálně jako pobočky celonárodních firem.
- Práce přinesla zjištění ohledně obstrukcí a obav vedoucí ke stagnaci malého a středního podnikání. Mimo jiné jde o podporu nadnárodních firem a velkovýrob na úkor malých a středních podniků. Obavy z obstrukcí vedou i k tomu, že ačkoliv většina zaměstnanců v Jaroměři a Dvoře Králové pracuje v malých podnicích, raději by pracovali ve středních, popř. velkých podnicích, neboť zde spatřují větší míru stability.
- Malé podniky jsou dle občanů motivací pro mladé lidi, aby z měst neodcházeli, jsou také sponzory mnoha společenských, kulturních a sportovních akcí, podporují rovněž obecně prospěšné instituce. Prostor pro zlepšení byl spatřován zejména v oblasti podpory zlepšování životního prostředí.

7.1 Ověřování hypotéz

Hypotéza 1: V regionu měst Dvůr Králové nad Labem a Jaroměř má MSP nezanedbatelný vliv na rozvoj regionu a jeho ekonomiku.

Hypotéza se potvrdila. Úloha malých a středních podniků v těchto regionech je klíčová jak z pohledu zaměstnávání, tak z pohledu dodávky zboží i služeb, které obyvatelé odebírají. Možnost zaměstnání v malých a středních podnicích se jeví jako atraktivní zejména pro mladší respondenty, kteří tak nejsou nuceni za práci neopouštět region. Nezanedbatelná je rovněž role MSP při sponzoringu sportovních a kulturních akcí a podpoře obecně prospěšných organizací.

Hypotéza 2: V regionu Severovýchod je zaměstnání v podnicích spadajících do malého a středního podnikání veřejností vnímáno jako rovnocenná příležitost k zaměstnání u velkých podniků.

Hypotéze se nepotvrdila. Většina respondentů vnímá zaměstnání v MSP jako vítanou možnost zaměstnání. Z provedeného šetření však zároveň vyplývá, že by, pokud by k tomu byla příležitost, preferovali zaměstnání ve velkém podniku, které charakterizují jako jistější a stabilnější.

Hypotéza 3: MSP se podílí nejméně z 50 % na zaměstnanosti v regionu.

Hypotéza se potvrdila. Malé a střední podniky v předmětných regionech zaměstnávají většinu pracujících. Téměř 86 % z oslovených respondentů potvrdilo, že jsou zaměstnání v MSP.

8 Literatura

Tištěné zdroje

BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011, ISBN 978-80-246-1974-3.

DAMBORSKÝ, Milan. Lokalizační faktory malého a středního podnikání v podmínkách ekonomiky ČR. *E+M. Ekonomie a Management*. 2010, (2). ISSN 1212-3609.

Evropská komise. Práce pro regiony: regionální politika EU 2007 - 2013. Lucemburk: EUROPEAN COMMISSION, 2008. ISBN 92-79-03772-2.

JÁČ, Ivan, Petra. RYDVALOVÁ a Miroslav ŽIŽKA. Inovace v malém a středním podnikání. Brno: Computerpress, 2005, ISBN 80-251-0853-8.

MACHÁČEK, Jaroslav, Petr TOTH a René WOKOUN. Regionální a municipální ekonomie. Praha: Oeconomica, 2011, ISBN 978-80-245-1836-7.

MAIER, Karel. Udržitelný rozvoj území. Praha: Grada, 2012, ISBN 978-80-247-4198-7.

MAJEROVÁ, Věra, Tomáš KOSTELECKÝ a Luděk SÝKORA. *Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad Kraje Vysočina*. Praha: Grada, 2011, ISBN 978-80-247-4093-5.

MITRA, J. Entrepreneurship, innovation and regional development: an introduction. London: Routledge, 2011. ISBN 978-0-415-40516-4.

OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3228-2.

RYDVALOVÁ, P. *Malé a střední podnikání v podmínkách České republiky*. Liberec: VÚTS, a.s., 2011, ISBN 978-80-87184-16-5.

SYNEK, M. a kol. Podniková ekonomika. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-892-4.

SUSMAN, Gerald I. *Small and medium-sized enterprises and the global economy*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2007, ISBN 978-1-84542-595-1.

ŠEBESTOVÁ, Jarmila. Analýza stavu malého a středního podniku v Moravskoslezském kraji pomocí metody VRIO. *E+M. Ekonomie a Management*. 2008, (3). ISSN 1212-3609.

Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, ISBN 978-80-7380-086-4.

VEBER, Jaromír, Jitka SRPOVÁ et al. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2012, ISBN 978-80-247-4520-6.

VITURKA, Milan. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: GRADA Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.

VOCHOZKA, Marek, Petr MULAČ et al. *Podniková ekonomika*. Praha: GRADA Publishing, 2012, ISBN 978-80-247-4372-1.

VOJÍK, Vladimír. *Specifika podnikání malých a středních podniků v tuzemsku a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, ISBN 978-80-7357-534-2.

ŽÁK, Milan. *Velká ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde, 1999, ISBN 80-7201-172-3.

Internetové zdroje

BusinessInfo.cz: Charakteristika Libereckého kraje. *Témata - Podnikatelské prostředí: Regionální informace* [online]. 29. 12. 2017 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/charakteristika-libereckeho-kraje/>

CONSOLIDATED VERSION OF THE TREATY ON EUROPEAN UNION [online]. Brusel: europa.eu, 2020 [cit. 2020-06-14]. Dostupné z: http://data.europa.eu/eli/treaty/teu_2016/oj

CRIBIS.cz Informace o firmách: *_Zájem žen o podnikání roste rychleji než zájem mužů. Archiv článků: Prosinec 2017* [online]. 07. 12. 2017 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.informaceofirmach.cz/crif-zajem-zen-o-podnikani-roste-rychleji-nez-zajem-muzu/>

Czech Top 100: 24. ročník "100 nejvýznamnějších firem ČR." : *Aktuálně* [online]. 12. 06. 2018 [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: https://www.czechtop100.cz/file/edee/2018/06/tz_-vysledky-czech-top-100-2018_final3-20180619-111917.pdf

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 513/1991 Sb. ze dne 5. listopadu 1991: Obchodní zákoník*. In: . Praha, 1991. Dostupné také z: <http://zakony.centrum.cz/obchodni-zakonik/cast-1>

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012: Občanský zákoník*. In: . Praha, 2012. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Český statistický úřad: Charakteristika Pardubického kraje (údaje za rok 2016). *Archiv charakteristik Pardubického kraje* [online]. 2018 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika-pardubickeho-kraje-udaje-za-rok-2016>

Český statistický úřad: Statistická ročenka Královéhradeckého kraje. *Vydáváme: Katalog produktů* [online]. 2018 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61291156/33008918ccz.pdf/1040b359-8742-4cb8-85a0-4cd5e16d271c?version=1.5>

Český statistický úřad: Statistická ročenka Libereckého kraje. *Krajská správa ČSÚ v Liberci* [online]. 19. 12. 2019 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/domov?p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_redirect=%2Fc%2Fportal%2Flayout%3Fp_1_id%3D20137706%26p_v_1_s_g_id%3D0&_3_keywords=Statistick%C3%A1+ro%C4%8Denka+Libereck%C3%A9ho+kraje&_3_groupId=0

Český statistický úřad: Veřejná databáze. *Vlastní výběr* [online]. [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz>

Český statistický úřad: Veřejná databáze. *Vlastní výběr* [online]. [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz>

Český statistický úřad: Vybrané ukazatele podle regionů soudržnosti NUTS2 v ČR. *Kraj, okresy ...: Region soudržnosti* [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xb/vybrane_ukazatele_podle_regionu_soudrznosti_nuts2_v_cr

Český statistický úřad: Vznik a zánik ekonomických subjektů - územní srovnání. *Veřejná databáze* [online]. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry-vyhledavani&pvo=ORG10&vyhltext=ekonomick%C3%BDch+subjekt%C5%AF&bkvt=ZWt vbm9taWNrw71jaCBzdWJqZWt0xa8.&z=T&f=TABULKA&sp=A&katalog=all&evo=v1729_!_VUZEMI97-100_1&c=v4~3__RP2013

DotaceEU.cz: Programové období 2007-2013. *Evropské fondy v ČR* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>.

Dvůr Králové nad Labem: Strategie rozvoje 2016–2022. *Rozvoj: Rozvoj města* [online]. 01. 2016 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.mudk.cz/cs/rozvoj/rozvoj-mesta/strategie-rozvoje-2016-2022/>

Dvůr Králové nad Labem: Strategie rozvoje 2016–2022. *Rozvoj: Rozvoj města* [online]. 01. 2016 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.mudk.cz/cs/rozvoj/rozvoj-mesta/strategie-rozvoje-2016-2022/>

Dvůr Králové nad Labem: Velkoobchody, velkosklady. *Rozvoj: Rejstřík firem* [online]. 05. 07. 2015 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.mudk.cz/cs/rozvoj/rejstrik-firem/velkoobchody-velkosklady.html>

Dvůr Králové nad Labem: Velkoobchody, velkosklady. *Rozvoj: Rejstřík firem* [online]. 05. 07. 2015 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.mudk.cz/cs/rozvoj/rejstrik-firem/velkoobchody-velkosklady.html>

EUROPEAN STRUCTURAL AND INVESTMENT FUNDS: Country Details for: Czechia [online]. Brusel: EU, 2020 [cit. 2020-06-14]. Dostupné z: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/CZ>

Jaroměř - Oficiální stránky města [online]. 23. 03. 2020 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.jaromer-josefov.cz/>

Jaroměř - Oficiální stránky města: *Strategický plán rozvoje města Jaroměř 2017 - 2032* [online]. 30. 03. 2020 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <http://jaromer.cityupgrade.cz/vize/jaromer-strategicky-plan-rozvoje-textova-cast.pdf>

Jaroměř - Oficiální stránky města: *Strategický plán rozvoje města Jaroměř 2017 - 2032* [online]. 30. 03. 2020 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <http://jaromer.cityupgrade.cz/vize/jaromer-strategicky-plan-rozvoje-textova-cast.pdf>

KUTSCHERAUER Alois - Mé osobní webové stránky: Regiony na něž je zaměřována soustředěná podpora státu [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: http://www.alkut.cz/rap_hm/problem_regiony.htm

KVÍZ, Jiří. Firemní investice podpoří Evropská unie částkou 120 miliard korun. *Hospodářské Noviny* [online]. 13. 11. 2014 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/podnikani/zakazky-a-dotace-granty-dotace-pobidky/c1-63093360-firemni-investice-podpori-evropska-unie-castkou-120-miliard-korun>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Operační program Doprava. *Evropské fondy v ČR: Programové období 2014-2020* [online]. 28. 11. 2012 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-doprava>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. *Evropské fondy v ČR: Programové období 2014-2020* [online]. 28. 11. 2012 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-podnikani-a-inovace-pro-konkurenceschopnost>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Operační program Praha – pól růstu ČR. *Evropské fondy v ČR: Programové období 2014-2020* [online]. 28. 11. 2012 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-praha>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Operační program Rybářství. *Evropské fondy v ČR: Programové období 2014-2020* [online]. 28. 11. 2012 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-rybarstvi-2014%e2%80%932020>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Operační program Technická pomoc. *Evropské fondy v ČR: Programové období 2014-2020* [online]. 28. 11. 2012 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/2014-2020/operacni-programy/op-technicka-pomoc>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání. *Evropské fondy v ČR: Programové období 2014-2020* [online]. 28. 11. 2012 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-\(1\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-(1))

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Operační program Zaměstnanost. *Evropské fondy v ČR: Programové období 2014-2020* [online]. 28. 11. 2012 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-zamestnanost>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Operační program Životní prostředí. *Evropské fondy v ČR: Programové období 2014-2020* [online]. 28. 11. 2012 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/2014-2020/operacni-programy/op-zivotni-prostredi>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Program rozvoje venkova. *Evropské fondy v ČR: Programové období 2014-2020* [online]. 28. 11. 2012 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/program-rozvoje-venkova>

Ministerstvo pro místní rozvoj: Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 - 2020. *Ministerstvo - Regionální rozvoj: Strategie regionálního rozvoje* [online]. 01. 04. 2013 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf>

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Aplikační výklad pro vymezení pojmů drobný, malý a střední podnikatel a postupů pro zařazování podnikatelů do jednotlivých kategorií. *Podnikání - Dotace a podpora podnikání: OPPIK (2014 – 2020) - Archiv dokumentace k výzvam* [online]. 11. 05. 2017 [cit. 2020-02-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/archiv-dokumentace-k-vyzvam/2017/5/Aplikacni-vyklad-MSP-platny-od-1--6--2015.pdf>

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Srovnávací analýzy podnikatelů a podnikatelek v letech 2009 - 2014 [online]. 25. 06. 2015 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: http://amsp.cz/uploads/dokumenty_2015/Aktuality/Analyza_zeny_vs_muzy_podnikani_AMS_P_CR.pdf

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Výroční zpráva OP PIK za rok 2018. *Dotace a podpora podnikání - OPPIK (2014 – 2020): Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost* [online]. 16. 10. 2019 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/operacni-program-podnikani-a-inovace-pro-konkurenceschopnost/vyrocni-zprava-op-pik-za-rok-2018--249787/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2014. *Podnikání Malé a střední podnikání: Studie a strategické dokumenty* [online]. 24. 09. 2015 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/zprava-o-vyvoji-maleho-a-stredniho-podnikani-a-jeho-podpore-v-roce-2014--164106/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2014. *Podnikání Malé a střední podnikání: Studie a strategické dokumenty* [online]. 30. 10. 2018 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z:

https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/2018/10/Zprava_MSP_2014.pdf

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2016. *Podnikání Malé a střední podnikání: Studie a strategické dokumenty* [online]. 24. 10. 2017 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/2018/10/Zprava_MSP_2016.pdf

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2017. *Podnikání Malé a střední podnikání: Studie a strategické dokumenty* [online]. 30. 10. 2018 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/2018/10/Zprava_MSP_2017.pdf

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Zpráva o vývoji podnikatelského prostředí v České republice v roce 2018. *Podnikání - Malé a střední podnikání: Studie a strategické dokumenty* [online]. 28. 11. 2019 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/zprava-o-vyvoji-podnikatelskeho-prostredi-v-ceske-republice-v-roce-2018--251001/>

New cohesion policy - Czech Republic [online]. Brusel: EU, 2020 [cit. 2020-06-14]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/2021_2027/czech-republic/

SIMPLIFICATION HANDBOOK [online]. Brusel: EU, 2020 [cit. 2020-06-14]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/factsheet/new_cp/simplification_handbook_en.pdf

Judikatura

COMMISSION REGULATION (EU) No 651/2014. 1. Brusel: EUR-Lex, 2014.

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN CENTRAL BANK AND THE EUROGROUP: Country Report Czechia 2020. 1. Brusel: EU, 2020.

DIRECTIVE 2013/34/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. 1. Brusel: EUR-Lex, 2013.

European Parliament resolution of 4 February 2016 on the role of local and regional authorities in the European Structural and Investment Funds (ESIF) (2015/3013(RSP)). 1. Brusel: EUR-Lex, 2016.

REGULATION (EU) No 549/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. 1. Brusel: EUR-Lex, 2013.

REGULATION (EU) No 1287/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. 1. Brusel: EUR-Lex, 2013.

REGULATION (EU) No 1296/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. 1. Brusel: EUR-Lex, 2013.

REGULATION (EU) No 1299/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. 1. Brusel: EUR-Lex, 2013.

REGULATION (EU) No 1300/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. 1. Brusel: EUR-Lex, 2013.

REGULATION (EU) No 1301/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 17 December 2013. 1. Brusel: EUR-Lex, 2013.

REGULATION (EU) No 1303/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. 1. Brusel: EU, 2013.

REGULATION (EU) No 233/2014 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. 1. Brusel: EUR-Lex, 2014.

9 Seznam použitých zkratek a symbolů

aj.	a jiný
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
ČDDD	čistý disponibilní důchod domácností
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUR	euro - měna eurozóny
HDP	Hrubý domácí produkt
IROP	Integrovaný regionální operační program
Kč	Platební jednotka České republiky
mil.	milion
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	malé a střední podnikání
OP	Operační program
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělání
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OPD	Operační program doprava
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
popř.	popřípadě
ROP	Regionální operační program
tzv.	takzvaný

10 Samostatné přílohy

Příloha č. 1 Dotazník zjišťující význam MSP pro rozvoji regionu

DOTAZNÍK: VÝZNAM MSP PRO ROZVOJ REGIONU

Pro účely tohoto dotazníku se za malé a střední podniky (MSP) považují podnikatelské subjekty s 0-249 zaměstnanci.

NÁZEV OBCE: Jaroměř Dvůr Králové nad Labem

1. Jste zaměstnán v malém či středním podniku (tj. podniku, který má maximálně 250 zaměstnanců)?	☐ ANO	☐ NE		
2. Nakupujete nebo využíváte služby v nějakých malých a středních podnicích (s maximálně 250 zaměstnanci) ve Vašem regionu?	☐ ANO	☐ NE		
3. Preferujete nákup ve velkém a známém podniku (např. hypermarkety, supermarkety, řetězce apod.) anebo v malém (lokálním) podniku?	☐ MALÉ STŘEDNÍ PODNIKY	☐ VELKÉ, ZNÁMÉ	☐ ZÁLEŽÍ NA SITUACI	
4. Zaznamenal/a jste vznik nových malých, popř. středních podniků v obci v posledních 2 letech?	☐ ANO	☐ NE		
5. Jak hodnotíte skutečnost, že vznikají nové malé a střední podniky ve vašem okolí?	☐ PORITIVNĚ	☐ NEUTRÁLNE	☐ NEGATIVNE	
6. Co podle Vás malé a střední podniky vašemu městu přinášejí?	☐ PŘÍLEŽITOSTI	☐ ZISK	☐ VARIABILITU	☐ NIC
7. Pokud máte (měl/a) byste možnost volby, preferujete jako zaměstnavatele spíše malý podnik (do 50 zaměstnanců), střední podniky (do 250) zaměstnanců či velký podnik (více než 250 zaměstnanců)?	☐ MALÉ	☐ STŘEDNÍ	☐ VELKÉ	
8. Je podle Vás existence malých a středních podniků v obci motivací pro mladé lidi, aby v obci setrvali?	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM	
9. Jsou malé a střední podniky sponzory nějakých kulturních, společenských anebo třeba sportovních akcí ve vašem městě či okolí?	☐ ANO	☐ NEVÍM	☐ NE	
10. Podporují malé a střední podniky ve vašem městě nějakou obecně prospěšnou činnost či instituci (např. nemocnici, školu, charitu apod.)?	☐ ANO	☐ NEVÍM	☐ NE	
11. Vyvíjejí malé a střední podniky ve vaší obci nějakou aktivitu směřující k ochraně životního prostředí?	☐ ANO	☐ NEVÍM	☐ NE	

Zdroj: Vlastní tvorba.